

MESTA IN VASI V ZNAMENJU PREDVOLILNE AKTIVNOSTI SZDL

Novi pogoji budijo vsestransko aktivnost

Predvolilna aktivnost in ostale priprave na volitve novih krajevnih odborov SZDL letos očitno izpričujejo vse večjo in pomembnejšo vlogo Socialistične zveze in njen rastoči ugled med delovnimi množicami. Domala ni problema v mestu in na podeželju, ki ne bi bil na letošnjih občinskih zborih ali predvolilnih zborovanjih te politične organizacije predmet temeljitih razprav. Prav ta vsesplošni interes za komunalna, gospodarska, politična in druga vprašanja ter skupno prizadevanje in pripravljenost za dejansko reševanje le-teh dokazuje pravilno dojetje smernic petega kongresa SZDLJ.

Na posvetovanju predsednikov

Krajevni odbori SZDL

Skoraj pri vseh razgovorih o pripravah na konference krajevnih organizacij Socialistične zveze so člani načeli tudi različne komunalne zadeve, kako bi urečili različne krajevne potrebe, ceste, prostore za družbene organizacije, marsikje so navajali, da bodo morali v krajevnem okviru misliti na ustanovo za varstvo otrok in podobno. Priprave na konference krajevnih organizacij SZDL in tudi konference same bodo dale mnogo pobud za uređitev različnih krajevnih zadev. Z organizacijo Socialistične zveze po določilih novega statuta pa bo s tem precejšen poudarek tudi na poslovanju krajevnega odbora, oziroma stanovanijski skupnosti, kot organom lokalne samouprave.

Novi statut določa, da se krajevna organizacija Socialistične zveze ustanovi za področje krajevnega odbora, oziroma stanovanijske skupnosti. Po novem statutu je Socialistična zveza pomembna oblika družbenega upravljanja. Državljeni so najbolj zainteresirani za urejanje vseh tistih zadev, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju, to je na urejanju zadev, s katerimi se srečujejo na področju, kjer prebivajo. Zato je tudi razumljivo, da je v pripravah na krajevne konference toliko pobud za urejanje različnih krajevnih zadev, ki pa ne morejo iti v razkorak s potrebami in možnostmi celotne komunne. Sodelovanje državljanov v krajevnih odborih kot organih lokalne samouprave je zato izredno pomembno, ker so za uspehe tega samoupravljanja državljanji najbolj neposredno zainteresirani.

Doslej smo pri utrjevanju krajevnih odborov in stanovanijskih skupnosti dosegli že lepe uspehe. V našem okraju so v okviru krajevnih odborov in stanovanijskih skupnosti državljanji s svojim delom in s svojimi prispevki za tri in polkrat povečali vrednost sredstev, ki so jih občinski ljudski odbori namenili za uređitev različnih krajevnih zadev. Zlasti lepe uspehe so pri tem imeli nekateri krajevni odbori v sežanski občini in Ilirski Bistrici. Postojni in drugi.

Na konferencah Socialistične zveze bodo gotovo vesplošno razpravljali, kako nadalje razvijati krajevne odbore in stanovanijske skupnosti in s tem pritegniti čim širši krog državljanov, da bodo sami urejali svoje lokalne zadeve. Pri tem se bodo marsikje ustavili tudi ob nemogoči praksi nekaterih občinskih ljudskih odborov; namreč, da preko svojih komunalnih uprav neposredno financirajo uređitev različnih lokalnih zadev. Taka pot zavira (Nadaljevanje na 2. strani)

občinskih odborov SZDL, ki ga je sklical pretekli torek okrajni odbor SZDL, so med drugim ugotovili, da prednjačijo v pripravah na volitve občine Izola, Ilirska Bistrica, Sežana in Koper, da pa zaradi objektivnih razlogov nekoliko zaostajajo v občinah Hrpele in Postojna. Na sestanku so med drugim tudi poudarili važno vlogo iniciativnih odborov, ki bodo pri izbiri kandidatov morali dosledneje skrbeti za to, da se bodo v bodočih odborih v večji meri uveljavili tudi mlajši ljudje, torej delavska in kmečka mladina ter žene; na podeželju, v bližini večjih industrijskih centrov, pa tudi delavci, ki tod stanujejo. Skrbno so obravnavali tudi vlogo in vsebino dela sekcij, ki se formirajo pri krajevnih odborih SZDL. Da bi sekcije zares dosegle svoj namen, bodo vodstva odborov na terenu še enkrat temeljito tolmačila vsebinsko vlogo teh novih organov SZDL. Težave s prostori, ki tarejo domala vse odbore SZDL, pa so skupna naloga komunne. V Izoli so odlično nakazali smer takega reševanja in so zanj zainteresirali tudi gospodarske organizacije in delavske svete, ki so tolmačili članom delovnih kolektivov potrebo po skupnem reševanju tega problema, nakar so delavci soglasno določili svoj prispevek v obliki prostovoljnega delovnega dne za ta sklad.

Sicer pa so vsebovala vsa poročila udeležencev tega posveta hkrati tudi konstruktivne predloge najboljše delovnih področij, kakor so: nadaljnje utrjevanje odnosov med komunno in podjetji, razna komunalna in gospodarska vprašanja, izgradnja

podeželja, skrb za bivše borce, predvsem invalide itd. Organizacija SZDL bo kot pobudnik za reševanje teh nalog hkrati nakažovala tudi možnosti zagotovitve potrebnih sredstev, ki so največkrat glavna ovira pri izpolnjevanju programov društev in organizacij.

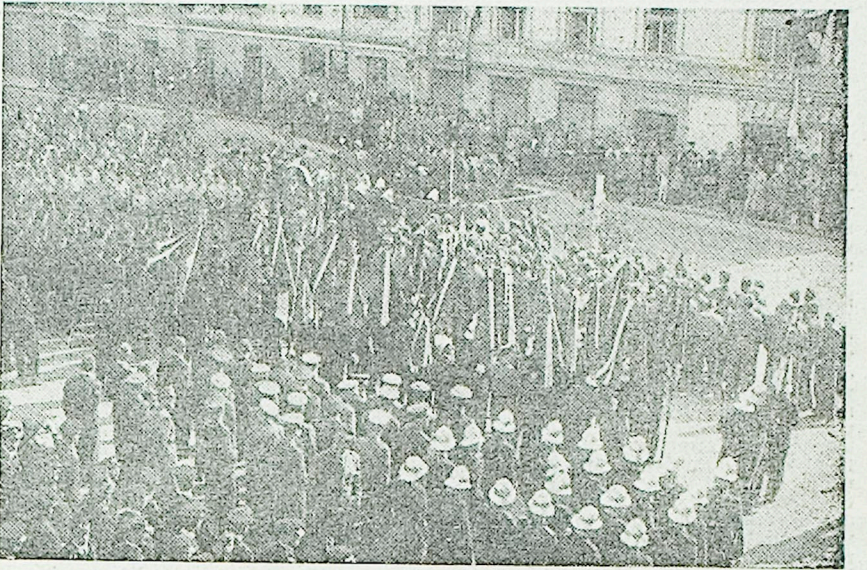
V Postojni so proslavili 80 let gasilstva

V nedeljo je Gasilsko društvo Postojna proslavilo 80. obletnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti so otvorili na novo preurejeni gasilski dom, na katerem so odkrili spominsko ploščo ustanoviteljju društva Miroslavu Vičiču. Praznovanje se je začelo že v soboto, ko je bila v kino dvorani svečana akademija. Predsednik občinske gasilske zveze Štefan Bratina je govoril o zgodovini društva, predsednik Gasilske zveze Slovenije Matevž Hace pa o izrednem pomenu te organizacije v naši socialistični skupnosti. V imenu GZS je podelil 39 najzaslužnejšim članom društva najvišja priznanja.

V nedeljo zjutraj se je zbralo

Deset let »Matajurja«

Te dni praznuje glasilo beneških Slovencev »Matajur« 10. obletnico izhajanja. Tednik »Matajur«, ki izhaja v Vidmu, je postal prava tribuna beneških Slovencev in odlično pobornik za socialne in narodnostne pravice naših rojakov v Benečiji. Jubileju »Matajurja« se z željami za njegovo nadaljnjo rast pridružuje tudi naše uredništvo s svojimi bralci.

Minulo soboto in nedeljo so v Postojni slovesno proslavili 80 let obstoja svojega Prostovoljnega gasilskega društva in s tem gasilstva nasploh na Postojnskem. Skozi desetletja so postojnski gasilci pri svojem človekoljubnem in nesebičnem delu rešili neprecenljivo vrednost in ohranili ljudem mnogokrat tudi življenje, tvegajoč pri tem svoje lastno. Skozi desetletja pa so se postojnski gasilci borili tudi za svoje družbene in narodnostne pravice, dokler niso po osvoboditvi dosegli razvoja, kakršnega so si vedno želeli. Danes razvijajo in gradijo nove odnose, pridobivajo nove in nove člane in imajo veliko naraščaja, ki bo za starejšimi gasilci prevzel na svoje rame breme nenehnega čuvanja ljudskega premoženja, ko bodo gasilci-veterani odhajali v zasluženi pokoj. Na sliki: pestra gasilska povorka na postojnskih ulicah minulo nedeljo kaže množičnost te človekoljubne dejavnosti na Postojnskem

v Postojni več kot 600 gasilcev iz vseh krajev Slovenije. Ob desetih je bil mimohod gasilskih enot, nato pa so ponazorili improvizirano reševanje ponesrečencev iz goreče stavbe. Po končani vaji so obiskali udeleženci

proslave Postojnsko jamo. V Jamski restavraciji je priredil predsednik ObLO Postojna in pokrovitelj proslave Jože Baša sprejem za predstavnike gasilske organizacije, podjetij, ustanov ter družbenih ter političnih delavcev.

Predsednik Tito spet doma

Po osmih dneh vožnje na luskuzni potniški ladji »Leonardo da Vinci« je predsednik Tito s svojim spremstvom minulo sredo dopoldne prispel v Neapelj, kjer se je izkrcal. Prihitelet so ga pozdravili predstavniki italijanskega predsednika republike in italijanske vlade, soproga predsednika Tita Jovanka Broz, naš veleposlanik v Rimu Mihajlo Javorski in člani ambasade in jugoslovanske kolonije v Rimu, člani diplomatskega zbora v Italiji, župan mesta Neaplja in druge osebnosti. Sprejem je bil izredno prisrčen.

Po krajšem postanku v Neaplju je predsednik Tito s svojim spremstvom s posebnim letalom odpotoval v Beograd, kjer ga je popoldne sprejela velikanska

množica meščanov na Trgu Marksa in Engelsa. Ob nepopisnem navdušenju zbrane množice in najvišjih predstavnikov oblasti in avnega življenja Jugoslavije je predsednik Tito s slavnostne tribune naslovil na jugoslovanske narode in vso svetovno javnost izčrpen oris mednarodnega položaja in prizadevanj Jugoslavije in izvenblokovskih držav za zmanjšanje napetosti v svetu. Njegova izvajanja so prenašale vse radijske postaje Jugoslavije, povzele pa so njegove besede tudi tuje radijske postaje in vsi domači ter tuji časopisi.

Pred prihodom predsednika Tita v naše glavno mesto je beograjski odbor SZDL naslovil na prebivalstvo poseben proglas, naj se vsi udeležijo velikega zborovanja in zaželjijo tovarišu Titu prisrčno dobrodošlico.

Medtem se v New Yorku nadaljuje zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov. Znano je, da je predsednik indijske vlade Nehru po posvetovanju z ostalimi štirimi podpisnicami umaknil z dnevnega reda resolucijo petih držav, s katero so te zahtevale obnovitev stikov med predsednikom Eisenhowerjem in Hruščevim, ker so jo v skupščini s proceduralnimi mahinacijami popolnoma sremenili in s tem seveda napravili nesmiselno. Trenutno je največ govora in žolčnih razprav o sprejemu LR Kitajske v OZN, za kar se je zavzel tudi naš delegat Vidič, vendar pa je skupščina po prizadevanju zahodne skupine odklonila sprejem tega vrašanja na dnevni red letošnje zasedanja.

Doslej so na dnevni red letošnjega zasedanja sprejeli 88 točk. Med njimi so najpomembnejša vrašanja alžirsko rasna politika Južne Afrike Tibet, Kongo, avstrijska manišina v Italiji razorožitev in prenevanje poskusov z atomskim orožjem.

Silovito neurje nad Ilirsko Bistrico

Hudo neurje, ki je divjalo pretekli četrtek nad Ilirsko Bistrico, je povzročilo prebivalstvu in gospodarskim organizacijam občutno škodo. Podivljane vode, ki so drle z vseh strani, so se razlile čez strugo Reke in poplavlje najprej cesto pri Dolenskem potoku, da je nekaj vozil ostalo celo v vodi. Podobno stanje je bilo tudi v Bitnli, kjer so zaradi poplavljeneste ceste morali usmeriti promet čez knežak, ki pa je bil v središču prav tako pod vodo. Voda je vdirla tudi v hiše in prebivalci so imeli vso noč polne roke dela, da so preprečili še večjo škodo. Veliko gmotno škodo je utrpela tudi tovarna »Lesonita«, kjer so zaradi okvar na strojih morali začasno ustaviti proizvodnjo. Prav tako v podjetju »Elektro-Zagaa«, pa tudi v

nekaterih prostorih tovarne »Topol« je bilo meter in več vode. Ta je najbolj prizadela stroje in precej izdelkov, ker so bili več ur v vodi. Se hujske neurje je bilo v predelu Podgore, kjer je valilo s hribov težke skale, zamašilo cestne propuste, v bližini vasi Zablje pa je zasul cesto velik zemeljski plaz. Med neurjem je udarila v stanovanijsko hišo v vasi Dolnji Zemon strela in je izbruhnil požar. Štiri komitije, ki so cenile škodo na prizadetih predelih, so ugotovile, da znaša škoda na cestah in komunalnih napravah 16 milijonov dinarjev, v industriji 20 milijonov dinarjev, v kmetijstvu pa okrog 40 milijonov dinarjev.

JANKO SABEC

VELIKA KRVODAJALSKA AKCIJA V KOPRSKEM OKRAJU OD 18. OKTOBRA DO 18. NOVEMBRA 1960

Preizkušnja naše humanosti in razumevanja

Okrajni odbor Rdečega križa je na svoji zadnji seji razpravljajal o izvedbi krvodajalske akcije, ki bo v našem okraju od 18. oktobra do 18. novembra tega leta. Organizacija RK, ki opravlja to humano delo že več let, opozarja še posebej letos slednjega državljan na izpolnitev častne obveznosti, ki nalaga našemu okraju v tej akciji pridobitev tri tisoč krvodajalcev, katerih krvni prispevek je namenjen Zavodu za transfuzijo v Ljubljani. Razen tega bodo krvodajalci našega okrajnega področja morali v bodoče darovati svojo kri tudi za potrebe transfuzijske postaje v Izoli, ki

bo začela delovati že prihodnji mesec. Gre torej za neposredno darovanje krvi izključno za potrebe bolnišnic v našem okraju ter bo od zadovoljivega delovanja te transfuzijske službe lahko v celoti odvisno zdravljenje ali celo življenje kogarkoli izmed nas.

Praksa organizacije RK, ki pridobiva krvodajalce, je pokazala, da je med našimi ljudmi dovolj razumevanja za krvodajalske akcije in darovanje krvi, če so bile potrebe po prostovoljnem zbiranju krvi pravilno pojasnjene in če so se v organizacijske priprave vključile tudi vse družbene in politične organizacije na terenu.

Obračunavanja in nejasnost v Kongu

V Kongu še vedno besni boj za oblast med pristaži ene ali druge skupine svetovnega kapitala in domačimi interesi, ki jih zastopa predsednik vlade Lumumba. Tega so sile polkovnika Mobutuja blokirale v njegovi rezidenci, kjer ga zdaj branijo sile OZN pod modrimi čeladami. S policijo in vozaki Mobutuja razpolagajo belci (beri Belgijci), ki so dodeljeni vsem enotam. Vsekakor se belgijski kapital krčevito drži svojih pozicij v Kongu, ki je ne samo na afriški celini, marveč na svetu sploh najbogatejša dežela z rudninami, kot so uran, zlato, krom, baker, svinec itd. Po drugi strani pa predsednik parlamenta Kasavubu zastopa interese ameriškega kapitala, ki bi si rad pridobil nove pozicije na tem bogatem

področju. Ta dva valja meljeta med seboj vse poskuse domačih osvobodilnih sil. Lumumba je praktično odstavljen, ker so ga uzurpatorski vojaki pod poveljstvom polkovnika Mobutuja blokirali v njegovi palači in grozijo z represalijami celo silam OZN, če jim ne omogočijo izročitve dosedanega predsednika vlade. Medtem pa skrivaj prihaja v Kongo vedno več orožja in vse kaže, da hudih dni za domače prebivalce, na katerih kožo pišejo tuji interesi svoje zahteve še ne bo tako kmalu konec in da najhujše šele prihaja. Razvoji bo pokazal, kako in če bo uspela opraviti svojo vlogo in dolžnost, ki so ji jo naložili Združeni narodi njihova nosredovalna enota v modrih čeladah.

Priprave na jubilejno leto 1961

Prihodnje leto poteka dvajset let, odkar se je pričela naša ljudska revolucija, ki je s svojimi pridobitvami v osnovi spremenila družbene odnose v naši domovini, s tem pa v temelju spremenila življenjske pogoje vsem delovnim ljudem socialistične Jugoslavije.

Da bi glede zgodovinskega poslanstva naše revolucije sedanje in bodoče naše generacije dobile pravilno predstavo in da bi iz nje črpale nove moči za nadaljnje utrjevanje osnovnih pridobitev revolucije, zlasti pa za naš nadaljnji vzpon v izpopolnjevanju socialističnih odnosov, se pravi, da bi postal naš vsakodnevni boj za lepše življenje vseh delovnih ljudi v Jugoslaviji še bolj učinkovit, uspešen in množičen, je sklenila Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije prihodnje leto obeležiti z vrsto čimbolj množičnih proslav, prireditvev in akcij v počastitev dvajsetletnice pričetka naše ljudske revolucije.

S tem namenom so pri vseh naših občinskih odborih SZDL osnovali občinske odbore za proslavo 20-letnice revolucije, v soboto, 8. t. m., pa je imel v Kopru svojo prvo sejo tudi okrajni odbor za proslavo, ki ga sestavljajo predstavniki Socialistične zveze, ZK, ZB, LMS, JLA, ZROJ, Okrajnega sveta Svobod, Okrajnega sindikalnega

sveta, telesnovzgojnih, taborniških in drugih organizacij ter vseh predsednikov občinskih odborov za proslavo 20-letnice naše revolucije. Pri konstituiranju so navzoči za predsednika okrajnega odbora za proslavo 20-letnice revolucije izvolili tovariša Ivana Mavsarja, sekretarja OO SZDL, nato pa si je odbor začetil svoj delovni program, o katerem, ko bo po predlogih občinskih odborov dokončno sestavljen, bomo še poročali.

PISMO UREDNIŠTVU

Tovariš urednik!

Pred enajstim leti so vaščani iz Povirja in petih okoliških vasi zgradili v Povirju lep Zadrufni dom, da bi prirejali v njem kulturnoprosvetne prireditve. Vse razen zidarskih del so napravili s prostovoljnimi delom. Vsaka vas je prispevala več kot tisoč prostovoljnih ur. Ko je bil dom dograjen, so našli v njem mesto trgovina, gostilna, napravili so tudi dve stanovanji in dva uradna prostora. Dvorano so za silo opremili in v njej se je začelo odvijati kulturnoprosvetno življenje. Voda ga je pokojna Pepca Štok, preprosta kmečka žena, ki ji je pomagala učiteljica.

Pred dvema letoma pa je začel dom propadati. Gostilno so zaprli in opremo prodali. Dvorano so spremenili v skladišče, iz galerije pa so napravili stanovanje. Govori se, da je plačalo podjetje, ki je najelo dvorano za skladišče, 150 tisoč dinarjev odškodnine. Ta denar naj bi sedaj uporabili za obnovo dvorane. Z obnavljanjem so pričeli pred štirinajstimi dnevi. Ta dela so prevzele stranke, ki v domu stanujejo. Vendar se zdi, da s tem denarjem bolj obnavljajo stanovanja, kakor pa dvorano. Vse to delo vodi le nekaj ljudi brez vednosti organizacije. Kulturnoprosvetno delo je danes povsem zamrlo in kaže, da Zadrufni dom še lep čas ne bo služil svojemu namenu.

Kaj pravijo k temu člani SZDL?

Kmečka žena, zadrufnica

S svojimi rokami so obogatili življenje

PRED VOLITVAMI V ORGANIZACIJE SZDL NA SEŽANSKEM

Le še kratak čas nas loči od volitev v vodstva osnovnih in občinskih odborov SZDL. Zato je razumljivo, da se tudi člani Socialistične zveze na Sežanskem pripravljajo s polno odgovornostjo na volitve, pregledujejo svoje delo in pripravljajo predloge novih delovnih programov.

Glede na težišče dela SZDL v komunih, na vasi in v stanovanjskih skupnostih, so v sežanski občini predlagali, naj bi bilo v prihodnje 42 krajevnih organizacij SZDL z 41 podružnicami. Predlagali so tudi, naj bi bil teritorialni obseg organizacije SZDL vključen s teritorialnim obsegom krajevnih odborov. Zaradi tega bo potrebno ustanoviti še 5 novih krajevnih odborov. Da je takšno mišljenje utemeljeno, kaže dosedanja praksa povsod tam, kjer so organizacije SZDL in krajevni odbori tesno sodelovali pri reševanju vseh skupnih problemov.

Organizacije SZDL v sežanski občini so v zadnjih letih opravile veliko delo. Koliko načrtov, o katerih bi se pred nekaj desetletji lahko trdilo, da so le sanje, je danes že uresničeni! Samo nekaj primerov iz poročil osnovnih organizacij:

DIVAČA: Za ureditev šolskega vrta, za preurejanje kino dvorane, priprave za zbor tabornikov in čiščenje vasi so državljani dali 930 delovnih ur v vrednosti 73.000 dinarjev.

SEŽANA I: Gradnja otroškega

igrišča, urejanje in čiščenje ceste in razni prevozi so zahtevali 322 delovnih ur v vrednosti 41.900 dinarjev;

SEPULE: Za delo na cesti so porabili 208 delovnih ur v vrednosti 27.700 dinarjev;

BARKA: Za popravilo poti in za ureditev drugih komunalnih del je bilo potrebnih 1700 delovnih ur, katerih vrednost je ocenjena na 224.800 dinarjev;

GORNJE VREME: Za popravilo vaskih poti in vodovoda — 220 delovnih ur v vrednosti 28.400 dinarjev;

LAZE: Za popravilo poti 240 delovnih ur v vrednosti 50.400 dinarjev;

PLISKOVICA: Za popravilo poti in gradnjo cementne plošče — 689 delovnih ur v vrednosti 82.680 dinarjev;

HRUSEVICA: Popravilo vaskih in poljskih poti ter pokopališkega zidu — 372 delovnih ur v vrednosti 63.600 dinarjev;

KOMEN: Za gradnjo ceste, vodovoda in igrišča, za urejanje okolice spomenika NOB, za olepševalna dela in pomoč pionirjev kmetijske zadruge — 1671 delovnih ur v vrednosti 940.670 dinarjev;

DOLENJA VAS: Za gradnjo vodovoda — 15.000 delovnih ur v vrednosti 1.800.000 dinarjev;

RAVNJE: Za popravilo poti 202 delovni uri v vrednosti 27.840 dinarjev;

GABOVICA: Za popravilo poti — 668 delovnih ur v vrednosti 84.480 din;

BRJE PRI KOMNU: Za popravilo

poti — 786 delovnih ur v vrednosti 100.800 dinarjev;

GRAHOVO BRDO: Za popravilo poti 230 delovnih ur v vrednosti 40.460 dinarjev;

DOBRAVLJE: 140 delovnih ur v vrednosti 16.800 dinarjev;

TOMAJ: 2750 delovnih ur v vrednosti 427.920 dinarjev;

KAZLJE: 328 delovnih ur v vrednosti 45.520 dinarjev;

PONIKVE: 300 delovnih ur v vrednosti 20.600 dinarjev;

GORENJE: 112 delovnih ur v vrednosti 17.160 dinarjev;

TOMAČEVICA: 120 delovnih ur v vrednosti 15.000 dinarjev;

SKOPO: Za gradnjo spomenika NOB in druga komunalna dela 793 delovnih ur v vrednosti 101.840 dinarjev;

GORNJE LEŽEČE: 112 delovnih ur v vrednosti 13.080 dinarjev;

STJAK: Za ureditev poti Stjak-Pojane 675 delovnih ur v vrednosti 81.000 dinarjev;

SENOŽEČE: Ureditev avtobusnega postajališča, čiščenje vasi in okolice šole ter sajenje krompirja na zadrufni ekonomiji je veljalo 250 delovnih ur v vrednosti 86.250 din;

KRAJNA VAS: 126 delovnih ur v vrednosti 15.120 dinarjev;

DUTOVLJE: 1.268 delovnih ur v vrednosti 124.730 dinarjev;

VOLČJI GRAD: 240 delovnih ur v vrednosti 28.800 dinarjev;

SEŽANA III: Za urejanje cest in okolice hiš v novem naselju ter otroškega igrišča so porabili 322 delovnih ur in zabeležili 208 prevoženih km v skupni vrednosti 55.856 dinarjev, k čemu je še bolnišnica za tuberkulozo prispevala za izgradnjo otroškega igrišča pol milijona dinarjev;

DOLENJE: Za gradnjo vodovoda in javne kopalnice ter druga komunalna dela 6040 delovnih ur v vrednosti 850.000 dinarjev.

Vsi ti podatki, čeprav nepopolni, pričajo o živahnem delu osnovnih organizacij SZDL in krajevnih odborov. Razumljivo je, da pa pri tem ne smemo prezreti široke družbene politične aktivnosti Socialistične zveze, katero bodo podrobno obravnavali na množičnih predvolilnih in volilnih zborovanjih.

-er

Mladi za najmlajše

Centralni komite LMS in Zveza prijateljev mladine sta sklicala 11. oktobra širše posvetovanje zastopnikov obeh organizacij, kjer so ob praznovanju letošnjega Tedna otroka temeljito razpravljali o vlogi LMS in družtev prijateljev mladine v družbenih prizadevanjih za vzgojo in zdrav rast pionirjev in mladine v naši socialistični skupnosti. Zaključki te konference bodo dragoceno napotilo tem organizacijam pri njihovem delu in sprejemanju programov na bližnjih letnih konferencah.

V TRSTU BO FESTIVAL SLOVENSKE ZAMEJSKE MLADINE

Slovenska mladina na Tržaškem bo priredila v dneh 15. in 16. tega meseca v Trstu I. festival zamejske mladine, ki se ga bodo udeležili v velikem številu mladinci in mladinke iz Benečije, Gorice in Koroške. Na festivalu bo sodelovala tudi mladina koprškega okraja. Predvidevajo, da se bo udeležilo I. festivala mladine v Trstu najmanj 100 članov mladinskih aktivov obalnih obččin ter bodo nekateri nastopili v športnem delu tega velikega shoda mladih.

Namen festivala je v tem, da bi se zamejska mladina slovenske narodnosti zblížala in navezala tesnejše medsebojne stike. Pobuda tržaške slovenske mladine, ki tokrat nastopa v vlogi organizatorja festivala, nedvomno zasluži vso pohvalo.

Vneboj vestah

NEW YORK: Združena arabska republika in Guatemala bosta dobili od ZDA posojilo v višini 32,5 milijona dolarjev za gradnjo železnice, cest in komunalnih objektov. Samo ZAR bo 22,5 milijona dolarjev iz tega posojila porabila za nakup 100 Dieslovih lokomotiv in za opremo remontnih delavnic.

NEW YORK: Nepalska družba za industrijski razvoj bo prejela od ameriškega sklada za podeljevanje posojil kredit 400 milijonov dolarjev in še kredit v višini milijon dolarjev v indijskih rupijah.

TOKIO: Minuli četrtek so Japonci izstrelili raketo, ki je dosegla približno 200 km oddaljeno točko od našega planeta. Ta raketa je dolga 9,96 metra, v premeru meri 42 centimetrov, tehta pa 1,46 tone. Opremljena je z znanstvenimi aparati, da bi proučila stanje v ionosferi.

BONN: Predstavniki zahodnonemškega obrambnega ministrstva je izjavil, da bodo zdravniško pregledali okrog 400.000 mladincev, rojenih leta 1940, in to zaradi uvedbe enoletnega služenja vojaškega roka.

KAIRO: Združena arabska republika je sklenila odpreti v Moskvi predstavništvo, ki bo skrbelo za izkoriščanje sovjetskega kredita za izgradnjo Asuanskega jezusa. Kakor je znano, je Sovjetska zveza že dodelila 900 milijonov rubljev za gradnjo tega največjega vodnega objekta v ZAR.

DUNAJ: Avstrijska zunanja trgovina je v avgustu imela več kot 664 milijonov šilingov primanjkljaja in s tem je njen letošnji primanjkljaj povečan na 4,3 milijarde šilingov. Vse kaže, da bo vedno večji uvoz in da se manjša izvoz avstrijskega blaga. Dohodki iz turizma pa so dosegli v zadnjih osmih mesecih približno 4,8 milijarde šilingov in bodo verjetno do konca leta tako narasli, da bodo lahko krili primanjkljaj v zunanji trgovini.

Nova krvodajalska akcija

V postojnski občini so v teku obsežne propagandne priprave na novo krvodajalsko akcijo, ki jo pripravljata občinski odbor RK in republiški zavod za transfuzijo krvi iz Ljubljane. Akcija se bo pričela 18. oktobra in bo trajala predvidoma štiri dni. Vse prebivalce, ki se bodo prijavili za to humano in nesebično dejanje, bodo z avtobusi prepeljali v Postojno, kjer bo delala ekipa za odvzem krvi.

Na občinskem odboru RK v Postojni računajo, da bo letošnja krvodajalska akcija na Postojnskem naletela na ugoden odmev v najširših krogih naših delovnih

ljudi. Po prvih prijavih se da sklepati, da se bo v krvodajalskih vrstah tudi tokrat pojavilo največ kmečkega prebivalstva, čeprav tudi posamezni delovni kolektivci ne zaostajajo mnogo za njimi. Lansko leto se je ekipa za odvzem krvi v Postojni prijavilo nad 300 prostovoljnih krvodajalcev.

Za izobraževanje obrtnikov

Program izobraževanja delavcev, ki sta ga prvotno ločeno sestavili nato pa vskladili Okrajna obrtna zbornica in Koprna in LU v Sežani, predvideva vrsto predavanj za delavce obrtnih podjetij v Sežani, Divači, Senožečah in Komnu. Program se deli na strokovni in splošni del.

Program predvideva okoli sto predavanj. V Senožečah in Komnu bo seminar, ki bo v zimskih mesecih trikrat na teden, organizirala in izvedla pa ga bo sama zbornica. V Sežani in Divači pa bodo o temah iz splošnega dela predavali predavatelji LU, iz strokovnega dela pa zbornica po sorodnih podjetjih.

Obrtna zbornica bo razen tega organizirala v Sežani tečaj za vodilni kader v obrtnih podjetjih ter plačala stroške za specializacijo delovodij nekaterih podjetij, ki bodo šli v posebne republiške centre.

Seminar in tečaji so namenjeni predvsem članom delavskih svetov in upravnih odborov, pri manjših podjetjih pa vsem članom kolektiva. Sklep kolektivov,

da bodo obiskovali predavanja prav vsi, dokazuje, da je med obrtnimi delavci veliko zanimanja za izobraževanje.

-er

NA DNEVNEM REDU JE KRAJEVNI ODBOR

(Nadaljevanje s 1. strani)

sodelovanje državljanov, hkrati pa tako za krajevne odbore namenjenih občinskih sredstev ne povečamo s prispevki državljanov. Nek funkcionar je tako finansiranje različnih lokalnih zadev opravičil češ, da mora imeti občinski odbor »roko« nad porabo teh, za krajevne odbore namenjenih sredstev. Tako stališče govori o nezaupanju do ljudi. Praksa je v celoti pokazala, da krajevni odbori vseh povzročajo, kjer so jim občinski odbori dodelili sredstva za urejanje lokalnih zadev, ta sredstva porabijo kar je najbolj moč ekonomično, saj sami najbolje vedo, kako bi se dalo v kraju najceneje in najbolje urediti kako zadevo.

Konference krajevnih organizacij Socialistične zveze bodo gotovo dale vrsto pobud za še boljše funkcioniranje krajevnih odborov in stanovanjskih skupnosti. Če bomo za uresničenje teh pobud pritegnili k upravljanju čim širši krog državljanov in če bodo tudi občinski ljudski odbori — tako kot marsikje že doslej — z materialnimi prispevki pospešili poslovanje krajevnih odborov, potem bo reorganizacija Socialistične zveze po določilih novega statuta hkrati tudi pomembno utrjevanje lokalne samouprave kot pomembnega člena v našem komunalnem sistemu. Dosedanji uspehi ter velik interes državljanov in članov Socialistične zveze pa so nam porok, da bo res tako.

gg

Člani šolske zadruge v Sečovljah so vedno pridno na delu — na sliki obdelujejo svoj šolski vrt. Preberite o tem na 7. strani

PRED ZAKLJUČKOM VELIKIH MELIORACIJSKIH DEL V DOLINI DRAGONJE

Ožilje vodnih jarkov bo rešilo plodno zemljo

24 KILOMETROV KANALOV

Se pred dobrim letom so bili plodni bregovi Dragonje v njenem spodnjem toku podobni blodnjaku skrivinčenih parcel, ki so bile prepredene z mrežo vijugastih kolovozov in s kotanjastimi potmi. Zamisel o strojni obdelavi ni bila izvedljiva kljub idealnim ravninskim pogojem terena, kar je povzročalo koprskemu kmetijskemu kombinatu nemalo težav. Smotno obdelavo zemljišč pa je oviralo tudi neurejeno lastništvo opustele doline, zato so si obetali izhod samo z izvedbo komasacije, z združitvijo celotnega kompleksa teh zemljišč in novim oblikovanjem terena za kar najbolj smotno gospodarjenje. S tem agrarnim ukrepom so začeli vzporedno z melioracijskimi deli koprsko Vodne skupnosti decembra preteklo leto. Zasebni lastniki zemljišč na komasacijskem področju so dobili površine enakega obsega in enake kakovosti na levi strani ceste Križišče Sečovlje — Sečovlje. Tako je uspelo kombinatu združiti onstran omenjene ceste 245 hektarov ravninskega sveta v strnjeno površino z vsemi ustreznimi melioracijskimi napravami. Seveda se v starih nasadih, pretežno vinogradih, zaradi obsežnih zemeljskih del niso mogli izogniti določeni škodi. To so ugotovili posebni cenilci po enotnem kriteriju, tako da so zasebni kmetovalci dobili nadomestilo po splošno veljavnih odškodninskih merilih.

Prebivalci doline in okoliških krajev so konec preteklega leta s precejšnjo mero nejevernosti opazovali kakšno desetino mož, ki se je zarila z buldožerjem v planjavo med vinogradi. Ničče ni slutiti, da bo dobila dolina Dragonje v spodnjem toku zadnjih štirih kilometrov pred izlivom v morje skoraj čez noč povsem novo obličje. Vsi so radovedno opazovali novo omrežje globokih izsuševalnih kanalov in rastoče število geometrijsko pravih površin med njimi. Bistvo in prednosti celotnega sistema melioracije in njen pomen za odlično možnost intenzivne in načrtne obdelave teh zemljišč pa dojemajo šele sedaj, ko dobiva dolina Dragonje dokončno podobo in ko pri Vodni skupnosti že napovedujejo zaključek glavnih zemeljskih del.

Dolžina izsuševalnih kanalov, ki znaša 24.136 m, potrjuje, da gre zares za veliko akcijo Vodne skupnosti. K temu naj dodamo še 19.632 m sekundarnih jarkov, ki so dopolnilo celotnega izsuševalnega sistema. Razen tega bodo zgradili dva kilometra poljskih poti in 47 prehodov čez kanale. Projektant — Vodna skupnost Koper —, ki je hkrati tudi investitor ter izvaja vsa dela s sredstvi iz sklada vodnega prispevka, uvršča to melioracijo med doslej najbolj uspešna dela na obalnem področju. Ob skrom-

nem upoštevanju funkcionalnosti celotnega sistema melioracijskih naprav so namreč zagotovili kmetijskemu kombinatu najugodnejše pogoje za strojno obdelavo. Kljub temu predvidevajo, da stroški vseh del ne bodo presežili predračunske vsote 57,6 milijona dinarjev.

SE DRAGONJO BODO MORALI UKROTITI

Meliorirano področje je zaradi minimalne nadmorske višine in strmih pobočij okoliških hribov zelo izpostavljeno navalu voda ob vsakem večjem deževju. To se je očitno pokazalo tudi ob nedavnem neurju, ko so hudaurne vode poplavile doberšen del doline v spodnjem toku Dragonje. Tokrat so prestali prvo preizkušnjo tudi izsuševalni kanali, ki so odlično odvajali vodo in tako preprečili večjo škodo.

Vendar sam sistem izsuševalnih kanalov še ne odvrta nevarnosti poplavl v celoti. Teh se tudi v bodoče ne bo moč izogniti, če ne bodo regulirali toka reke Dragonje v gornjem delu doline in njen pritok Drnico. Pravijo, da regulacijske načrte že pripravljajo. Z deli vsekakor ne gre odlašati, ker bi poplave v tej dolini po prehodu na načrtno in sodobno kmetovanje utegnile povzročiti še veliko škodo.

(bb)

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradak. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 022-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kličef tiskarna CZP »Primorski tisk«

PO ZASLUGI MARLJIVEGA KOLEKTIVA IN NOVEGA VODSTVA, PREDVSEM PA PO ZASLUGI NAGRAJEVANJA PO UČINKU

Boljši časi za delavce v dekanski Lami

Kar se je zdelo še pred dvema, tremi leti neizvedljivo — ko so Tovarni ključavnice in kovinske galanterije LAMA v Dekanih pri Kopru napovedovali tudi največji optimisti žalosten konec — je postalo danes otipljiva resničnost. Kolektiv je po temeljitih organizacijskih in ekonomskih spre-

membah že konec preteklega leta v celoti kril izgubo prejšnjih let in se lahko letos postavi v občutnim presežkom planskih obveznosti, saj je polletni obračun pokazal 61-odstotno izpolnitev letnega plana. Analiza nadalje kaže, da se je vrednost bruto proizvodnje povečala za 150% v primerjavi z letom 1958 ter se je povzpela od takratnih 210 milijonov dinarjev na 293 milijonov v letu 1959, medtem ko znaša že letošnji plan bruto proizvodnje 455 milijonov dinarjev. Vendar bodo tudi to postavko občutno presegle, saj je že polletni obračun pokazal doseženo vrednost bruto proizvodnje v višini 275 milijonov dinarjev. Omenjeni rezultati so tem bolj razveseljivi, ker se je znižalo tudi število zaposlenih od 220 v letu 1958 na 170 v tem letu.

tem vprašanjem, še precej dela. Vendar menijo, da bodo lahko odpravili preživle postavke tarifnega pravilnika že v doglednem času v celoti, zato si prizadevajo čimprej doseči glavni smoter — uvedbo nagrajevanja po ekonomskih enotah.

In strokovno izobraževanje delavcev? Da, tudi temu važnemu področju posvečajo vso pozornost. Prav po zaslugi rednih tečajev, ki jih vodijo domači strokovnjaki, so povsem odpravili prejšnje pereče vprašanje strokovnega kadra. Medtem ko se tudi večina višjega strokovnega kadra, vodje oddelkov, izpopolnjujejo na raznih strokovnih seminarjih, je 20 članov kolektiva obiskovalo tudi seminar za delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje v Bohinju.

Višjo storilnost samo z varnim delom

Z velikim porastom in napredkom našega gospodarstva se vkljub vsem sodobnim tehničnim pripomočkom stalno večja število nesreč pri delu. Vzroke, ki posredno ali neposredno botrujejo nesrečam pri delu, moramo pripisovati dejstvu, da odgovorni ljudje v naših podjetjih, tovarnah in obratih še vedno premalo skrbijo in pazijo na dosledno izvajanje predpisov o higiensko-tehnični zaščiti in varnosti pri delu. Po drugi strani pa je žal ugotovljeno, da nosijo velik del krivde za pogoste nesreče pri delu zaposlene osebe same, ker čestokrat omalovažujejo in kršijo osnovna pravila, ki jih narekuje varno delo.

Živimo v času, ko sleherno podjetje uveljavlja nagrajevanje po učinku, ko delovni kolektivi zavestno dvigajo produktivnost. To pa nam vsem nalaga obveznosti, da zagotovimo varno delo našim delovnim ljudem. Za doseg tega cilja si moramo kot prvo in osnovno nalogo zadati, da bodo stroji v naših tovarnah pravilno zavarovani, da našim delavcem vzbudimo čut odgovornosti in jih seznanimo z osebnimi koristmi pri varnem delu in končno, da jim nudimo vsa predpisana osebna zaščitna sredstva.

Skrbi za varno delo in zmanjšanje nesreč pri delu ne smemo prepuščati samo HTZ referentom, HTZ komisijam in vodilnim osebam v gospodarskih organizacijah. Skrb za varno delo je in mora biti interes celotne družbe. Če pogledamo število nesreč pri delu in nastalo gospodarsko škodo, vidimo, da je samo na območju občine Piran v zadnjih treh letih bilo 1512 nesreč pri delu, ker predstavlja gospodarsko škodo nad 33 milijonov dinarjev.

V »Tednu varnosti« pri delu, ki je povezan tudi s proslavo praznika občine Piran, bo izvedena široka akcija s predavanji in prikazovanjem filmov o sodobni zaščiti pri delu. Pri tem so podjetja pokazala veliko razumevanja in pripravljenost, da odpravijo kar največ nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki se nanašajo na zaščito pri delu. S pomočjo in sodelovanjem večjih podjetij na območju občine bo v »Tednu varnosti« v Piranu odprta tudi posebna razstava.

»Teden varnosti« pri delu je velika akcija za poglobitev varstvene vzgoje delavcev v naših tovarnah in drugih mestih.

Ne pozabite!

Okrajni zavod za socialno zavarovanje in stalna komisija za varnost pri delu Sveta za delo OLG Koper pozivata vse delovne kolektive k aktivnemu sodelovanju pri akcijah v Tednu varnosti od 16.—23. oktobra 1960.

Vse prednosti in uspešno izvajanje nagrajevanja po učinku lahko delavcem zagotovi samo varno delo!

Storite zato vse za zavarovanje človeka-delavca na njegovem delovnem mestu!

To naj ne bo samo kampanjska skrb v Tednu varnosti pri delu, marveč nenehna pozornost vseh in vsakogar na slehernem delovnem mestu!

Vse za varno delo!

Na vprašanje, kje iskati vzroke za današnje zadovoljivo stanje v dekanski LAMI, vedo povedati, da jih je več. To je predvsem zasluga vztrajnega kolektiva, ki se je v najbolj kritičnem času odločil marsikateri lastni materialni ugodnosti, je zasluga sprememb na kadrovskih in drugih področjih — kot n. pr. zamenjava celotnega vodilnega kadra in tehničnega osebja, kar je bil hkrati prehod od prejšnje toge k elastični in ustrežnejši proizvodnji. To dokazuje tudi čedalje širša mreža pogodbenega sodelovanja celo z nekaterimi največjimi tovarnimi v naši in sosednji republiki Hrvaški. Tako so se uvrstili med njihove največje partnerje mariborska Hidromontaža in TAM ter Ventilator v Zagrebu. Zato je razumljivo, da nimajo več težav niti z lastnimi izdelki — ključavnicami in peštrim izborom kovinske galanterije. Še več — LAMI je uspelo zmanjšati na minimum tudi stare zaloge nekurrantnega blaga, medtem ko pošiljajo nove izdelke sproti na tržišče.

Vodstvo podjetja pa skrbi skupno z organi delavskega samoupravljanja predvsem za boljši in popolnejši sistem nagrajevanja po delu. Prejšnje skupinske norme so že v celoti ovrgli, tako da dobiva sedaj slednje delovno mesto svojo pravo vrednost, ki je izražena z delovno storilnostjo, medtem ko je postala kvalifikacija drugotnega pomena. Seveda čaka komisijo, ki se ukvarja s

Obrnil sem se na obratovodjo industrijskega obrata »TOS« v Hrpeljah tovariša Stefana Erjavca in ga poprosil za kratek razgovor. Kakor vedno, se je ljubeznivo odzval in me povabil v svojo pisarno. Postavil sem mu nekaj vprašanj.

S kakšnimi rezultati stopa vaš obrat v zadnje tromesečje letošnjega leta?

»Letni plan proizvodnje našega obrata predvideva vrednost 160 milijonov dinarjev. V poletnih mesecih, ko smo morali za 12 dni zaradi rekonstrukcije ustaviti obratovanje toplotne peči, smo bili s proizvodnjo nekoliko izpod plana, kar pa smo kmalu nadoknadili. V septembru smo realizirali za 18 milijonov proizvodnje in tako presegli septembrski plan za 19,5%.

Kakšne predmete obsega vaš proizvodni plan?

»Dosej smo v glavnem, da ne rečem izključno izdelovali laboratorijsko steklo. Omejeni smo bili večinoma na steklopihaške proizvode. Razen raznih steklenih pripomočkov v medicinski službi smo odpravili na zunanji in tudi domači trg znatne količine v našem obratu izdelanih okrasnih steklenih predmetov, zlasti za novoletno jelko.

Ali predvidevate razširitev proizvodnje, oziroma uvedbo kakšnega novega izdelka?

»Vse imamo pripravljeno za izdelavo nebrušenih namiznih čaš raznih oblik in dimenzij in čakamo samo še na konkretne proizvodne naloge s strani matičnega podjetja v Ljubljani. Dnevna proizvodnja bo znašala okoli 1000 čaš. V ta namen bomo porabili proizvodno stekla iz enega od treh toplinskih loncev. Zato bomo morali nekoliko omejiti laboratorijske izdelke.

Spretni hrpeljski steklarji pri delu: raztegujejo steklene cevi

V INDUSTRIJSKEM OBRATU TOS V HRPELJAH

zdrav življenjski utrip

Ali vam bo v zvezi s tem potrebna nova delovna sila?

»Ne. Izdelavo čaš bomo zmogli z obstoječim kadrom. Pač pa bo potrebno izpopolniti in izboljšati zastarele strojne naprave za hladno obdelavo stekla. Pripominjam, da je vsa proizvodnja teh kozarcev predvidena za izvoz v Nemčijo, kjer je delovna sila v tej porizvodnji znatno dražja kakor pri nas.

Ali predvidevate v doglednem času še kak nov proizvod?

»Vztrajno stremimo za tem, da bi se usposobili za proizvodnjo triplex stekla za opremo avtomobilskih oken in podobno. V ospredju razširitvene nacrta pa je proizvodnja medicinskih ampul in v ta namen navezujejo stike za nabavo ustreznih strojev iz inozemstva. Ko bomo urešili to zamisel, bomo lahko na novo zaposlili okoli 26 ljudi in zvišali vrednost letne proizvodnje za najmanj 70 milijonov dinarjev. Omenjene ampule mora naša industrija zdravil za sedaj uvažati, kar znatno podražuje injekcijske serume in se dogaja, da stane embalaža teh serumov več kakor serumi sami.«

Koliko ljudi je trenutno zaposlenih v obratu?

»Ves kolektiv šteje danes 139 ljudi. Od teh 10 visokokvalificiranih, 26 kvalificiranih, 44 priučnih (polkvalificiranih), 55 nekvalificiranih in 4 pomožni delavci. Z razširitvijo proizvodnje bo dana možnost za strokovno izpopolnjevanje predvsem tistim delavcem in delavkam, ki so si nedavno pridobili polkvalifikacijo. Od vseh delavcev je v obratu zaposlenih 76 žensk. Večina delovne sile je domačinov, ki se prav dobro uveljavljajo.«

Nabratko

IZ SLOVENSKIH PREGOVNIKOV 5.000.000 TON PREGOMA

Premogovniki LR Slovenije so letos dosegli velik proizvodni uspeh. Kljub pomanjkanju rudarjev in zmanjšanju povprečnega števila zaposlenih za 2 odstotka bodo letos zaradi uvedbe kompleksnega načina nagrajevanja po učinku, ki zagotavlja povečanje zaslužkov v skladu z doseženim uspehom, do konca leta izkopal okrog 5 milijonov ton premoga, to je za 10 odstotkov več kot so ga lani. Tako na primer bodo v velenjskem rudniku letos dosegli proizvodnjo 2.288.000 ton premoga, kar je skoraj za 300.000 ton več kakor lani, v rudniku Trbovlje bodo nakopali 1 milijon 74 tisoč ton, v Zagorju pa 686.000.

7300 TON KREMENCEVEGA PESKA V NOVEM MESTU

V rudniku podjetja »Kremen« v Novem mestu so avgusta nakopali 7.300 ton kremencevega peska in vse kaže, da bodo letošnji plan 52.000 ton izkopa presegli za 10% že do Dneva republike. Mnogo tega kremencevega peska tudi izvažamo in zanj smo letos dobili okrog 25 milijonov deviznih dinarjev.

Kako se uveljavlja kolektiv kot organ samoupravljanja? Katere organizacije delujejo v obratu?

»Obratni delavski svet obravnava in sprejema letni, četrletni in mesečni proizvodni plan. V okviru delavskega sveta delujejo še higiensko-tehnična, tarfna, disciplinska in stanovanjska komisija ter komisija za sprejem in odpust delavcev. Organizacijsko življenje se razvija v sindikalni podružnici, osnovni organizaciji Zveze komunistov ter v mladinski organizaciji. Zaradi oddaljenosti bivališ delavcev se prosvetno življenje ne more razgibati. Pač pa se člani kolektiva, zlasti mladinci zanimajo za šport in radi sodelujejo pri akcijah za ureditev športnega igrišča v Hrpeljah. Podjetje je pred časom poslalo enega izmed članov kolektiva v Ljubljano na podčastniški gasilski tečaj, ki ga je uspešno končal. Hoteli smo v obratu organizirati gasilsko skupino, kar bi bilo velikega pomena ne samo za obrat, marveč tudi za Hrpelje same, ki nimajo gasilske enote. Za gasilsko skupino se je prijavilo več članov, ki pa se pozneje niso udeležili nobenega sestanka za organizacijo vaj. Vztrajali bomo na tem, da organiziramo gasilsko enoto.

Kako je s stanovanjskim in prehrabnim vprašanjem?

»Imamo obratno menzo, v kateri se hrani 25 delavcev in delavk. Obed stane 120 dinarjev, večerja in malica pa po 80 dinarjev. Glede na naraščajočo draginjo zlasti zelenjavi, pa tudi mesu, bomo primorani ceno dvigniti, ker nimamo kritja za visoke regrese. Glede stanovanj se je stanje znatno ublažilo. Občina nam je odstopila v enem izmed svojih novih stanovanjskih blokov enodružinsko stanovanje. Naše podjetje se je obvezalo, da bo prispevalo v občinski sklad za zidanje stanovanjskih hiš 10 milijonov dinarjev s tem, da nam občina v svoji nadaljnji stanovanjski izgradnji zagotovi še dve družinski stanovanji.«

Ko se je tovariš obratovodja še pohvalno izrazil o delovni disciplini v obratu in koristnih ter razumevalnih odnosih med občinsko upravo in podjetjem, je bil najin razgovor končan. Poslovil sem se z ugodnimi vtisi in zaezel temu naprednemu obratu in njegovemu kolektivu še nadaljnje uspehe v zdravem napredku in razvoju. Jaša Zvan

BERITE IN ŠIRITE

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Dokazi trdne osnove v gospodarstvu

Industrijska proizvodnja še nadalje narašča in je dosegla v osmih mesecih porast za 17% v primerjavi z lanskim letom. Tak razvoj nam daje najboljše izgleda za letošnje leto, ki ga bomo tako z gospodarskega vidika zaključili najugodnejše. To lahko ugotovljamo že sedaj, ker vemo, da je tudi v kmetijstvu, to je v gospodarski veji, ki nam je doslej povzročala čisto skrbi, letos uspeh nadpovprečen.

Značilno je, da je tempo proizvodnje začel letos naraščati prej kakor v prejšnjih letih. V poletnih mesecih smo navadno beležili padec, kar se je izravnalo navadno šele v juliju oziroma avgustu. Letos pa smo zabeležili dvig proizvodnje nad povprečjem že v juliju, dočim je v avgustu dosegel porast že omenjeno višino, to je 17 odstotkov. Kot drugo, kar je treba poudariti, pa je dejstvo, da je letošnji porast v prvi vrsti posledica večje storilnosti in povečanega izkoriščanja zmogljivosti. S tem smo dosegli pomemben uspeh kot posledico nagrajevanja po delovnem učinku.

Ne da bi navajali uspehe, ki so jih pokazale posamezne veje industrije, naj omenimo le, da so nekatere industrijske dejavnosti dosegle do 30% zvišanje proizvodnje v primerjavi z lanskim letom v istem času. Med nje spada v prvi vrsti industrija nafte

z 28%, njej sledita s 27% poviška živilska in kovinska industrija, pred vsemi pa je industrija gume s 30%.

Posebno vprašanje predstavlja naša zunanja trgovina. Tudi tu smo dosegli večje uspehe kakor lani v istem času in je na primer izvoz iz Slovenije bil ob koncu letošnjega avgusta za 18% višji kakor lani v istem času. Tudi pri tem povišanju je treba kot uspeh omeniti, da je nanj vplival največ izvoz industrijskih proizvodov, od tega največ iz lesne industrije. S področja kmetijstva pa je bil na prvem mestu izvoz s področja živinoreje. Pri primerjavi posameznih podatkov v tem pogledu la lahko ugotovili, da bi morda bilo na mestu zadržati nekoliko izvoz nekaterih proizvodov zaradi potreb na domačem tržišču. To bi lahko zelo ugodno vplivalo na preskrbo domačega trga tako z izdelki nekaterih industrij kakor tudi z živili. Omenimo naj na primer lesno industrijo in slabo založenost trga z njenimi izdelki, kakor tudi s težavami v preskrbi z živili, zlasti z mesom, ter z uravnovešenimi cenami.

Uspehi, ki smo jih navedli, so dokaz pravilne gospodarske politike in nanje ne morejo vplivati ukrepi, kakor je bil ukrep v zvezi z restrikcijo kreditov, čeprav so mnogi to napovedovali. Na-

sprotno je ta ukrep, ki se bo od slej izvajal tudi na področju kreditiranja zunanje trgovine, utrdil gospodarske temelje tako posameznih gospodarskih organizacij kakor tudi celotnega gospodarstva. Ni dvoma, da bo treba odstraniti še to ali ono oviro v tem pogledu, vendar bo osnova ostala trdna. —dt—

Tudi senožeški mizarji po novi poti

Še pred nekaj leti je bila oseka v mizarškem podjetju v Senožcah tako nizka, da bi ladja kmalu nasedla. Pa so se stvari zasukale: uvedli so nagrajevanje po učinku in novo vodstvo je vložilo vse svoje znanje in seveda tudi nemalo truda v izboljšanje delovnega procesa. Povsem je prišlo do izraza tudi delavsko samoupravljanje. Iz podstrešja so kopnele zaloge izločenih omaric za radijske sprejemnike, s proizvodnega traku pa je začelo prihajati več izdelkov.

Letošnji plan podjetja je za 16 milijonov višji od lanskega, pa so ga že prekoračili za 12 milijonov. Izvrški so zelo redki, najčeseče zaradi napak v lesu, ne zaradi dela. To potrjuje tudi podatke, da je bilo v seriji 13.000 omaric za

sprejemnike izločenih samo nekaj kosov.

Kljub temu, da izdelajo senožeški mizarji namesto planiranih 70 dnevno 100 omaric, zadovoljijo le 22% potreb sezanskega obrata »Telekomunikacije«. To vsekakor opozarja na rekonstrukcijo podjetja, česar so se tudi že lotili. Nova proizvodna dvorana, ki jo imajo v načrtu, bo stala 128 milijonov dinarjev in bo moderno urejena. Borijo se, da bi ustvarili čim več lastnih skladov, da se bodo že k letu udeležili natečaja za investicije. Po rekonstrukciji bo znašala proizvodnja 350 omaric dnevno.

In še nekaj! Podjetje gradi za svoje delavce šest družinskih stanovanj in štiri garsonjere. Vsa stanovanja bodo vseljiva že letos. —er—

KRAJEVNE ORGANIZACIJE SZDL NA KOPRSKEM USTANAVLJAJO KLUBE

Obeti za pestro in množično delo

Krajevne organizacije Socialistične zveze v izolski občini se lahko postavijo z doslednim izpolnjevanjem smernic V kongresa SZDLJ ter načrtnim izvajanjem sklepov občinske konference, kjer so meseca junija letos sprejeli vrsto sklepov v zvezi z reorganizacijo te naše najbolj množične politične organizacije.

Težišče dela so namenili snovanju klubov, kajti prejšnji prostori so bili občutno pretesni in slabo opremljeni in niso zadovoljevali potreb in težnje članov SZDL po pestrejših oblikah izobraževalnega in političnega delovanja. Tudi sama reorganizacija krajevnih organizacij SZDL v Izoli, kjer so sedaj namesto prejšnjih pet samo tri, kaže očitno potrebo po večjih prostorih, kajti nove teritorialne enote posameznih organizacij združujejo sedaj več članov. V Izoli so prav iz teh razlogov namenili vsaki krajevni organizaciji lasten klub, kjer bo ne le shajališče članov SZDL na

sestankih, ampak bodo tukaj lahko v celoti zadostili tudi svojim težnjam po razvedrilu in izobraževanju ter političnem delu. S pomočjo ObLO Izola in podjetja Mehanotehnika adaptirajo tri prostore, v katerih se bo lahko shajalo sto do sto petdeset članov hkrati. Upajo, da bodo tudi vprašanje opreme rešili s pomoč-

ZAVODA ZA ZAPOSLOVANJE V SEŽANI NE BO

Razprava o vprašanju ustanovitve samostojnega zavoda za zaposlovanje delavcev, ki bi nadomestil ukinjeno posredovalnico za delo, je pokazala, da takega zavoda v Sežani ne kaže ustanoviti. Predlagajo, da bi to službo opravljal za koprsko, izolsko, piransko, hrpeljsko in sežansko občino omenjeni zavod pri ObLO Koper. Tako bo prišlo do boljše povezanosti in koordinacije zaposlovanja za mnogo širše področje, razen tega pa bo eksponirane in omenjenih občin, razen Kopra, lahko vodil po en uslužbenec.

O novem predlogu, ki ga je dal upravni odbor posredovalnice za delo, bo ponovno razpravljali tudi svet za delo in delovna razmerja pri ObLO Sežana.

Nabavili bodo tri nove kamione

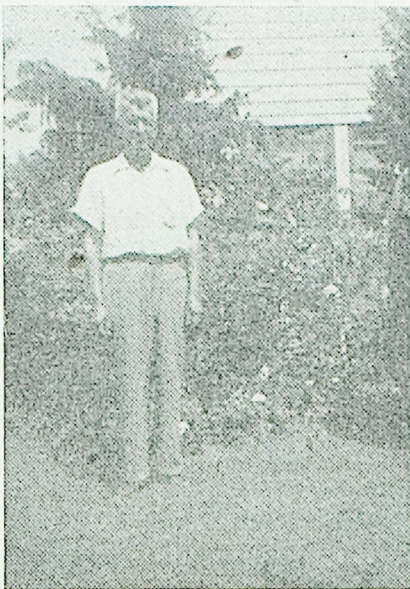
Ilirskobistriški podjetji »Transport« in »Ilirija« bosta v kratkem kupili 3 nove kamione TAM, vsak z nosilnostjo 4,5 tone. Prvo podjetje bo z dvema tovornima avtomobiloma izpopolnilo svoj transportni avtopark, medtem ko nabavlja trgovsko podjetje »Ilirija« kamion z namenom, da bodo izboljšali dostavo blaga svojim poslovalnicam.

Svet za družbeni plan ObLO Ilirska Bistrica je na svoji zadnji seji sklenil dati obema prsilcema garancijske izjave.

jo občine in gospodarskih organizacij. Tukaj bo poleg članom dostopno dnevno časopisje, razna strokovna literatura, v programih pa imajo tudi nabavo televizorjev.

Tudi na podeželju — v Kortah, Maliji in Saletu — so krajevne organizacije dobile že ustrezne prostore, ki jih bodo postopno uredili oziroma opremili. Ostalo je odprto vprašanje prostorov samo še v Šaretu.

Glede opreme in nabave potrebnega materiala in rekvizitov pa menijo, da bo samo delo sekcij posameznih krajevnih organizacij sproti nekazovalne potrebe pri dokončnem formiranju klubov.

Toni Benčič na svojem domu v ZDA

ŠE ENO SLOVO AMERIŠKEGA ROJAKA IZ HRPELJ

Toni Benčič je končal obisk

Z letošnjo skupino ameriških Slovencev je po 39. letih prišel obiskat domovino tudi 65-letni TONI BENČIČ iz Clevelanda, doma iz Hrpelj. Po štirih mesecih bivanja v »starem kraju« se je dne poslovlil in odpohtoval nazaj v Ameriko. Pred odhodom je priredil prijateljem in znancem iz rojstnega kraja poslovilni večer, na katerem je pripovedoval o nepozabnih vtisih, ki jih odnaša s seboj iz tako veličastno obnovljene in svobodne domovine. Prepotoval je vso Slovenijo. »Ne morem se dovolj načuditi velikanskemu napredku, ki ga je moja domovina doživela v so-

cialistični ureditvi«, je navdušeno pripovedoval.

Toni Benčič je prvič odšel v Ameriko leta 1912 in se vrnil leta 1921. Fašisti so ga pričeli kmalu preganjati zaradi njegove narodne zavednosti. Zato je odšel iz rojstnih Hrpelj v Trst k stricu, kjer se je skrival 8 dni, nato pa odpotoval nazaj v Ameriko, kjer se je zaposlil kot navaden delavec. Nazadnje je bil v službi v neki strojni tovarni v Clevelandu. V svojem prostem času je dolga leta aktivno sodeloval v raznih prosvetnih, socialnih in gospodarskih organizacijah naših izseljencev v Ameriki, kjer ga najbolj poznajo pod imenom »Sokol«.

V domačem kraju sem si utrdil zdravje. Bil sem teden dni tudi v Rogaški Slatini. Če bom le mogel pregovoriti ženo, ki je doma iz Begunj pri Cerkljici, se kmalu vrneva v domovino, kjer bi rad preživel jesen svoja življenja. Zdaj sem upokojen in bi se rad odpočit tam, kjer sem se rodil, je hrepeneče dejal stari, zvesti rodoljub. J. Z.

Bodoče naloge

Plenuma občinskega komiteja LMS Postojna, ki je bil prejšnje sredo, so se poleg članov komiteja udeležili tudi predstavniki nekaterih osnovnih mladinskih organizacij v občini. Na njem so razpravljali o bodočih nalogah organizacij LMS, o pripravah na letne konference aktivov in o občinski konferenci Ljudske mladine, ki bo predvidoma meseca decembra.

Kaj pravijo drugod ...

Priprave za gradnjo obrata za izdelavo panelk

Na nedavni seji Sveta za industrijo in obrt pri OLO v Murski Soboti so razpravljali o pripravah za gradnjo obsežnega industrijskega obrata za izdelavo panelk in vezanih plošč. Investitor novega obrata, ki ga bodo gradili v Murski Soboti, bo Gazdarska poslovna zveza. Gradnja bo stala predvidoma nekaj nad 700 milijonov dinarjev.

Zatem je Svet razpravljaj še o gradnji nove steklarne v Beltinchi ter o določitvi investitorja zanjo.

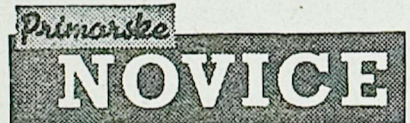

Kaj bi rekli volivci?

Kakor so se volivci jeseniške občine pred leti upravičeno pritoževali, češ da na Jesenicah ne grade stanovanj, trgovin in drugih javnih prostorov, ki so ljudem nujno potrebni, prav tako pa so zadnje čase morali priznati, da se je gradbena dejavnost zelo na široko razmahnila. Jeseničnice z nebotičniki in številnimi drugimi novimi poslopiji in preurejenimi ulicami zelo hitro spreminjajo svojo podobo.

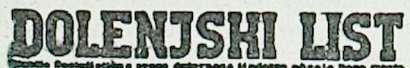
Toda ta smeli obseg vsestranske gradnje je prav te dni spravil v zagato zainteresirane občinske organe. Zagatilo se je namreč pri gradnji motela v Kranjski gorl. Končno pa gre za ugotovitev, da zastavljena dela presega za kakih 200 milijonov dinarjev vsa razpoložljiva občinska sredstva. Nekatera dela so že morali ustaviti.

Del krivde za nastale težave brez dvoma izvira iz projektov oziroma organov, ki so te projekte potrjevali. Toda ne glede na »grešnega kozla« je sedaj občina postavljena pred težak problem. Seveda odločitve nikakor ne bo smela biti brez prisluha o potrebah in zahtevah samih volivcev.

Tudi v idrijskem rudniku nagrajevanje po ekonomski enoti

Po daljšem proučevanju razmer in načinov nagrajevanja so v idrijskem rudniku živega srebra uvedli s prvim oktobrom nagrajevanje po ekonomski enoti. Nagrajevanje po učinku je bilo v tem kolektivu uvedeno že pred časom, vendar je bilo vezano na norme in delovni čas. Sedaj pa so razdelili rudnik na več ekonomskih enot, ki jih bodo tudi kompleksno nagrajevali po ustvarjenem delu.

Kosmatinec v Suhli krajini priganja k trgatvi

V vinograd v Podšpenjavu pod Vlnkovim vrhom zahaja pogosto medved in zoblje grozdje. Sladokusec si privošči predvsem zgodnje grozdje in, če ga kmetovalci ne oberejo, jim ostane le malo za sod.

Poštni avtomat in otroci

Nov poštni avtomat za znamke in dopisnice, ki so ga pred nedavnim montirali v novem koprskem poštnem poslopiju, je zelo skrajšal postopek nabave poštnih vrednotnic in bistveno prispeval k temu, da so se vrste pred okenci — pojav, ki ga ne kaže pripisovati le povečanemu prometu, ampak tudi nevednosti mladih novink, ki se prepogosto menjavajo — le malo skrajšale.

Avtomata pa se, žal, ne poslužujejo le resni kupci, ki hite po opravkih, kajti »čudodelna« skrinjica privablja tudi radovedno otročad, ki »preskuša« njegove lastnosti z vsemi mogočimi predmeti, če jih je le mogoče stlačiti v odprtine za denar. Ni torej čudno, da se je avtomat v tem kratkem razdobju že dvakrat pokvaril in so imeli na pošti precej stroškov in težav, da so ga zopet usposobili. Ker gre za napravo, ki jo je nabavila pošta za drag denar v Ljvici in bi vsaka nasled-

nja okvara lahko avtomat v celoti onesposobila, je res skrajni čas, da opozore tudi starši svoje otroke na posledice tega nepremišljenega početja. Sicer pa predlagamo, da poskrbi uprava pošte za primerno nadzorstvo in da zabeleži imena otrok, ki se z avtomatom igrajo. Tako bi lahko zahtevali tudi odškodninski zahtevke pri starših povzročiteljev te škode.

Pridno delo za varnost na cesti

Avto-moto društvo Postojna je priredilo pred nedavnim s sodelovanjem Ljudske tehnike in prometne milice poučno razstavo o prometni vzgoji. Razstava je bila dobro obiskana. Podobna razstava je bila tudi v prostorih LM v Gregorčičevem drevoredu. Našim najmlajšim je bil omogočen tudi ogled podobne razstave

v Kopru, ki so si jo ogledali vsi pionirji-prometniki. Na pobudo prometne milice je bil minulo soboto v Postojni velik spreved vseh motornih vozil, kot zaključek akcije o prometni vzgoji.

Na koncu še nekaj besed o podaljšanju šoferskih izkaznic te dni v pisarni AMD Postojna. Ob tej priložnosti dobi vsak voznik anketni list, na katerega napiše svoje mnenje in nasvete, ki naj bi prispevali k izpopolnjevanju predpisov o prometu na naših cestah. S. J.

IZ DELA IN ŽIVLJENJA KOZINSKIH LOVCEV

Uspela lovška prireditve v Hrpeljah

Ujeli so legalnega krivolovca iz Trsta

Preteklo nedeljo je priredila lovška družina »Videž« iz Kozine v prostorih »Svobojce« v Hrpeljah svoj tradicionalni ples s srečolovom. Kljub nestalnemu vremenu je bila prireditve zelo dobro obiskana. Glavna privlačnost je bil seveda srečolov, saj so bili med številnimi dobitki tudi trije kapitalni srnjaki in trideset tolstih zajcev. Ljudje so se dobesedno trgali za srečke po 20 dinarjev. Med najbolj vnetimi srečolovci so bili tudi letos tržaški izletniki. Tisti, ki jih je sreča izjalovila, so si skušali pridobiti dobiček na ta način, da so od zadetnikov odkupovali oštevilčeno divjad. Za ples so to pot lovci najeli jazz-orkester »Veseli veteri« iz Pivke.

Iz priprav na to prireditve so ko-

TUDI V HRPELJAH-KOZINI NIŽJA POLITIČNA ŠOLA

Po zgledu okrajne nižje politične šole bo pričela v petek, 14. t. m., tudi v Hrpeljah delovati taka šola, za katero se je doslej prijavilo okoli 30 slušateljev, večinoma uslužbenecv občine, ustanov in podjetij, pa tudi iz vrst učiteljskega kadra. Iz podjetja »TOS« se je prijavilo za obiskovanje šole 6 kandidatov. Pouk bo dvakrat tedensko po tri ure in sicer od 18. do 21. ure v sindikalni sobi na železniški postaji. Predavatelji bodo znani politični in gospodarski strokovnjaki iz Kopra. Za upravnika šole je imenovan Bruno Čermelj, učitelj hrpeljske osnovne šole. —va—

Da ne bo pozabljeno

Občinski odbor ZB v Ilirski Bistrici je že imenoval več komisij, katerih člani so udeleženci NOB, da bodo zbirali na svojih področjih zgodovinsko in dokumentarno gradivo iz NOB. Razen tega bodo člani komisij beležili spomine bivših borcev. Celotno zbrano gradivo bodo ob koncu te akcije razstavili v Ilirski Bistrici. J.

POLITIČNA ŠOLA V IZOLI

V Izoli deluje ob Delavski univerzi že od 4. oktobra nižja politična šola, ki se je udeležuje skupno 72 slušateljev. Šola je razdeljena v dva oddelka: eden je namenjen industrijskim delavcem, drugega pa obiskujejo delavci ostalih gospodarskih panog ter člani številnih ustanov. Udeležencem nižje politične šole, ki bo trajala do 30. aprila 1961, predavajo predavatelji izolske DU in več okrajnih predavateljev koprške LU. Predavanja zajemajo politične, gospodarske in kmetijske teme.

Čedalje več obiskovalcev imajo tudi petkova predavanja DU, kjer predavatelji v poljudni obliki seznanjajo prebivalce Izole o aktualnih političnih dogodkih, na sporedu pa imajo tudi predavanja iz zdravstva in podobno.

V Šmarjah 88 novih članov DPM

Na roditeljskem sestanku, ki je bil pred dnevi na osnovni šoli v Šmarjah nad Koprom ob polnoštevilni udeležbi staršev, je vodstvo šole pozvalo vaščane, naj se zaradi uspešnejšega učnozgojnega dela včlanijo v Društvo prijateljev mladine. Uspeh je bil presenetljiv, saj se je tako vpisalo v članstvo 88 roditeljev. Tako so dobili v Šmarjah eno najmočnejših vaških društev prijateljev mladine, kar se bo nedvomno pozitivno zrcalilo v vsem šolskem, kot tudi izvenšolskem delu.

Ob izčrpnih razpravi so starši ugotovili, da vodstvo šole zastavlja vse svoje moči, da bi v kar najkrajšem času rešili vrsto pro-

blemov, ki so tesno povezani s šolskim in vzgojnimi delom. Prvi in vsekakor lep uspeh skupnega prizadevanja je šolska kuhinja, ki jo bodo odprli jutri.

V krajevnih odborih premalo žena

V ilirskobistriški občini je po zadnji analizi 47 krajevnih odborov, ki imajo skupno 235 odbornikov. V odborih pa je odločno premalo žena, saj so na zadnjih volitvah izvolili vanje samo tri članice. Pojav je vsekakor vreden graje in ga bodo morali člani vaških skupnosti in člani SZDL odločno odpraviti.

Sicer pa je delo krajevnih odborov zelo pestro in obsežno. Največ je gospodarskih vprašanj, med katerimi prevladujejo komunalne naloge. Tako bodo samo za komunalna dela porabili skupno nekaj več kot 11 milijonov din.

Napoved vremena

od 16. do 23. oktobra 1960

Po relativno krajšem času lepega in toplega vremena, so takoj nastopili nestalni dnevi z dežjem. Takšno nestalno vreme bomo imeli tudi v tem časovnem razdobju. Razen oblačnega vremena bo tudi precej nali-vov. Temperatura bo občutno padla. V jutranjih urah bo po kotlnih megla, preko dneva pa spremenljiva oblačnost. Pihal bo umerjen severozahodnik.

OB TEDNU KNJIGE OD 15. DO 19. OKTOBRA

prvi slovenski knjižni sejem

Po vsej Sloveniji bodo knjigarne prodajale knjige s popustom — Beograjski in ljubljanski sejem knjige v oktobru — Številne prireditve v Mesecu knjige z namenom: približati knjigo bralec in kupcu

V Mesecu knjige, ki se bo začel ta teden po vsej Jugoslaviji, bo osrednja kulturna manifestacija mednarodni knjižni sejem v Beogradu. Poleg domačih bodo razstavljale tudi številne tuje založbe. Namen tega je vzbuditi zanimanje za dobro knjigo v čimširšem krogu naših delovnih ljudi, povezati bračca s knjigo, s prodajalcem, z založnikom in končno s pisateljem. Zato namen Meseca knjige niso samo sejmi in medzaložniški stiki, ampak tudi akademije, literarni večeri, ustanavljanje klubov prijateljev knjige, kot imamo prijatelje glasbe in prijatelje mladine. Z drugimi besedami: Mesec knjige naj bi bil čas intenzivnega približevanja knjige človeku, čas zgoščenega prizadevanja, da se izboljšajo življenjski pogoji knjige in da se ji čimbolj skrajša namembna pot — v roke bračca. Za to je potrebno marsikaj — osebna ljubezen do knjige, dostopna cena, založne knjižne police in razgledani knjigotržci, urejene ljudske knjižnice in kvalificirani knjižničari in še in še. In prav zato tudi ne moremo jemati Meseca knjige formalno ali kampanjsko in vemo da ne more trajati samo en mesec: trajal bo še nekaj drugih mesecev. Trajal bo, dokler se bomo borili za proračune in prostore za ljudske knjižnice, trajal bo, ko bomo delali analize in izpolnjevali ankete, ko bomo razpravljali o novem zakonu o javnih knjižnicah, poslušali seminarje in tečaje za knjižničarje, trajal vse dotlej, dokler bo obstajala knjiga in človekova intimna vez do nje.

Razen osrednje zunanje manifestacije letošnjega Meseca knjige — t. j. mednarodnega knjižnega sejma v Beogradu — bo od 15. do 19. oktobra tudi prvi slovenski knjižni sejem v Ljubljani. Sodelovalce bodo vse slovenske založbe s svojimi knjigarnami, morda pa tudi nekatere druge jugoslovanske založbe. To ne bo pomenjanje beograjskega sejma, ki naj posreduje stike med založbami in knjigarnami ter potrdi staro pravilo, da je knjiga najplemenitejšje sredstvo za mednarodno zblizevanje in razumevanje. Prvenstvena naloga ljubljanskega sejma je, da zbudi zanimanje za knjigo pri kupcu. Zato bodo vsi prodajali na sejmju knjige s popustom (od 15 do 50 %). Zamisel je širša — knjig s popustom ne bo mogoče kupiti samo na sejmju, ampak v knjigarnah po vsej Sloveniji. Razlika bo le v tem, da bo v sejemskih dneh popust v knjigarnah izenačen na 15 %, kar pa ne velja za šolske učbenike in za strogo znanstvena dela.

v vsako hišo Slovenskega Primorja

Ljubljanski knjižni sejem bo hkrati pregled 15-letne založniške dejavnosti v Sloveniji. Zato na njem ne bomo srečali samo knjig, ampak bodo prvi razstavljene tudi razne občasne publikacije, zborniki, zgodovinski pregledi itd. Prireditve bo v Križankah in bo v povezavi z Mesecem tehnike, kar bo

vidno tudi v poudarku na poljudno-znanstvenih knjigah. Vsi pristojni činitelji so doslej pokazali dovolj zanimanja in razumevanja za tak sejem in zato je upati, da bo ta prireditve postala stalna. Mnenje je, naj bi bila vsako leto septembra ali oktobra.

Z. L.

Z OBČNEGA ZBORA POSTOJNSKE SVOBODE

mного obetajo

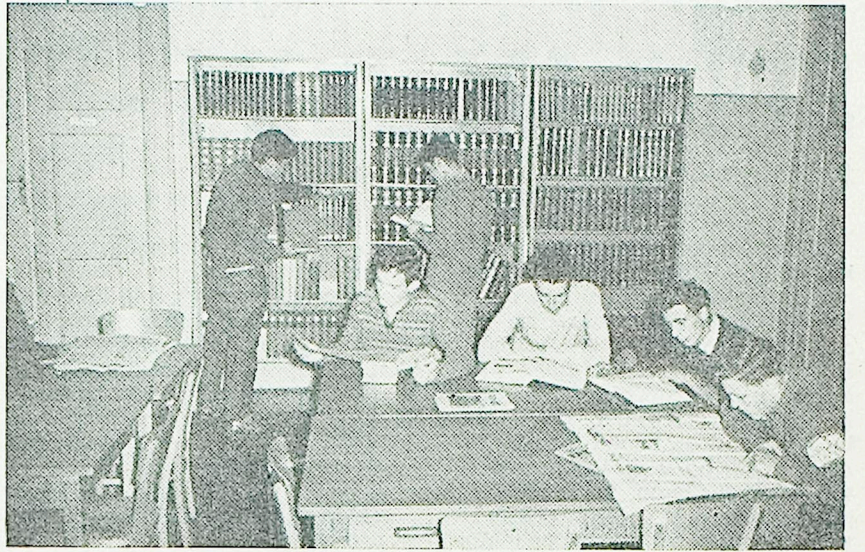
Prejšnji ponedeljek je precejšnje število Postojnčanov napolnilo dvorano kina »Zarja«, kjer je bil redni letni občni zbor domače DPD Svobode, ki sodi s 600 člani med številčno najmočnejše društvo v postojnski občini.

Kakor je bilo pričakovati, sta poročilo in predvsem zborova razprava objektivno ocenila, da vlada v Postojni že nekaj časa sem popolno kulturno mrtvilo. Vendar pa se zdi, da adaptacija in ostala obnovitvena dela na kulturnem domu v Gregorčičevem drevoredu nikakor ne bi smela v tolikšni meri in za tako dolgo dobo ohromiti vsakršno vidnejšo dejavnost tako pomembnega društva v kulturnem življenju mesta, če naj Svobodi že pripisujemo tako odgovorne in obsežne naloge o prosvetljevanju naših delovnih ljudi. Končno pa niti priložnostne prireditve in gostovanja, ki jih je priredil ondotni Dom JNA, niso mogle odtehtati potreb mesta po kulturnem življenju, posebno če vzamemo v obzir njegove dolgoletne prosvetne tradicije.

Toda zdi se, da je nekoristno mrtvilo skoraj pri kraju, kajti zborovalci postojnske Svobode si mnogo obetajo od novih prostorov, ki jih bodo preko zime ali morda spomladi dobile posamezne sekcije v obnovljenem kulturnem domu. V njem bo poleg kino dvorane z odrom za gledališke predstave še več manjših dvoran in sob za delo društvenih sekcij, tja pa se bosta preselili še mestna knjižnica in čitalnica. Na občnem zboru so poudarili, da bo društvo lahko v novih prostorih še bolj poživilo in popestrilo klubsko življenje, in to z različni

predavanji, razpravami, seminarji in drugim oblikami dela. Predvsem pa je zanimiva zamisel, da bi prihodnje leto odprli v Postojni lutkovno gledališče. Ni dvoma, da bi Postojnčani uresničitev te zamisli toplo pozdravili.

Udeleženci občnega zbora pa so še poudarili, da bo moralo društvo v bodoče skrbneje pritegovati v svojo sredo delavsko mladino, jo tam primerno zaposliti in ji dati tudi odgovornejše naloge v vodenju posameznih sekcij. (ma)

Ze bežen pogled v statistiko Studijske knjižnice v Kopru nam dokazuje, kako zlasti pri naši mladini raste zanimanje za knjigo, kako vedno znova se moramo prepričevati, da tako ustanovo nujno potrebujemo. Samo nekaj števk v potrdilo: leta 1958 je obiskalo knjižnico 4804 ljudi in si je izposodilo 13.439 knjig in publikacij; leta 1959 sta ti številki 6.621 in 17.595, medtem ko v prvem polletju letosnjega leta vidimo že številki 4.070 in 7.429. V primerjavi z letom 1958 se je torej obisk podvojil, medtem ko po številu izposojenih publikacij lahko sklepamo, da se je študij poglubil in da marsikdo dalj časa sedi nad isto knjigo. Številke nam nadalje povedo, da je na dan povprečno v knjižnici 40 do 50 obiskovalcev, so pa dnevi, ko jih je tudi čez 70. — V zadnjem času se je knjižnica obogatila z nekaterimi raritetami, med katerimi je Dalmatinova biblija iz leta 1534, v kratkem pa dobijo še prvo izdajo Prešerna in Janeza Svetokriškega. Med italijanskimi knjigami zasledimo najnovejša literarna in znanstvena dela. — Včasih smo med problemi Studijske knjižnice omenjali personalno vprašanje. Danes je to rešeno, še vedno pa jim primanjkuje prostora. Če ostanejo v stari stavbi, bo nujno preurediti police v dvoetažni sistem, najdelečneje pa bi seveda bilo, če bi se knjižnica lahko preselila v novo stavbo in uredila svoje police sodobno. — Na sliki: v Studijski knjižnico zahajajo zlasti dijaki srednjih in izredni študenti visokih šol ter pedagogi, ki najdejo tu potrebno literaturo in priročnike za študij

Učiteljski pevski zbor

Ne več samo naša zamisel, tudi republiški predlog: vsak okraj naj bi imel svoj učiteljski pevski zbor, ki bo hkrati zborovska šola — Priprave na prihodnji festival mladinskega petja v Celju — Predlogi našega okrajnega sosveta za glasbo: tečaji za zborovodje in revija otroških pevskih zborov v Postojni

Mladinsko petje je doseglo v preteklem letu v koprskem okraju lepe uspehe. Dokaz temu so občinske in okrajna revija mladinskih pevskih zborov, ki so bile letos aprila meseca.

Glasbeni svet pri Okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev je o tem obširno razpravljal in sklenil, da je treba začeto delo sistematično nadaljevati. V prihodnjem letu, ko praznujemo 20-letnico vstaje, bo pripravil zopet revije mladinskih zborov, tako v posameznih občinah, kot tudi okrajno revijo v Kopru. Dogovorili so se, da morajo biti revije v občinah izvedene najkasneje do 16. aprila 1961, tako da bo lahko okrajna revija 27. aprila — na praznik dneva ustanovitve Osvobodilne fronte. Glavno vodilo pri delu naj bo množičnost, kvaliteta in seveda repertoarni izbor pesmi. Samoumevno je tudi, da bodo najboljši zbori tudi drugo leto nastopili na Mladinskem pevskem festivalu v Celju. Ker pa se tega festivala lahko udeležijo samo mladinski predtudijski zbori in zbori mladincev, pa je glasbeni svet sklenil, da predlaga Okrajnemu svetu Svobod in Zvezi prijateljev mladine, da organizirata tudi okrajno revijo otroških pevskih zborov, ki naj bi bila v Postojni.

Ce hočemo doseči kvaliteten napredek naših mladinskih zborov, pa moramo poskrbeti tudi za strokovno izpopolnjevanje pevovodij, ki te zore vodijo. Zato bo treba, v sodelovanju z okrajnim Zavodom za pedagoško službo, takoj pripraviti tečaj za pevovodje. Glasbeni svet je mnenja, da bi ta tečaj moral biti v dveh stopnjah. Tečaja prve stopnje naj bi se udeležili vsi tisti učitelji in učiteljice, ki poučujejo petje v nižjih razredih osnovnih šol. Ti

Novo revije

PROTEUS, št. 1

Iz vsebine: LAVO CERMELJ: Novi člani osončja; PAVEL KUNAVER: Kras v jesenskih nalivih 1959; LEOPOLD ZOR: Pseudokopulacija med orhidejo in žuželko; L. CERMELJ: Sintetični klorofil; Razširil se je naš pogled v vesolje; J. HADZI: Mongolizem kot primer kromosomske bolezni; A. STROJNIK: Površje kovin lahko neposredno vidimo v elektronskem mikroskopu; V. RAVNIK: Rdeča gniloba; A. ŠERCELJ: Jezerce med dvema vrtačama; D. NOVAK: Temenica; J. STRNAD: Radioaktivnost ozračja; A. RAMOVŠ: Trgovina z okameninami; B. KIAUTA: Nova vrsta netopirjev v slovenskih jamah.

tečaji naj bi bili po občinah. Tečaja druge stopnje pa naj bi se udeležili pedagogi, ki poučujejo petje v višjih razredih osemletk. Ta tečaj naj bi bil v okrajnem merilu.

Hvale vredna je pobuda, da se osnujejo v vseh okrajih Slovenije učiteljski pevski zbori. Tudi o tem je glasbeni svet razpravljal na svoji seji. Mnenja je bil, naj bi ta zbor opravljal dvojno nalogo; moral bi biti pevovodska

šola, moral pa bi doseči tudi tako kvalitetno stopnjo, da bi lahko priredil samostojne koncerte. Umetniško vodstvo zbora je sicer zagotovljeno, toda zdaj bi bilo treba v prvi vrsti ugotoviti, v kakšnem sestavu bi lahko deloval tak zbor v našem okraju in pa zagotoviti za uspešno delo in rast potrebna materialna sredstva. Zbor bi se moral sestajati vsaj enkrat tedensko na skupne vaje, pred samimi nastopi pa še pogosteje.

Svoj predlog Svetu za kulturo in prosveto in Okrajnemu ljudskemu odboru ho glasbeni svet podprl še s temi priporočili.

I. P.

PRED RAZPRAVO O PREDLOGU NOVEGA ZAKONA O VZDRŽEVANJU ŠOL

Vsaka šola svoj sklad

Zvezna ljudska skupščina o predlogu novega zakona o finansiranju šol — Šole naj bi postale samostojne družbene ustanove — Redni in dopolnilni dohodki šole — O delitvi in porabi sredstev naj bi odločal šolski odbor — V zveznem petletnem načrtu 200 milijard dinarjev za razvoj šolstva

V kratkem bo Zvezna ljudska skupščina razpravljala o predlogu novega zakona o vzdrževanju šol in drugih ustanov za izobraževanje in vzgajanje. Novi zakon naj bi začel veljati s 1. januarjem 1961.

Šole naj bi postale samostojne družbene ustanove, ki jim bo ustanovitelj — občina, podjetje, okraj, republika — zagotovil osnovna sredstva za vzdrževanje. Razen teh rednih pa naj bi dobivale šole še dodatna sredstva, o katerih bodo odločale občine glede na svoje dohodke in jih pravično razdeljevale na vse šole v svojem območju. Merilo za to razdelitev naj bi bilo število učencev, o porabi in razdelitvi sredstev v šoli pa bi odločal šolski odbor. Prav tako naj bi ne bilo več težav zaradi prenosa sredstev. Če iz objektivnih razlogov šola ne bo porabila denarja v enem letu, ji ostane za delo v novem obdobju, ne da bi to vplivalo na dodelitev novih sredstev.

Strokovnjaki so namreč mnenja, naj bi imela vsaka šola svoj sklad za finansiranje. V tak sklad bi prišla sredstva, ki bi jih dobila šola s svojo aktivnostjo. V tem skladu bi bili redni in dopolnilni dohodki. Redni od ustanovitelja, dopolnilni pa od zainteresiranih družbenopravnih oseb, državljanov, staršev, podjetij itd. Govorijo o prostovoljnem prispevku in pa obveznem za iz-

gradnjo novih šol. V ta sredstva bo tudi nujno vključiti pomoč podjetij, honorarje za šolske usluge in podobno.

Menijo, da bo novi zakon zagotovil večjo materialno stabilnost šol in njihovo ekonomsko samostojnost. Šole bi tako postale tudi aktivni činitelji ki bi vplival na standard svojega dela in omogočil pravičnejši in spodbudnejši način nagrajevanja. Osnova za nagrajevanje bi bila z zakonom zaščiteni minimalni dohodki, vsi drugi prejemki pa bi bili odvisni od dela. S tem bi bili prosvetni delavci izenačeni z delavci in uslužbenci v drugih javnih službah in v podjetjih. S tem bo zrasla tudi družbena vrednost prosvetnega dela, povečalo se bo zanimanje za ta poklic, obenem pa seveda tudi zahteve, ki jih bo imela družba do učitelja.

Zanimiv je še podatek, da so v zveznem merilu v petletnem načrtu namenjena za razvoj šolstva velika sredstva: 200 milijard dinarjev. Polovica teh sredstev naj bi šla osnovnim šolam ki naj bi postale resnični temelji vsega nadaljnega šolanja in izobraževanja. V raznih razpravah v zvezi s tako ogromnimi sredstvi in načini, kako ta denar zagotoviti, je bilo slišati tudi predlog, da bi bilo umestno odvajati v sklad za osnovne šole 1 odstotek vseh osebnih dohodkov razen tega na bi se reorganizirali tudi skladi za kadre v podjetjih.

Kulturna kronika - v nekaj vrstah

OTVORITEV MLADINSKEGA KINA V LJUBLJANI

V Tednu otroka so odprli v Ljubljani mladinski kino ali, kot ga imenujejo, Mladinsko filmsko gledališče v dvorani kina Soča. Ustanovitelj te prepotrebne ustanove je Zveza prijateljev mladine. Prvi gost nove ustanove je bil znani ustvarjalec risanih filmov Dušan Vukotič, ki ga omenjajo kot edinega Jugoslovana, ki lahko upa na svetovno priznanje — na Oscarja. V avli kina so ob tej priložnosti odprli majhno razstavo o delu zagrebškega studia za risani film. Mladinski kino je takoj začel z rednimi predstavami, ki bodo trikrat dnevno.

DVDNEVNO POSVETOVANJE PEDAGOŠKIH DELAVCEV

Na Bledu je bilo pretekli teden dvodnevno posvetovanje pedagoških delavcev ter strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vzgojnimi vprašanji mladine in delovnih ljudi. Razpravljali so o mnogih aktualnih vprašanjih v zvezi z novimi učnimi in vzgojnimi metodami. Prvi dan so bila na sporedu plenarna predavanja, drugi dan pa delo po sekcijah.

SEMINAR ZA FILMSKO IZOBRAZBO MLADINE

V Beogradu so imeli sedemdnevni seminar za filmsko izobrazbo mladine. Nad 70 fantov in deklet iz tovarniških in srednješolskih aktivov LM Srbije se je seznanilo z različnimi filmskimi problemi. To obliko dela z mladino bi kazalo posnemati tudi pri nas.

DOKUMENTARNI FILM IZ TABORIŠČ

Zveza borcev Slovenije in RTV Ljubljana sta omogočila književniku Lojzetu Krakarju in filmskemu snemalcu Milanu Kumerju potovanje v Nemčijo, kjer bosta obiskovala nekdanja zloglasna taborišča internirancev. Namen teh obiskov je gradivo za več dokumentarnih filmov iz teh taborišč, za kar je dala pobudo sekcija internirancev. Predvidoma bodo filmi gotovi do dneva republike, ko bodo v muzeju NOV odprli veliko razstavo dokumentarnega gradiva in fotografij o trpljenju in življenju internirancev.

KULTURNO SODELOVANJE Z NORVEŠKO

V Beogradu so podpisali načrt o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Norveško. Za prihodnje leto predvidevajo izmenjavo znanstvenikov, sodelovanje radiodifuzne službe, televizije in časopisnih agencij. Razen tega bomo imeli v Jugoslaviji teden norveškega filma, pri njih pa bo svečana premiera enega izmed naših filmov.

MEDNARODNI FESTIVAL ZNANSTVENO-TEHNIČNIH FILMOV

V veliki dvorani Doma sindikatov v Beogradu je bil mednarodni festival znanstveno-tehničnih filmov. Ob zaključku je posebna žirija podelila številne nagrade in priznanja. Zlato plaketo »Tesla« so podelili nizozemskemu filmu »Steklo«, srebrno britanskemu filmu »Jeklo iz kamna«, bronasto pa je dobil film »Znanstveno raziskovanje in življenje« iz Zahodne Nemčije. Zlato plaketo »Boris Kidrič« so podelili francoskemu filmu »Automat«, srebrno sovjetskemu »V svetu kamnov«, ameriškem »Magnetna steklenica« in jugoslovanskemu »Fotocelica«. Bronaste sta dobila češkoslovaški film »Uporaba krivulj v tehniki« in jugoslovanski »Raziskovanje uranovih rud«. Izrekl so tudi številne pohvale in razdelili več denarnih nagrad, od katerih je bilo pet nagrad za domače ustvarjalce.

VASJA OCVIRK

STRELJAL JE NA - SVOJ STRAH

(Odlomek iz prvega dela trilogije o NOB. Roman SONCU NI VERJETI je v opremi Jožeta Pohlena izdala založba Lipa v Kopru)

Zidor je počasi stopal za Mohorjevimi dolgimi, tipajočimi koraki. Bil je otovorjen kot mula. Ker ni imel nahrbtnika, so mu dali nositi vrečo moke. Okoli nog se mu je opletala Cafutova predolga vojaška suknja. Ni je preklinjal, ker je vedel, da ga bo bolj grela kot vsaka odeja. Na marših mu bo v njej skoraj prevročje. Trda tema je že bila in skoraj ura je že minila, odkar so v neki vasi pustili starega Mozolja in njegovo družino.

»Se bomo že kako pretolkli,« je rekel starec in vsem po vrsti stisnil roko.

Mozolj je dolgo gledal za svojimi rešitelji, oprtan s polnim nahrbtnikom in s popotno grčavko v roki. Malči je nosila dve nagačeni vreči. Lasje, ki so se ji usipali izpod naglavne rute, so ji bili premočeni od potu. Mala Tončka je imela v eni roki punčko iz cunj, v drugi pa povodce in šibo, s katero je poganjala kravo ter vola.

»Zbogom, strici partizani!«

Zidorju je bilo težko pri srcu. Ne samo zaradi nesreče Mozoljevih. Takim stvarim se je že nekako privadil. Že takoj tedaj, ko je pogorela njegova vas. Mnogo bolj ga je mučil nedoločeni nemir, ki ga je čutil v sebi. Srce mu je pravilo, da se je nekaj zgodilo, kar ni bilo prav. Tovariši ga niso pohvalili, a tudi ne grajali. Mišji Mohor mu ni privoščil niti besedice, četudi ju je ločil samo dober korak.

»Kaj sem storil?« je premišljal na skalnati poti. »Vse, kar so mi naročili, sem opravil. Več nisem mogel. Polomil ga nisem... res ga nisem polomil.«

Spomnil se je na fašista v hlevu. Na njegove oči, ki se sprva niso upale pogledati partizana. Ko jih je ujetnik dvignil, je mladi Zidor opazil v njih smrt. Prvi hip se mu je zasmilil. Saj ga vendar ne more kar tako ubiti. Potem pa... Kar streslo ga je ob spominu na fašistov strel. Za las je manjkalo in Zidorja ne bi bilo več. S trepetajočo, a že gotovo roko je sprožil. Šlo mu je za lastno življenje. Od kod potem Mohorjev očitajoči pogled? Kaj ga ne bi smel ubiti? Res, tega mu niso ukazali, vendar...

»Smrt fašizmu!«

Neprestano pozdravljajo s tema dvema besedama in krčevito stiskajo pesti. Pred Zidorjevimi očmi je neprestano vodič Cvirm, ki leži v sadovnjaku s prestreljenim očesom in krvavim obrazom. In v rokah še vedno tišči revolver. Kje je bil takrat Mišji Mohor, da tega ni videl?

»Ni Mišji Mohor še ničesar takega videl?«

Ko je patrolja počivala na neki jasi ob gozdni poti, je Mišji Mohor sedel tesno poleg Zidorja. Dolgo ni znil nobene besede. Naslonil se je na nahrbtnik in brskal po žepih. Ko je izvelkele skoraj prazno cigareto in si jo prižgal, se je obrnil k zamišljenemu Zidorju:

»Si se pomiril, Zidor?«

»Zakaj?«

»Današnja akcija... bila je zate prva takšne vrste... je morala biti precej razburljiva...«

»Ja... je že minilo.«

Mišji Mohor je ponovno prižgal ugaslo cigareto. Zidor je opazoval njegov spačeni in utrujeni obraz. Nič več se mu ni zdel tako strog in neusmiljeno brezizrazen. Zato je Zidorju nekoliko odleglo, da je lahko postal žgovernjši.

»Zbal sem se zate, Zidor.«

»Saj sem bil previden.«

»Vem, vem... ne gre za to. Ne mislim samo na začetek akcije. Zbal sem se zate takrat, ko si ustrelil vojaka, ki si ga zasajal v hlevu.«

»Fašista!« je skušal pojasniti Zidor.

»Vseeno je... Takrat sem v tvojih očeh bral, da se ti hoče ubijanja.«

»Neeel!«

»Kar priznaj, Zidor! To ni nič nenavadnega. V težkih borbah, v nevarnih akcijah tisti nadčloveški napor prekrije pamet in borec podivja in izgubi pravo mero...«

»Kaj ga ne bi smel ubiti?«

»Rekel sem ti, da ne gre za to, če bi ga smel ali ne... Ko si ga ubil, ga nisi ubil kot našega smrtnega sovražnika, ampak kot neko živo bitje, ki mora umreti. Takrat si mislil, da se smeš premikati samo, ko napadaš...«

»Jaz sem se branil...«

»In če bi bil v tistem hlevskem kotu civilist?«

»Kako?«

Zidor ni mogel razumeti. Bilo je pretežko zanj, ki ga je vojna potegnila z vaškega pašnika. Morda ne bo tega nikdar razumel. Skušal se je spomniti, kako mu je bilo tisti trenutek, ko je po kolenih pridrskal do Mozoljeve hiše. Poslali so ga v boj in pozabili, da so v fantu še vedno živi moralni nauki, ki so mu jih postopoma vcepjali starši in hudogledni župnik. Ne ubijaj, ne delaj škode, ljubi svojega bližnjega! Partizani mu niso začrtali meje, do kod sme iti. Onj so mu samo razvezali vezi, ki so osvobodilni borbi v napotje. Ko so Zidorju zažgali dom, je v njem zgorel tudi katoliški katekizem, ki ga je moral znati na pamet. Ko je vrigel bombo, se je v njem nekaj pretrgalo, da je začel kot ura točno izvrševati Mohorjeve ukaze. Če bi bil utegnil, bi se morda zamislil nad vojno in nad pravico do ubijanja. Toda bomba je vžgala hitreje, kakor pa se je mogel poblsnititi trezen premislek.

»Se nisi nič bal?« ga je vprašal Mišji Mohor čez čas.

Zidor je zamišljeno pokimal. Prvo sekundo ni znal takoj odzviti pokrovec ročne bombe. Odvijal ga je v nasprotno smer. Preden je udaril z vžgalno kapico ob zid, bi mu »ofenzivka« skoraj padla na tla. Pred meseci, ko se je še potepal z vaškimi otročaji po gmajni, je znal spretnje zalučati kamen. Ob napadu je vrigel bombo borih deset metrov... Če bi se tistikrat Lah takoj znašli, bi bilo po njem. Nekaj sekund sploh ni vedel, kaj bi storil. To je bil strah. In ker mu je bil strah nadležen, ga je premagoval s hitrimi, mrzličnimi dejanji. Samo da se ne bi ustavil, da ne bi miroval, da ga ne bi premagal strah. Sicer bi moral bežati ali pa tam poginiti. Ko so mu tovariši, ki jih je vodil Mišji Mohor, prihiteli na pomoč in ga ponosno trenjali po ramenih, ga je bilo strašno sram. Mislili so, da je preskromen. On pa jim

je hotel le obzirno in po ovinkih povedati:

»Joj, kako me je bilo strah!«

Bi mu tovariši verjeli? Zidor je bil prepričan, da ne. Ko je nevarnost minila, se je umaknil na podstrešje. Na lesenih stopnicah, še vedno zadimljenih, se je razjokal. Samo za minuto, da bi se znebil bremena, ki je pritisnilo nanj. In da bi v prašni podstrešni lini dognal, če je to res on. Dotlej je živel pod vtisom, da je tiste bombe metal nekdo drug, ki je dotlej spal globoko v njem.

Spomin na fašista, ki ga je ubil v hlevu, je bil zanj neprijeten. Saj ga je prestrašeni ujetnik vendar prosil milosti. In tudi orožje je že bil odvrnil. Zakaj ga je potem tako hladnokrvno ubil? Če bi bil Zidor odrasel vojak in če bi znal razčlenjevati svoja dejanja, bi moral priznati:

»Saj nisem ubil fašista... do kraja sem pobil svoj strah.«

Mišji Mohor je stisnil med prste čik, da je odpadel še tleči tobak, in ostanek spravil v prsni žep. Dvignil se je in namignil tovarišem, ki so takoj vstali. Zidor, ki je stal poleg njega, mu ja zaupljivo rekel:

»Od danes dalje se nič več ne bojim.«

»Prav tega se bojim, Zidor.«

NOVE knjige

Radko Polič:

ŽITA ZORIJO

Pri založbi »Borec« je izšlo delo Radka Poliča, ki vsebuje zapiske osebnodolnega boja v bivšem stikem in kočevskem okrožju od roške ofenzive do kapitulacije Italije. Sleherni dogodek in naslanja na naše ali na sovražnikove dokumente. Pisatelj nam z izredno vernostjo in na slikovit način opisuje velike in drobne dogodke, ki bodo bralce pritegnili od začetka do konca.

Finn Soeborg:

TAKŠNI SO PAČ

V Prešernovi knjižnici je izšel te dni veseli roman iz življenja danskega uradništva in malomeščanstva. Pisatelj je z ljubeznivim humorjem in z ne preveč bridko ironijo oskrnil birokracijo in njegove nosilce. Svoje ljudi je zato prikazal poveljni le kot prikupne žrtve kapitalističnega sistema in ni segal v probleme globlje.

Mati, hči in ljubimec

(Odlomek iz romana NEPRIZADETI. V prevodu Srečka Goloba in v opremi U. Vagaje izdala založba Obzorja v Mariboru)

»Saj je še deček,« je rekla mati Leo v veži, »človek ga ne sme jemati resno... saj ne ve, kaj dela.«

Z obrazom, kot bi bila ona kriva, je vzela kljubok z obealnika in ga ponudila ljubimcu. »Meni,« je dejal Leo in si živahno ovijal volnen šal okrog vratu, »ni ničesar storil... Žal mi je za vas, ker je pepelnik zadel vas v ramo.« Hladno in ponarejeno ljubeznivo se je zasmeljal. Za hip je pogledal Carlo, kot bi hotel najti pri njej kakšno pritrditve, se nato končno obrnil in si oblekel plašč.

»Deček je še,« je mehnično ponovila mati in mu pomagala v plašč. Misel, da bi lahko Leo izkoristil to sinovo nespametnost in prelomil njuno zvezo, jo je prestrašila. »Lahko pa ste prepričani,« je dejal Leo, »vendar trdnim glasom, da se to ne bo več pripetilo... nameravam govoriti z Mišelom in če bo potrebno, tudi kaj ukreniti.«

Nastala je tišina. »Pusti to,« je dejala Carla, ki je slonela na podboju vrat in pozorno opazovala mater. »Pusti to,« ne razburjaj se... prepričana sem,« je dodala in smeje se spustila oči, »da Leo sam več ne misli na to.«

»Točno tako,« je ponovil Leo, »ko je toliko važnejši stvaril! Poljubil je še vedno nepomirjeni materi roko. Na skrajšnje svidenje,« je dejal Carlo in jo trdo pogledal v oči. Carla je prebledela in pritisnila z dolgo in vdano kretnjo kljuko.

Vrata so se sunkovito odprla proti steni, kot bi nekdo, ki bi rad prišel noter, pritiskal od zunaj z vso silo nanje. »Uh, kako hladno, kako vlažno!« je zakliknila mati. In kot v odgovor je planil silovit sunek vetra v vežo. Dež je pljusnil preko svetlih ploščic na tleh veže, luč se je zamajala. Mišelov dežni plašč, ki je visel na obealniku, je nekajkrat z dolgimi rokavi udaril Lea po obrazu, krila obeh žen so se napihnila, se dvignila in se končno kot prilepila ob njene noge.

»Zapri... zapri!« je zaklicala mati in se z obema rokama držala vrat, obenem pa se s skupaj stisnjenima nogama smešno nagibala naprej, da bi se ne zmočila. Carla je kot ptica previdno skakala po mokrih tleh. »Zapri,« je ponavljala mati... toda nihče se ni premaknil. Vsi so bedasto gledali to tako nenavadno, iz nič porojeno silo, kako je rjovelja, stokala, škripala in jokala čez prazni prag. Končno se je odprla tudi druga vežna vrata. Zaradi tega je nastal nekakšen vrtnec, ki je potem, ko je zdrvel skozi vežo, planil v hišo. Silšali so zdaj, kako so treskala vrata s čudnim ropotom, zdaj bliže zdaj dalje, popolnoma drugače, kot če nepazljivo ali jezno roke treskajo z njimi. To je bil hrup, v katerem so se izmenjavali glasovi in sunki vetra z odmori obotavljanja, kot bi pripravljali poslednji in najmočnejši udarec. Odmev je donel skozi prazne visoke prostore. Hiša se je tresla, kot bi se vsak čas hotela odtrgati od tal in se kot znorela vrtavka odvrtati z divjo naglico preko fosforescirajočega se grebena oblakov.

»In zdaj?« je vprašal Leo mater, ko je videl, da je z mnogoutruda zaprla vrata. »Kaj bomo zdaj?«

»Počakali bomo,« je odgovorila. Vsi trije so umolknili. Mariagrazia je opazovala ljubimca z razočaranimi in bridkimi očmi. Takšna naglica jo je prizadela. Leo bi kar takoj hotel oditi izginiti v deževni noči in jo prepustiti hladni hiši in njeni prazni postelji. On pa bi odšel drugam, na primer v Lisino stanovanje — da, gotovo — v Lisino stanovanje, kjer ga ona že gotovo pričakuje. Kdo ve, kako se bosta oba še nočjo zabavala, kako se ji bosta smejala!

ALBERTO MORAVIA

Naredila je še poslednji poizkus. Podržala je roko k ušesu in se skremžila, kot bi napeto poslušala.

»Zdi se mi,« je dejala, »da je v salonu nekaj padlo... Pojdi, Carla,« je dodala z nestrpnim glasom, »pojdi in pogledaj!«

Zdaj so vsi trije poslušali. Bilo je, kot bi hotela mati s svojo ukazovalno držo ustvariti tisti ropot treskajočih vrat, ki ji ga je hiša zdaj odkrila.

»Meni se zdi,« je rekla Carla po nekaj trenutkih, »jaz ne čujem ničesar, prav ničesar.«

»Pravim ti, da je nekaj,« je vztrajala mati boječe in vendar trmasto. »Čuj...« je dodala sredi najgloblje tišine, »čuješ, kako treska?«

Zdaj se je nasmeljal še Leo. »Ne, vendar,« je mirno dejal, ker ga je ljubimkina neumnost zabavala, »ne, vendar... nič ne treska.« Z zadovoljstvom je videl, kako se je v njegove oči povrnil izraz bolečine. »Domišljija,« je zaključil in zopet prijel kljubok, nič drugega kot domišljija, draga gospa.

»Greste?« je vprašala mati.

»Seveda... čas je že.«

»Toda ali ne dežuje premočno?« je vztrajala mati brez vseh ozirov in se postavila med ljubimca in vrata. »Ali ne bi bilo bolje, če bi še nekoliko počakali?«

»Dežuje,« je rekel Leo in dvignil ovrtnik, »tako kot so treskala vrata.«

Poljubil je roko popolnoma zlomljeni ženi, iskal z eno roko v žepu rokavice, ki jih je imel v drugem žepu, šel do vrat, jih odprl in držal proti vetru. »Na svidenje, Carla,« je dejal dekleto. Stisnil ji je roko, ki mu jo je ponudila, se nasmehnil in odšel.

Vrnil sta se v vežo. Mati se je stresla. »Kakšen hlad... uh, kakšen hlad,« je ponavljala. Utrujene mišice njenega obraza so ohlapele, bila je izčrpana, njen izgubljeni pogled se je kot po naključju lovil na predmetih in begal brez cilja naokrog. Negovana golota se je pokazala na njenem, od ličila izrabiljenem obrazu, usta so ji nevidno trzala. »Grem spat...« je ponavljala.

Zdaj je ostala Carla sama v veži. Približala se je luči. V njeni roki je zašumel nekakšen papir; bil je Leov listek, papir, ki so ga njeni prsti obotavljaje sprejeli med dolgim stiskom ljubimčeve roke.

Sporočilo je bilo kratko: »Pričakujem te z avtomobilom v eni uri pri vrtnih vratih,« in je imelo tudi podpis: »Leo.«

Odločil se je za živinozdravnika

(Odlomek iz romana VLIMMEN CONTRA VLIMMEN — drugi del trilogije. V zbirki Levstikov hram izdala založba EMKA v Ljubljani, prevod Ludvik Mrzel, oprema Marijan Pogačnik)

Štiri dni pred zasliševanjem prič ga pokliče Pauline:

»Nunky, si že kdaj videl takšne pi-javke? Jaz napeto čakam, da objavi vijo priče, tedaj pa mi zadnji trenutek sporoči gospod Doevenagel, da se zasliševanje prič odpoveduje.«

»Kaj pa se to pravi?« vpraša prestrašen. »Kaj bo potem še dalje trajalo?«

»Ne, to pomeni, da boš ti dobil pravdo. Torej pristrane čestitke, dragi fant! Zdaj se lahko čez kakšne štiri mesece poročiš... O, počakaj še hipce! Pravkar prihaja gospod ritmojster in njegov obraz oznanja jezo.«

»Dober dan, Vlim! To je seveda prav lepo, a Pauline se malce prehitva. Po razglasitvi sodbe imajo še rok treh mesecev za priziv. Zdaj so na prvi instanci položili orožje, tako je to prav malo verjetno, a teoretično bi bilo še zmerom mogoče... In kako se tebi zdi ta malenkostna živčna vojna? Nikoli v življenju niso nameravali zadeve gnati tako daleč, da bi morali pol Vlierenbeeka klicati za pričo. A še zadnje minuto so do kraja izkoristili, da bi te posteno jezili.«

»Ah, ne!« reče Vlimmen, sladko in skodoželjno, »ti čisto napak razumeš! Samo zavoljo mojega dušnega blagra so čakali do zadnjega trenutka! Če bi se bil medtem umaknil, bi me bili obvarovali težkih grehov. To ni nagajanje, to je prava krščanska ljubezen do bližnjega.«

»Ja, to je pa tudi res!« reče Dacka. »Oprostí mi, prosim, moje neumnost...«

Danes pa Vlimmen zaman skuša prikriti svoje zmagošlavje. Prost v štirih mesecih, ne, to mu ni namenjeno in videli boste, ti ljudje bodo spet zadnje minuto...«

Ko pa z Dopom sedi pri kavli, zbere ves svoj pogum, da bi tvegaj še nekaj prav previdnih migljajev.

»Kaj bi ti rekel, če bi jaz teto Tilly omožil?«

»Haha!« se fant glasno zasmije. »To jaz vendar že zdavnaj vem! A bolj svežih novic nimaš na zalogi, kaj?«

»Ampak te lahko še vse propade,« reče Vlimmen jezen. »Če bi le vedel.«

»Ti, nunky,« reče Dop čez čas, »jaz sem dobro premislil. Tudi s stricem.«

A. ROOTHAERT

Floorem sem govoril o tem in ta je rekel, da moram že tebi samemu povedati. Najraje bi tudi jaz postal živinozdravnik.«

Vlimmen vliče odloži. »Kaj?«... In drugače si zmerom govoril, da boš študiral medicino...«

»Ja, takrat!« odgovori Dop prezirljivo. »Takrat sem govoril kar tako, saj sem bil še otrok.«

Vlimmen vjedno zakrije smeh. »In zdaj pa na lepem živinozdravnik! Pa saj vendar lahko živiš iz dneva v dan, kakšno prav brezskrbno življenje je to.«

»Jaz ne maram brezskrbnega življenja in meni se je ta poklic zmerom zdel hudučevo športen.«

»Tako — športen? Kadar si na primer slišal, kako moram sredi noči iz hiše ali pa pridem domov?«

»Pa jaz vendar nisem stara devica! In če ti to zmoreš, tedaj zmerom tudi jaz... In še nekaj. Stric Floor mi je rekel, da po ločitvi, zlasti pa še, če se spet poročiš, ne boš imel niti najmanjšega upanja več, da te nastavi v klavnici. In to bi bilo vendar veliko mirnejše življenje, zlasti ko postaneš starejši. Če pa jaz postanem živinozdravnik, potem bova midva lahko čez kakšnih šest let skupaj vodila prakso in to bo zate tudi veliko lažje.«

Vlimmen pohledi in sumljivo ga zaščegeta v nosu — solze? Ne, mladi mož! se zasmije, a smeh tako čudno zveni, »če je to razlog, da si takšno življenje...«

»Ah, ne! Meni se pa ravno to zdi lepo! In ti nikakor ne smeš pozabiti: jaz vendar že celo goro tega znam!«

»Ti pa tudi ne smeš pozabiti, da nisi katoličan, čeprav si krščen. Zavoljo tega je zadeva še hujska, zakaj zdi se brezbožen odpadnik in zate bi bilo bolje, da svetega krsta nikoli ne bi bil prejel.«

»Ampak tedaj, ko boš ti nehaj, bom jaz pri kmeth vendar že tako vplejan, da to ne bo nič več pomenilo. Večinoma me vendar poznajo že zdaj.«

V resnici je na vse strani dobro preudaril, si misli Vlimmen. Kaj ga je Floor pretental? Za ceneno sentimentalnost pa je zadeva veliko pretesna. Mladina se rada žrtvuje in Dop je nagnjen k skavtski plemenitosti, tega skoraj ni mogoče ločiti od nezrelih sanj. A ko bo čez deset let nekoč ponoči tičal na Spínnekopu, s srežem pol centimetra globoko na vetrobranu, tedaj bo preklinjal tole uro bombastični priseg in najbrže tudi starega sebičnega strica, ki ga je kar lepo pustil, naj plane v pogubo...«

»Zdi se mi,« reče potem, »da je to pravi trenutek, ko ti naj povem, da ti za študij ne bo treba pri nikomer beračiti in se ti pozneje nikomur ne bo treba zahvaljevati. Ko boš dopolnil enaindvajseto leto, boš lahko razpolagal z dediščino po očetu in to bo prav čedna vsotica, z njo boš prav lahko v miru študiral. Stori torej, kar bi v resnici rad.«

»O, to je pa imenitno! Tega si pa še sanjati nikoli ne bi upal! Ne, kako to je lepo!... Ampak to ni nič, nunky, to mi lahko verjameš! Na denar nikoli nisem mislil, ti in mama in oče — vi pa ste mi zmerom govorili, da bom moral študirati, kar koli že.«

»Tedaj mi pa prav podrobno razloži, kakšne čudovite stvari si odkril v tej stroki, da se čutiš poklicanega ravno za živinozdravnika?«

Avtor romana SONCU NI VERJETI, ki je izšel te dni pri naši založbi Lipa. To je prvi roman iz trilogije NOB, že leta 1957 izdana »Hajka« pri isti založbi je drugi del, tretjega pa ima Ocvirk tudi že napisanega in ga je naslovlil »Naza j ni poti«

NOVO POŠTNO POSLOPJE V KOPRU OB ZAČETKU POSLOVANJA

Zdaj pa še sodobno telefonijo

Kdor je poznal tesne prostore stare koprške pošte in poskušal vskladiti obseg njenega poslovanja z razvojem našega gospodarstva, si lahko tolmači pomen novega poštnega poslojja za ves koprski okraj. Tako je končno tudi 37 pošt našega okraja dobilo sodobno centralo, ki ima sama dobro tretjino celotnega poštnega prometa. Podatki prvega polletja kažejo, da je od treh milijonov 644 tisoč poštnih pošilk šlo skozi roke koprskih poštnih uslužbencev dober milijon pošilk, medtem ko se je v zadnjih petih letih povečal poštni promet samo v Kopru za 100 odstotkov.

Novo poštno poslojje pa ne pomeni velikega napredka le v pogledu funkcionalnosti in boljših pogojev dela, ampak je tudi pravo nasprotje stare pošte s higieno-tehničnega stališča. Znamke in občutljive telefonske naprave

Zato ni čudno, da številni obiskovalci pošte iščejo vhod v poslojje na nasprotni strani, v urejeni Glagoljaški ulici. Ta »ples« okrog pošte zares opozarja na takojšnjo ureditev vsaj enega dela trga pred pošto hišo. Bojda se je pri tem tavanju med navlako že več oseb poškodovalo, zato tudi močnejša razsvetljava ne bi bila odveč.

AVTOMATSKA TELEFONSKA CENTRALA Z NOVIM LETOM?

— Da, je odgovoril na to vprašanje upravnik koprške pošte Leopold Lipovšek. — Sedaj ko smo v novem poslojju, kjer že tri mesece urejajo avtomatsko centralo, lahko skoraj z gotovostjo računamo, da bodo po 12-kanalnem kablu med Koprom in Ljubljano stekli že z novim letom prvi telefonski pogovori prek avtomatske centrale.

Toda vse kaže, da zaradi premanjnjega števila telefonskih vodov med Koprom in Portorožem oziroma Piranom, tudi po uvedbi avtomatske centrale v obalnem področju ne bo ponustila »telefonska mrzlica«. Tudi avtomatska centrala namreč ne bo mogla postreči naročnikom z večjim številom pogovorov kot jih zmorejo linije. Teh pa je občutno premalo.

— Kaj menite o tem na pošti?

— Žal na pošti nimamo sredstev, da bi odpravili to ozko grlo. Z malim številom linij namreč ne bomo mogli tudi v bodoče zadovoljiti telefonskih zvez med obalnimi kraji, čeprav zmogljivost avtomatske centrale to dopušča.

— Kaj predlagate?

— Edino rešitev vidimo v tem, da nam priskočijo v pomoč obalne občine, ki bi finansirale položitev dodatnih kablov.

(bb)

IZ MALOÖBMEJNEGA PROMETA

Zaplenili so jim blago in denar

Nekaterim lastnikom obmejnih propustnic so pripravili te dni italijanski carinski organi na Pesku neugodno presenečenje. Zaplenili so količine raznega blaga,

v glavnem meso in druga živila, ki so jih naši državljani iz obmejnega pasu deponirali v gostilni in trgovini na Pesku, da bi jih odnesli v Trst. Prav tako so bili zaplenjeni tudi zneski lir, shranjenih v kuvertah z naslovi lastnikov.

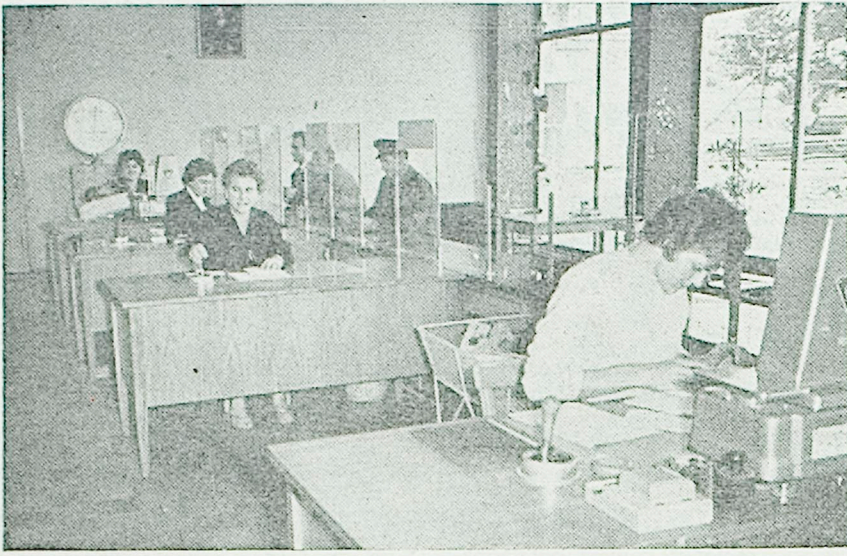
Spričo omenjenih količin, dovoljenih za prenos čez mejo, so si nekateri pomagali na ta način, da so družinski člani, ki imajo propustnice, prenesli čez mejo dovoljene količine mesa, masla in podobnega blaga, shranili vse to v trgovini ali gostilni na Pesku, naslednji dan pa je eden iz družine šel čez mejo in blago odnesel v Trst. Vračajoč se iz mesta so nekateri shranili nepotrežene lire na istem mestu, ker ni dovoljeno prenašati neprijavljene tuje valute v našo državo. Na prvi pogled bi ne bilo v vsem tem nič protizakonitega, italijanski predpisi pa po vsej verjetnosti tolmačijo zadevo drugače.

-x-

(Se nadaljuje)

Pogled na osrednji del Moskve — Kremelj

Novo koprsko poštno poslojje: velika sala za delo s strankami

OBISK PRI NAJMLAJŠIH SEČOVELJSKIH ZADRUŽNIKIH

Ponosni so na svoje delo

V prostorni učilnici sečoveljske osemletke se kar tare mladina. Najmlajši zadržniki sečoveljske doline so se danes zbrali na letni obračun njihove šolske zadruge.

Ko vstopimo z upraviteljem — obvisi na nas nekaj desetih radovednih pogledov. Tudi nas zajame praznično razpoloženje, ki diha od vseovsod.

Skozi pritična okna pripeka v naše hrbte oktobrsko sonce. Njegovi žarki polnijo učilnico, plešejo po stenah in božajo kuštrave glave od pričakovanja nemirnih otrok.

»Otvorjam občni zbor naše šolske zadruge...« spregovori v nastalo tišino dosedanji predsednik. Delovno predsedstvo je na svojem mestu. Uvodni del zbora poteka brezhibno. Preden se dobro zavemo, se pred zadržniki že pojavijo učenci, ki ji je upravni odbor poveril nalogo, da v njegovem imenu govori o opravljenem delu in novih ciljih. Prislulnem poročilu, v meni pa ožive predstave o tem, kar se je dogajalo na sečoveljski osemletki v tem letu.

* * *

Pred dobrim letom dni je bila okolica šole še neurejena. Zadruga je dala pobudo, zagrabila pa je vsa šola. Učenci in učitelji. Vsi brez izjeme. Vse šolsko leto je bila osemletka podobna velikemu mravljišču. Iz enega dinarja jih je bilo treba ustvariti 10, 100, 1000... 40 brigadirjev, organiziranih v prvi delovni brigadi, je tvorilo udarno jedro. Kjerkoli je bilo treba pridnih rok, so se znašli brigadirji. Pomagali so člani učiteljskega zbora, pionirskega odreda in mladinskega aktivna. Živžav okrog šole ni utihnil do poznega mraka. Zadnji dan pouka v juniju za mnoge ni pomenil pričetek resničnih počitnic. Delo je vabilo vse, ki so bili pripravljeni pljuniti v roke. Marsikaj je bilo treba še storiti, da bi v prvih jesenskih dneh malčki v šoli našli prijeten dom.

»Opravljenih je bilo 3.568 ur prostovoljnega dela...« slišim poročevalko. Misli me speljejo, da se za trenutek preselim iz učilnice.

Šolski vrt je dobil nov obraz. Ob sadovnjaku raste raznovrstna zelenjava, med njimi povsem nove rastline, ki jih učenci doslej

sploh niso poznali. Krog in krog šole je prijeten vonj cvetja, ki mu niti bližajoča se jesen še ni prišla do živega. Sredi nasadov nastajajo zarodki živalskega vrta. V praktično izdelanih kletkah lenarijo večkilski kunci, ob njih pa se v veliko veselje učencev že gneče tudi prvi naraščaj. Nad preurejeno kletjo je zrasla povsem nova učilnica. Ob okusno opremljeni šolski kuhinji pa bo skoraj urejena tudi delavnica.

Fizično delo ni bila edina obveza, ki so jo sprejeli pionirji in mladinci sečoveljske osemletke, ko so se odločili, da bodo tudi oni tekmovali v enoletni akciji. Del prostega časa so mnogi izkoristili v tamburaškem in pevskem zboru, modelarskem ali prometnem krožku.

Kdo na šoli ne pozna Mahniča Vojka in Mira, Seško Stanka in Vinka, pa Emeršiča Milana ter Raceta Mira. Bili so najboljši in kolektiv jim je dal priznanje: hranilno knjižico s 500 dinarjev osnovne vloge.

»Težko bi spravili vso dejavnost, vse uspehe in neuspehe na papir v poročilo. Trudili pa smo se in smo ponosni na ustvarjeno bogastvo, ki bo šolski zadrugi olajšalo delo...« Res. Pogled nazaj za sečoveljske učence ni težak. Lahko so ponosi.

ZA NEKAJ UR POTROŠNIKI

Poslednji dan našega bivanja v Moskvi. Z večernim vlakom bomo odpotovali v Leningrad. Po tednu dni natrpanega programa je danes vendar pred nami popoldne, ki je popolnoma naše. Vsakdo lahko gre, kamor hoče. Ze ves teden nas je mikalo, da bi si lahko skozi izložbe trgovin ogledali standard prebivalcev in hkrati kar najbolj rentabilno vnovčili svoja skromna premoženja. S Frančkom poprosiva Lilijo, da bi naju spremljala skozi mesto. Z veseljem se od-

PIŠE: MARIJA VOGRIČ

zove najini prošnji. V treh sedemo na trolejbus. Naš cilj je središče mesta, kjer je največji Univermag (trgovski magazin).

Razmeroma hitro se prebijamo s trolejbusom skozi najbolj prometne ulice. Podzemska železnica, ki so jo zgradili komunisti pred drugo svetovno vojno, znatno razbremeni cestni promet. Na levi in desni svigajo mimo kolone avtomobilov in med njimi zaman iščeš motorista ali kolesarja.

»Zdaj si lahko ogledata kamenje, ki ga je Hitler pripeljal pred Moskvo, da bi si iz njega dal zgraditi spomenik zmage,« naju zdajci opozori Lilija.

»Kje je?« zaman buljiva skozi okna trolejbusa, da bi ugledala kup kamenja.

»Poglejta pročelje mestne ustanove na desni!«

Z zanimanjem motrim grobo obdelane vijoličastordeče kamne in se čudim, na kaj vse je Hitler mislil v svojem prepričanju, da bo zmagal.

»Smo v ulici padlih ministrstev,« naju čez čas spet zmoti Lilija.

»Kakšna ulica, praviš?« ne morem razumeti.

»Ko so pred časom uknili nekaj ministrstev, ki so bila v tej ulici, se je znašel hudomušnej in jo imenoval — Ulica padlih ministrstev.«

S Frančkom se spogledava: »Menda ni to njen uradni naziv?«

»Seveda ne,« se nasmeje Lilija.

Nekaj sto metrov pred Rdečim trgom izstopimo in krenemo peš po

In načrti? Tudi teh ne manjka. O njih so spregovorili zadržniki v razpravi. Organizirati nameravajo vinogradniški in živinorejski obrat. Kuncem v živalskem vrtu se bodo pridružile tudi druge živali. Med njimi srnica, ki jo bodo zadrugi podarili lovci. Z novimi načrti pa so seveda povezane tudi težave. Zadruga stoji pred problemom pogojitve. Lastno kompostišče letos ne bo dalo dovolj organskega gnoja za humus. Sredstev za dobavo gnoja pa ni dovolj. Oči zadržnikov in vse šole so uprte v KZ Lucija.

»Nudila bi nam lahko posojilo za obratna sredstva, jeseni pa bi odkupila naše pridelke. Mi smo že izrekli pripravljenost, da stopimo z njo v kooperacijo...« Tu je potem še obrat v Seči. Sodelovanje bi dalo obojestransko korist. Ni malo poljskih del, ki bi jih učenci opravili v zameno za materialno pomoč. Da pa ne gre podcenjevati njihove delovne vneme in sposobnosti, so zgovorno pokazali že doslej.

Ko se poslavljamo, smo prepričani, da pričakovanja sečoveljskih pionirjev in mladincev ne bodo nalezela na gluha ušesa. Saj so pokazali tolikšno dobro voljo, da zaslužijo pozornost in podporo vseh, ki jim jo lahko dajo.

Marija Vogrič

Na obisku v deželi sputnikov

glavni ulici. Obstanemo pred izložbo, iz katere zapeljivo vabijo polne buteljke različnega vina in drugih pišč. Ko si s Frančkom natančneje ogledava cene, nama sline nehajo teči. Politrška buteljka nad 20 rubljev! (Tečaj 40 din za 1 rubelj.)

»So morda visoke cene alkoholnih pišč v zvezi s protialkoholno akcijo?« povprašam.

»Na to ne bi mogla odgovoriti. Vem samo, da pljancev kljub temu ne manjka.«

»Lilija,« se spomni Franček. »Toliko smo slišali o vaši vodki. Kakšne so perspektive, da bi jo vsaj pokušali?«

»Hm,« naju spremljevalka v zadregi pogleda. »Precej draga reč. Liter vodke stane okrog 80 rubljev.«

»Puuu!« zažvižgava od presenečenja. »Se 20 rubljev dodam, pa imam električni brivski aparat,« ugotovi Franček.

Vedno bolj se bližamo glavnemu trgu. V njegovem ozadju se že kaže obzidje Kremlja.

»Mesto imate izredno čisto. To ugotavljam že od prvega dne našega bivanja v Moskvi,« pohvaliva Lilija njene someščane.

»Mnogi tuji so bili istega mnenja,« je Lilija vesela najine hvale. »Posebni avtomobili, ki imajo zadaj pod karo serijo krtače s sesalci za prah, stalno krožijo po mestu.«

V večnadstropnem magazinu je promet izredno živahen. Oddelki raznega blaga se vrstijo drug ob drugem. Morali bi imeti na razpolago vsaj en dan, da bi si lahko podrobneje vse ogledali. Vsakemu tujcu takoj padejo v oči zelo visoke cene tekstilnega blaga in obutve ter izredno nizke cene tehničnih izdelkov.

»Poglej, Franček! Za štiri pare boljših ženskih čevljev lahko kupiš tistole omaro s televizorjem, radiom in gramofonom.«

»Res, neverjetno! Ne moreva odtrgati oči z omarice, v kateri so nameščeni vsi trije aparati, na njej pa visi listek v ceno: 1.600 rubljev. Ni čudno, pomislil, če so vse strehe polne televizijskih anten.«

V oddelku tekstilnega blaga naju čaka novo presenečenje. Za žensko kombinežo dobiš fotoaparata, za bolj-

OTVORITEV ŠOLE

Z uvodnim predavanjem, ki je tridesetim mladim slušateljem ponazorilo zgodovinski pregled glavnih razvojnih faz v delavskem gibanju, so prejšnji terek odprli večerno politično šolo v Postojni. Program šole obsega 30 predavanj z istim številom konferenc in konsultacij, ki bodo povsem razpravam slušateljev samih.

Večerna politična šola deluje v prostorih postojnske osemletke in bo trajala predvidoma do 30. maja prihodnjega leta, ko bodo slušatelji opravljali zaključne izpite.

OKROG NAŠIH ŠOLSkih PROBLEMOV

Gospodinjski pouk v šolah

Kaj pravi šolski zakon, kaj pa naš Zavod za pospeševanje gospodinjstva — Naše mnenje: otroci naj spoznajo predvsem sodobne pripomočke

V učnem načrtu beremo, da so naloge gospodinjskega pouka v osnovni šoli tele:

- da pri učencih kot bodočih potrošnikov razvija smisel za smotrno gospodarjenje, varčnost pri trošenju blaga, denarja in človeške energije in da jih seznanja z razumno organizacijo dela in počitka;
- da razvija pri mladini obeh spolov čut za pravično in enakopravno delitev dela v družini;
- da učence seznanja s potrebami zdravega in sodobnega na-

čina življenja (prehrana, stanovanje, oblačenje) in da jih usmerja v pravilno izkoriščanje prostega časa;

— da seznanja učence s pomembnostjo sodobnih tehničnih pripomočkov in naprav za gospodinjstvo,

— da učence usposablja za vodenje gospodinjskega proračuna kot podlage za smotrno gospodarjenje;

— da seznanja učence z osnovnimi pravili sodobne prehrane in uporabe živil ter s tem vpliva na njihov pravilen telesni razvoj in delovno storilnost;

— da učence uvede v razumevanje pomena organizirane potrošnje za dvig splošne življenjske ravni

Naš okrajni Zavod za pospeševanje gospodinjstva ugotavlja, da na večini šol tega predmeta sploh ni ali pa se omejuje na nekaj predavanj in nekaj praktičnih demonstracij. V okraju imamo zdaj 21 popolnih osnovnih šol, toda le na sedmih šolah poučujejo te predmete strokovne učiteljice. Res je, da ponekod nimajo kadra ali primernih prostorov, res pa je tudi, da tega predmeta še ne smatrajo povsod za enakovrednega drugim in da mu ne posvečajo dovolj pozornosti. Tako sta se Zavod in Svet za šolstvo zdaj ssporazumela, da bo sta s skupnimi močmi posvečala več pozornosti temu pouku, da bodo v tečajih in seminarjih usposabljali gospodinjske učiteljice, nadzorovali pouk in obravnavali podrobni učni načrt gospodinjstva oziroma domačega gospodarstva. Na drugi strani so šole dolžne preskrbeti za ta pouk primerne prostore in priprave.

Matere, ki imamo otroke v šolah in opazujemo to vse v praksi, imamo o nekaterih stvareh tudi svoje mnenje. Učni načrt je lep in bi bil koristen, če bi ga izvajali v praksi, toda žal je le na papirju.

Velika večina šol nima potrebnih kuhinj niti delavnic ali učnih moči za sodobni gospodinjski pouk. Naši otroci zdaj nimajo več ročnega dela, ne vežejo prtičev, ne kvačkajo niti ne pletejo. S tem smo se sprijaznile, čeprav bi bile vesele, če bi znali sukati iglo vsaj za svoje drobne osebne potrebe. Ali pa šivati na stroj, ne več, kot da kaj malega zarobijo ali vstavijo zakrpo. To bi se dalo urediti povsod tam, kjer so šivalni tečaji. Povsod pa, kjer ima-

jo gospodinjske centre ali n. pr. v Kopru Zavod za pospeševanje gospodinjstva, bi lahko otroci prišli v kuhinjo in spoznali sodobne pripomočke gospodinjstva. Kako veseli bi bile matere, če bi se naši otroci spoznali na sesalec za prah, na ekonom lonec, na sokovnik, na pralni stroj, na mešalnik, da bi spoznali blago in njegovo vrednost, da bi znali v trgovini nakupovati. In še marsikaj, lahko bi dolgo naštevati. Namesto tega pa kakorkoli nekoristno zabijejo učne ure gospodinjskega pouka, samo da minejo ali pa jih pošljejo pometati šolske stopnice in hodnike, kot se je nekje zgodilo. Matere pa so protestirale in prav so imele. Kajti če bomo morale vse, kar današnji čas zahteva, naučiti otroka same doma, potem ga bomo naučile tudi pometati, kuhati čaj ali zavreti mleko.

Priznamo, da so nekatere težave objektivne, šolska vodstva pa bodo morala tudi priznati, da se v tej smeri niso dovolj potrudila in da bi lahko marsikaj napravila z dobro voljo in brez podcenjevanja.

Z. L.

NEKAJ PREIZKUŠENIH RECEPTOV ZA PRIPRAVO JEDI Z MEŠALCEM

FIZOLOV PIRE

50 dkg fižola, 1 čebula, sol, 5 dkg masti.

Kuhan ohlajen fižol odcedimo (vode ne zavrzemo), stresemo v mešalnik in vključimo, mešamo 2 minuti pri brzini 2, nazadnje dodamo na masti zarumeno čebulo.

Opomba: Zmešalo se je zelo lepo. Jed je okusna in primerna.

KROMPIRJEV PIRE

80 dkg krompirja, 3 dkg surovega masla, sol, 1/4 l mleka.

Opran krompir olupimo in skuhamo v slani vodi, odcedimo, grobo zrežemo, damo v mešalnik, dodamo vroče mleko in maslo, mešamo 3 minute pri brzini 2-3.

Opomba: Ostali so še nepretlačeni kosi krompirja. Verjetno bi bilo boljše, če bi dodali več tekočine, a za pire se več ne sme dodati. Videz pireja je zelo slab, kot gosta krema, ki pa se vleče kot lepilo. Verjetno noži razbijajo škrobova zrna, ki postanejo nato lepiliva. Ne priporočamo!

KROMPIR V PIKANTNI OMAKI

1/4 kg krompirja, 4 dkg masti, 1 glavica česna, 1 žlica sladke paprike in paradižnika, 3 dkg moke, 1 lovorov list, poper, 10 dkg prekajene svinine, 1 žlica gorčice.

Krompir skuhamo, olupimo, narežemo na koščke in vložimo v omako. Na masti prepražimo čebulo, dodamo papriko, moko in paradižnik. Zalijemo in prevremo. Dodamo še kislo kumare, damo vse v mešalnik in mešamo 1 minuto pri brzini 1. V omako vložimo krompir in na koščke zrezano svinino.

Opomba: Okusna, dobra jed, le da mešalnik ni dosti potreben.

ČEBULNA OMAKA

2 veliki čebuli, 3 dkg masla ali masti, 1 žlica sladkorja, 2 žlici moke, nekoliko juhe, sol.

Na vročo mast damo sladkor, ga zarumenimo in dodamo zrezano čebulo. Ko zarumeni, potresemo z moko in, ko še ta zarumeni, zalijemo z juho in pokuhamo. Nekoliko ohlajeno zlijemo v mešalnik in pasiramo pol minute pri brzini 1.

Opomba: Dobro, priporočljivo.

JETRNA PASTETA

1/2 kg telečjih jeter, 3 dkg čebule, strok česna, 4 dkg masti, 6 dkg prekajene svinine, sol, poper, majaron.

Oprana jetera skuhamo v kropu. Nato jih grobo razrežemo in damo v mešalnik. Dodamo na masti zarumeno čebulo, vse dišave in grobo narezano suho svinino. Mešamo 4 minute pri brzini 3.

Opomba: Izplača se le za večje količine, sicer ostane vse na nožih.

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

PO TEDNU OTROKA V HRPELJAH

Kaj pa otroški vrtec?

Občina Hrpelje, ki je v zadnjih 4 letih svoje gospodarske osamosvojitve pokazala redke primer vsestranskega ekonomskega vzpona, pa ni mogla posvetiti dovolj pozornosti vzgojnim in zaščitnim problemom mladine. Zaradi pomanjkanja materialne osnove je ostalo vprašanje šolskih prostorov odprto. Nabava nove šolske opreme za eno učilnico, ki jo je

iz patronatskega nagiba omogočila tovarna »TOS«, je doslej edini korak k ublažitvi izredno težkih učnih pogojev na tej šoli. Na občini baje pripravljajo načrte za dozidavo dveh učilnic, kolikor bodo omejena proračunska sredstva dopuščala izvedbo teh načrtov. Zaradi naraščajočega števila učencev bi bilo nujno zagotoviti sredstva za zgraditev novega šolskega poslopja.

Razen tega, že znanega problema pa postaja vsak dan bolj pereče vprašanje ustanovitve otroškega vrtca v Hrpeljah. Ob koncu preteklega šolskega leta je bilo

ustanovljeno Društvo prijateljev mladine, ki je med svoje osnovne naloge uvrstilo organizacijo otroškega vrtca. Otroci zaposlenih staršev so prepuščeni nenadzorovani vzgoji in raznim, zlasti prometnim nevarnostim in kvarnim vplivom ulice. Ugotoviti pa moramo, da se novoizvoljeni odbor Društva prijateljev mladine po ustanovnem občnem zboru do danes še ni konstituiral, niti določil programa svojega dela. Brez materialne opore občine in gospodarskih organizacij pa seveda tudi društvo ne bo moglo biti kos nalogam, ki si jih je zadalo.

-va-

Med novimi knjigami in revijami

OBZORNİK 60, ŠTEV. 10

Iz vsebine:

WILLIAM SAROYAN: Razložil vam bom, kako je; TIPO LORI: Suženstvo, sramoten madež na licu modernega sveta; ISSAK BABEL: Ptica je žvirgole; PAVLE ZIDAR: Mrtvemu kurirju; B. B.: Heinrich Heine; HEINRICH HEINE: Lorelej; MIA CINOTTI: Prvi so odkrili Ameriko vinkot; JEROME K. JEROME: Očarljiva žena; ZORAN JERIN: Ljudje na Trisulu; PAVEL MAKŠIMOV: Vedrica; THOMAS CRAVEN: Rembrandt; VLADIMIR POLJAKOV: Kako sem hotel biti vljuden; HEINZ HABER: Naš prijatelj atom, Nova doba v elektroniki, O nastanku in razvoju človeških ras; GEORGES KETMAN: Ioni in naše zdravje; L. PRESTINENZA: Giganti za opazovanje zvezd; HINKO VILFAN: Zobotrebec; I. MARINI: Robinson Crusoe je resnično živel, Melampo je bil moj pes; VIK PLEMELJ: Govorne motnje, Nosečnost in materinstvo, Na kratko o zraku, O simpatičnosti, Slikovna priloga: Jugoslovanska odprava na Himalajo.

NAŠA ŽENA, ŠTEV. 9

Iz vsebine:

M. S.: Izobraževanje odraslih; G. G.: Naš politični in gospodarski pregled; J. C.: Za večjo aktivnost žensk v stanovskih skupnostih, Iz organizacij, Ni jim žal truda; S. V.: Mednarodni politični pregled; Žene po svetu; Dr. L. ANDOLŠEK-JERAS: Zborovanja mednarodne organizacije za načrtovanje družine; M. W. Matič: Ne preobremenjujmo otrok z učenjem; Dr. M. BEDENIC: Kako izbirati zakonskega tovariša; S filmskega platna, Nove knjige, Zaupni pomenki; Arh. N. NOVAK-STERLEKAR: Pletivo v stanovanju; Dr. L. NOVAK-REJEC: O prebavilih, prebavljanju in prebavnih motnjah; Zanimivosti, Iz dispanzerja za žene, Zdravniški odgovori, Gospodinjstvo, Naš vrtnar, Moda.

RODNA GRUDA, september 1960

Iz vsebine:

TOMO BREJC: Vtisi, Obiski prijateljska; VERA VALENCI: »Kjer zbira- raje so Slovenci, ki na tujem so do-

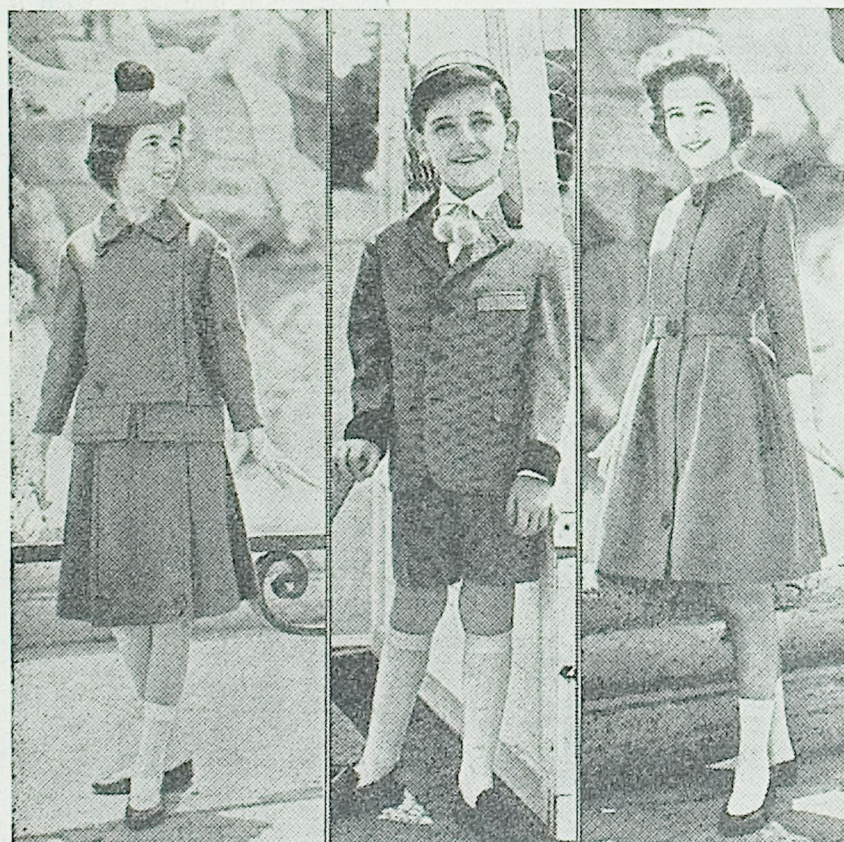
ma... I. S.: Lepo uspele prireditve za rojake; Kranj po devetih stoletjih. Što let steklarne in kemične tovarne v Hrastniku; MARIJA GROSMAN: Iz življenja naših rojakov v Avstraliji; Po domači deželi; F. ABRAM FREYMING: Nekaj novic društva »Savez; JURIJ ARTIČ, Lievin: Naš izlet; JUSTIN ČEBUL, Lievin: Zahvala za pomoč članici; CV. A. K.: Kako živi in dela naš mladi rod v Ameriki; Velik uspeh rojakinj iz Amerike v Ljubljani, Kulturni zapiski, Kaj delajo naši na tujem; FRANCE BEVK: Kresna noč (nadaljevanje); MLADI ROD: Pastirček, The shepherd boy — Der Hirtenknabe — Le jeune patre; Nekaj partizanskih iz Pavlihove torbe.

Obleka iz črnega jerseyja. Sal-ovratnik na debelo pentljo je posebnost letošnje mode

ŽELJE OTROKA

- Ne prekinjajte moje igre, ker mi pomeni prav to, kar vam najresnejše opravilo
- Brez igrač se ne morem igrati, toda dajte mi igračo, primerno letom, ker me le takrat razveseli in jo koristno uporabljam
- Igrača naj razvija moje telesne sposobnosti in vpliva na mojo vzgojo, lepa naj bo, higienska in solidno izdelana. Ne potrebujem celega kupa igrač, toda le najboljše
- Pustite, naj razvijem pri igri lastne sile in sposobnosti, ne jemljite mi poguma s kritiko
- Pomagajte mi raje takrat, ko mi je vaša pomoč potrebna
- Ko se igram, pa mi pustite samostojnost, da lahko napravim nekaj po lastni zamisli in iniciativi, ki je pa redkokdaj ista kot vaša
- Ne pozablajte, da potrebujem pri igri vrstnike istih let, ker se bom tako naučil z njimi sodelovati, se jim prilagoditi in spoštovati njihove interese in želje. To je moja priprava za življenje v človeški skupnosti
- Sodelujte z menoj pri igri, spoštujte moje delo, veselite se z menoj in sodelujte pri mojih velikih in malih veseljih in tegobah
- Ne silite me vedno k novim igram, rad imam tiste stare, dobro znane, rad se igram do sitosti
- Za svojo igro potrebujem prostor, zagotovite mi kotiček in prostor za shranjevanje igrač
- Oblačite me tako, da se bom lahko igral sproščeno in brez bojzani

Za naše velike šolske otroke: deklice in dečki imajo v teh letih že svojo voljo tudi pri oblačenju. V nepretirani obliki jim to lahko dopustite. Z modeli, ki smo jih izbrali zanje, bodo gotovo zadovoljni

NAJLEPŠA POČASTITEV DESETE OBLETNICE DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA V ILIRSKO-BISTRISKI »ILIRIJI«

Od skladiščnika do direktorja - vsi po učinku

Kolektiv trgovskega grosističnega podjetja »Ilirija« v Ilirski Bistrici je praznoval pred dnevi 10. obletnico delavskega samoupravljanja. Pred desetimi leti, ko je štel kolektiv samo 21 članov in je poslovalo podjetje pod imenom »Okrajni magazin«, nihče ni slutil, da se bo mala gospodarska organizacija v pogojih delavskega samoupravljanja lahko razvila v tako močno enoto, ki zaposluje danes 104 delavce in uslužbenke ter ima na obsežnem področju kar 28 svojih trgovin.

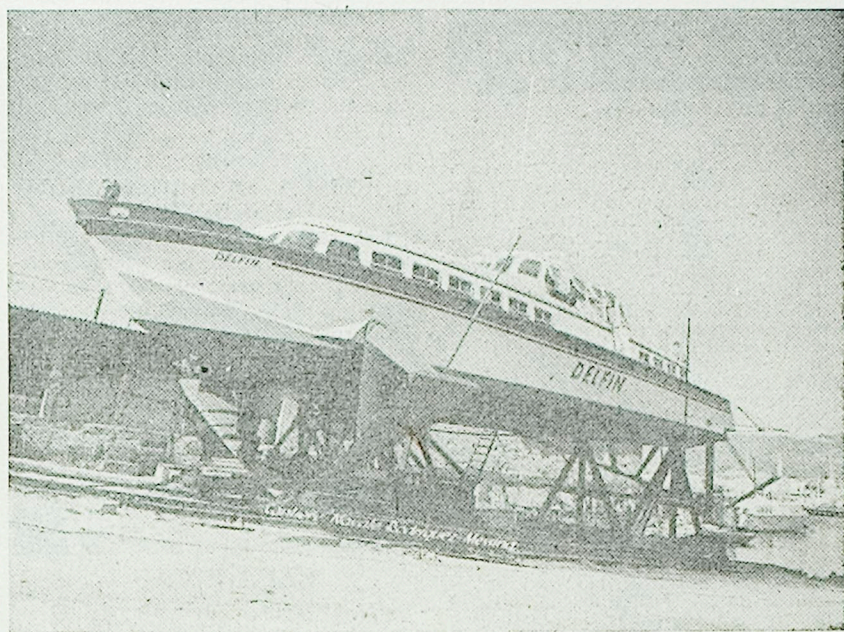
Podjetje »Ilirija« ima za seboj sicer precej pestro zgodovino. Izboljšanje poslovanja je namreč terjalo nekaj reorganizacij. Tako je imela »Ilirija« že skrajša v svoji sestavi detajlistične trgovine, ki jih je kasneje odstopila kmetijskim zadrugam in nato po nekaj letih zopet sprejela pod svojo upravo. Tudi delitev podjetja po panogah in formiranje novih podjetij je bilo dokaj pogosto. No, kasneje so se vse te enote združile v prvotni sestavi, v katerem posluje podjetje še danes. In to vse prej kot slabo, saj so samo v razdobju, ko upravlja »Ilirijo« kolektiv, odprli osem novih trgovin in zaposlili v teh enotah 29 delavcev in uslužbenecv.

stojajo do danes je dobilo v njem kvalifikacijo kar 42 delavcev. Ker jih je samo šest zapustilo podjetje, lahko govorimo tudi o ustaljenosti kadra. Osem trgovskih delavcev pa imajo trenutno v uku, medtem ko pet dijakov stipendirajo na strokovnih šolah za svojo računovodsko in komercialno službo.

Med bodoče naloge je kolektiv trgovskega podjetja »Ilirija« uvrstil otvoritev nekaterih novih trgovin. Že letos bodo eno odprli v Knežaku, v I. Bistrici pa nameravajo v doglednem času odpreti dve samopostrežni trgovini, ki bosta izpopolnili tamkajšnjo trgovsko omrežje. Visoka denarna sredstva pa vlaga marljivi kolektiv »Ilirije« v okusno in lepo ureditev vseh svojih trgovin.

Tudi dohodki podjetja so iz leta v leto večji, medtem ko so letni plan izpolnili do konca avgusta s 66,9% in že v prvem polletju ustvarili presežek obvez za 20,7%. S tem, da so letos uvedli nagajanje po učinku za slednje delovno mesto — od delavca v skladišču, do direktorja — so razen večjega obsega poslovanja zabeležili tudi občutno boljšo potrebo in založenost svojih trgovin.

Podjetje »Ilirija« je tudi prava kovnica trgovskega kadra. Od ob-

Potniški hidrogliser »Delfin«, ki ga je za avtoturistično podjetje Slavnik v Koprju izdelala ladjedelnica Rodriguez v Messini na Siciliji (na sliki), je minuli ponedeljek popoldne prispel v Koper, kjer ga je na pomolu sprejela množica radovednih meščanov

PRIPOMBE OB PRENAVLANJU LOŽE

Ohranimo tudi za bodočnost

Postopoma bi bilo treba restavrirati vse stavbe na Titovem trgu v Koprju

Domačini in tuji, strokovnjaki in laiki smo si edini, da je največja arhitektonska znamenitost Kopra Titov trg s Pretorsko palačo, Ložo in stolnico, a prav tako tudi, da bi bilo treba te dragocene arhitektonske spomenike davne preteklosti čimprej obnoviti in preprečiti s tem nadaljnje kvarjenje. Od zadnjih obnovitev so pretekla že stoletja, njihov prvotni nastanek pa sega deloma celo še v 13. stoletje. Pretorska palača je bila zadnjič obnovljena leta 1664, Loža 1698, stolnica s stolpom pa 1660. Prav tako se dolgo ni nihče dotaknil sedanje stavbe občinskega ljudskega odbora. Obnovitve in prenovitve so dobile te stavbe pozneje le še v notranjosti.

varna priteguje mimo domačinov tudi mnogo turistov, ki prihajajo ogledovat Titov trg, a taka kot je bila, nam ni delala posebne časti, zlasti tudi še zato ne, ker se je večkrat spremenila iz kavarnarje v navadno gostilno s pijanci in razgrajati.

Zaradi tega moramo z veseljem pozdraviti novico, da so te dni vendarle razpisali natečaj za preureditev in notranjo modernizaci-

jo. V ta namen je določenih 23 milijonov dinarjev. Znesek ni majhen, zato smemo upati, da bo postala kavarna »Loža« sedaj res kavarna, kjer bomo lahko z zadovoljstvom sprejemali tudi turiste. Preureditev lokalna bo zajela še pomembno obnovitev same stavbe, Zid med notranjim stebrovjem, vzidan pozneje, bo izginil. Nadomestila ga bo steklena stena.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Bilanca letošnjega ocvetličanja

Koprsko turistično in olepševalno društvo je razpisalo letos spomladi nagrade v višini 50.000 dinarjev za najlepše okrasitve oken in balkonov s cveticami v mestu in okolici, Smedeli, Škofjanu, Šalari, Ankaranu in Škofijah. Posebna društvena komisija je dvakrat obhodila te kraje in končno ugotovila napredek samo na Belvederu v Koprju in v Ankaranu. Ostali deli Kopra in okolice so pokazali ponekod celo nazadovanje, a najbolj so zanemarjene Škofije, kjer bi morali zara-

di obmejnega prometa še posebno skrbeti za lepo zunanost hiš in kraja.

Komisija je ob soglasju društvenega odbora dodelila nagrade osemnajstim gojiteljem okrasnih cvetic po oknih in balkonih. Prvo nagrado 5000 din prejme Josip Čermac v Šalari; po 3000 din prejmejo: Angel Pucar v Ankaranu, Marija Pelc v Koprju, Amalija Markežič v Škofjanu, Janko Gnezda v Smedeli, obmejni blok v Škofijah, Stanka Vilhar v Smedeli, Zofka Vuk v Ankaranu, Pepca Bordon v Smedeli, Marija Kolenc v Koprju, Albert Satler v Ankaranu in Mira Celik v Smedeli; po 2000 din pa Irma Knez v Škofjanu, Francka Sterle v Smedeli, Gizela Turšič v Koprju, Vinka Vodnik v Ankaranu, Alojzija Keber v Koprju in Niko Jaklič v Smedeli.

Turistično društvo je sklenilo razpisati nagrade za ocvetličanje tudi prihodnje leto, razen tega pa pomagati prijateljem cvetic z navodili o gojitvi, mestni vrtnarji pa, da bo imela na razpolago dovolj različnih vrst cvetličnih sadik. Razen tega bo pričelo tudi akcijo za ocvetličanje počitniških domov in njihove neposredne okolice. Pregled je namreč pokazal, da se prav počitniški domovi na ankaranski obali najmanj zanimajo za prijaznejšo podobo in so večinoma pusti in zanemarnjeni.

AVTOTURISTIČNO PODJETJE »SLAVNIK« V KOPRU

končno dobilo hidrogliser »DELFIN«

Minuli ponedeljek proti večeru se je zbralo na koprskem pomolu starega pristanišča precej radovednežev, ki so pomalem že ves dan oprezali proti odprtem morju. Najavljen je bil namreč potniški hidrogliser, ki ga je za avtoturistično podjetje Slavnik izdelala ladjedelnica Rodriguez v Messini na Siciliji. Res je lična ladjica že okrog druge ure drsela mimo Kopra v Trst, kjer je odločila italijanskega strojnika, nato pa je proti večeru priplula v Koper. Zbrana množica je radovedno opazovala, kako je kot na pravih krilih vozilo pridrselo do

pristanišča in se tik pred njim spustilo na trup in nato počasi zavozilo k potniškemu pomolu. Na sredini bele ladje so velike črke oznanile, da je novemu vozilu ime »Delfin«, kar v resnici v mnogočem ponazarja igrivo lahko, s kakršno ta žival obvladuje mokri element.

»Delfina« so sprejeli predstavniki podjetja Slavnik z direktorjem Ropretom, ogledali pa so si ga tudi številni gostje. Vozilo bo za začetek baje obratovalo v maloobmejnem prometu, o čemer bomo podrobneje še poročali.

VSE OKROG

GRADIMO V BURMI

Iz Rangoona poročajo, da je naše zunanjetrgovinsko podjetje »Investimport« iz Beograda sklenilo z »Inland Water Transport Board« pogodbo o izgradnji ladjedelnice v Burmi. Ladjedelnica bo stala v Bengalskem zalivu v mestu Akyab.

Vrednost dela znaša 855 tisoč dolarjev. Naše podjetje bo namreč tudi dobavilo vse pristaniške naprave. Ladjedelnica mora biti po pogodbi gotova do avgusta 1962. To je hkrati prvi investicijski objekt, ki ga bodo naša podjetja samostojno zgradila v Burmi, in pomeni veliko priznanje našemu gradbeništvu, saj je med številnimi konkurenti na natečaju prav Jugoslavija uspela dobiti to delo.

Burmanci pravijo, da bo ta objekt velikega pomena za vso državo, posebno pa še za Akyab, ker na tistem področju trenutno ni nobenega drugega važnejšega gospodarskega podjetja. Predstavniki investitorja so izjavili, da je to nadaljnje zaupanje burmanskega gospodarstva jugoslovanskim strokovnjakom, ki so se pravkar odrezali z dobavo konstrukcij za velikanski železen most čez reko Sittang, ki bo končan — montirajo ga prav tako jugoslovanski strokovnjaki — do leta 1962.

PROMET NA REKI

V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je promet čez reško pristanišče dosegel že nad dva in pol milijona ton, kar je za nad 180 tisoč ton več, kot v istem razdobju lanskega leta. Če se bo promet razvijal v tem tempu, bo letos dosegel največjo postavko v vsej zgodovini Reke. Ker pri tem raste tudi promet na drugih jadranskih pristaniščih, predvsem pa je močno narasel v Koprju, je jasno videti, kako potrebna je gradnja novih pristaniških kapacitet in kako zelo je upravičena zlasti gradnja novega koprškega pristanišča.

- P/1 »BIHAC« je 11. oktobra odplula iz Emdena
- M/1 »BLEDE« je 8. oktobra priplula v Piran
- M/1 »BOHINJ« je na popravilu v Piranski ladjedelnici
- M/1 »BOVEC« je na poti v New York, kamor prispe 16. oktobra
- P/1 »DUBROVNIK« je 11. oktobra izplula iz Hulla
- M/1 »GORANKA« je v San Franciscu, kjer naklada tovor za Sredozemlje, kamor odpluje 22. oktobra
- M/1 »GORENJSKA« je 8. oktobra odplula iz Port Saída za Pag in Trst
- M/1 »KOROTAN« je 7. oktobra odplula iz New Yorka za Koper
- P/1 »LJUBLJANA« je v Zdanovu, kjer naklada za Jugoslavijo
- M/1 »MARTIN KRPAN« je 6. oktobra priplula v Aleksandrijo, kjer naklada tovor za Jugoslavijo
- M/1 »PIRAN« je 12. oktobra odplula z Japonske v ZDA (zahodna obala)
- P/1 »POHORJE« je 13. oktobra priplula iz Benetk na Reko
- P/1 »ROG« je 10. oktobra priplula v Kalkuto, kjer manipulira s tovorom
- M/1 »TRBOVLJE« je 7. oktobra priplula na Reko, kjer manipulira s tovorom
- P/1 »ZELENGORA« je 2. oktobra plula skozi Kleiski kanal na poti v Benetke

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

SODOBNA ELEKTRONIKA
Od sobote, 15. oktobra 1960, v Ljubljani VII. mednarodni sejem tehnike in najnovejših dosežkov na področju elektronike

V dneh od 15. do 23. bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani VII. mednarodni sejem elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije in nuklearne tehnike. Ta tradicionalni sejem bo prikazal najnovejše dosežke na področju avtomatizacije, merilne in vakuumске tehnike.

Na letošnjem sejmu »Sodobna elektronika« bodo sodelovali razstavljavci iz 18 držav, med njimi tudi Japonska, ZDA, obe Nemčiji, Svica, Italija itd. Od domačih razstavljavcev bodo sodelovale LR Srbija, Hrvaška, Slovenija in BiH.

V času sejma, bodo priredili več posebnih posvetovanj in predavanj, predvsem o avtomatizaciji in vakuumski tehniki.

Preskrbo z vodo rešujejo načrtno

Pododbor vodne skupnosti za občino Sežana je pred dnevi pregledal izdatke za gradnjo in vzdrževanje vodovodov in drugih objektov v prvi polovici tega leta. Iz poročila, ki se nanaša na 15 objektov, je razvidno, da sredstva iz vodnega prispevka gospodarskih organizacij izkoriščajo povsem smotno. Teh sredstev je sicer premalo, vendar pravilna delitev vpliva na voljo prebivalcev, da prispevajo še v obliki prostovoljnega dela ali v obliki posebnega krajevnega prispevka.

Od skupno 5.780.000 dinarjev je v prvih šestih mesecih letos odpadla največja vsota 2.296.000 din na krajevni vodovod v Gor. Braniči, ki bo imel tri zajetja: v Kочи, Farjovcah in Helici ter bo napajal skoraj vse vasice gornjebriške kotline.

Naslednji znesek 1.351.000 din so uporabili za nov odcep pri kavarini »Šport«, za nov priključek v vasi pod Planino in za povezovalno glavne vodovodne linije v novem sežanskem naselju.

Za vodovodne prehode pod cesto v Tomaju je bilo porabljenih 630.000 din, za glavni vod v Dolnji vasi 367.000 din, za rekonstrukcijska dela v Komnu 350.000 dinarjev, za popravilo vodnjaka in dveh ročnih črpalk v Dolnjem Ležečem 341.000 din, približno toliko za cevi nove vodovodne linije Škrbina-Sveto-Preserje-Ivanji grad-Klanec.

To je vsekakor ugoden polletni obračun in daje slutiti, da je nazadnje napočil čas, ko prebivalci lahko z gotovostjo računajo, da bo prej ali slej pritekla v skoraj vse vasi, po letih hudih skrbi zaradi pomanjkanja vode, ta na Krasu tako iskana tekočina. Seveda ne bo šlo čez noč. Važno pa je, da so začeli reševati ta problem sistematično.

Razen teh so v teku še druga vodovodna dela, h katerim bo vodni sklad — poleg občine in samih prebivalcev — primaknil svoj delež. Tako bodo nujno morali sanirati vodne naprave v Potočah. Na Poljanah so v teku raz-

V DVEH LETIH IN POL JE DOZ IZPLAČAL 32.847.163 DIN POZARNE ŠKODE

Podružnica Državnega zavarovalnega zavoda v Piranu je leta 1958 izplačala za 14 požarnih primerov (7 zaradi gradbenih napak in 7 zaradi neprevidnosti) 654.511 dinarjev; leta 1959 za 28 požarnih primerov (5 zaradi gradbenih napak in 23 zaradi neprevidnosti) 1.954.786 dinarjev in letos do 1. septembra za 19 požarnih primerov (7 zaradi gradbenih napak in 12 zaradi neprevidnosti) 1.792.119 dinarjev. Podružnica Državnega zavarovalnega zavoda v Postojni je leta 1958 izplačala za 57 požarnih primerov 4.029.845 dinarjev; leta 1959 za 72 požarnih primerov 14.718.363 dinarjev in letos do 1. septembra za 59 požarnih primerov 9.697.539 dinarjev.

Radio KOPER

NEDELJA, 16. oktobra: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »Organizacija ZK na vasi — Pri gojenih perutninarske Šole v Neverkah — Izkušnje drugih« — 8.30 Za dobro jutro vam bodo zapeli in zagrili... — 9.00 Reportaža: »Pred vrati — Spaček« — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Pojeta Nada Knežević in Marko Novosel — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.15 Poje slovenski orkester — 15.30 Igrajo veliki revijski orkestri.

VSAK DAN je ob 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes reklame — 7.30 Poročila. Poročila so še ob 13.30 in ob 15.00. Ob 15.10 je zabavna glasba, vmes reklame.

PONEDELJEK, 17. oktobra: 13.40 Operni odlomki — 14.40 Ponedeljkov športni pregled — 14.10 V svetu dunajskih melodij z orkestrom Helmut Zacharias — 15.30 Koroške narodne pesmi.

TOREK, 18. oktobra: 13.40 V zabavnem ritmu — 14.00 S popevkami doma in na tujem — 14.30 Sola in življenje: »Uspehi šolskih združenj« — 14.50 Poje otroški zbor RTV Ljubljana — 15.30 Tečaj italijanskega jezika (III. lekcija).

SREDA, 19. oktobra: 7.45 Tečaj italijanskega jezika — ponovitev III. lekcije — 13.40 Orkestri v ritmu — 14.00 Narodne pesmi in pesni raznih krajev — 14.30 Kulturni obzornik »Novo šolsko leto in šolski odbori« — 14.40 Parada plošč — 15.30 Poje ženski, moški in mešani zbor tovarne pohištvu v Novi Gorici p. v. Zdravka Muniha in Cirila Siliča.

ČETRTEK, 20. oktobra: 13.40 Igrajo veliki zabavni orkestri — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah — 15.30 Tečaj italijanskega jezika (IV. lekcija).

PETEK, 21. oktobra: 7.45 Tečaj italijanskega jezika — ponovitev IV. lekcije — 13.40 Karneval pod soncem — z orkestrom Stanley Black — 14.00 Odlomki iz operete »Melodije srca« Janka Gregorca — 14.30 Domače aktualnosti: železniški promet v gospodarstvu komun — 14.40 Poje komorni zbor iz Trsta p. v. Ubalda Vrabca — 15.30 Na veselici — v ritmu valčkov in polk.

Mali oglasi

IŠČEM ŽENSKO, ki bi v dopoldanskem času pazila na otroka in pomagala v gospodinjstvu — ali pa gospodinjsko pomočnico. Naslov v upravi lista.

LAMBRETTO ALI VESPO — dobro ohranjeno, kupim takoj. Ponudbe na upravo lista.

ELEKTRIČNI KUHALNIK na 2 plošči in malo rabljeno omarico ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

OPREMLJENO SOBO V KOPRU iščem. Ponudbe na upravo lista.

DVOSOBNO STANOVANJE v Polju pri Ljubljani zamenjam za enako ali večje v Kopru ali pa v Izoli. Ponudbe pod »Jesen« na upravo lista.

EXPRES STROJ ZA KUHANJE KAVE znamke »Faema«, avtomatičen, malo rabljen prodaja po ugodni ceni gostinsko podjetje Hotel »Javornik« v Postojni.

BLAGAJNA — srednje velikosti, znamke »Com«, zaščiten proti požaru in vlomu, je naprodaj za 80.000 dinarjev v komisiji trgovini »Preprodaja« v Kopru.

ZA JESEN IN ZIMO dobite vse najceneje v Trstu, MAGAZZINI ALLA STAZIONE, ulica Cellini 2 (blizu železniške postaje). Bogata izbira vsakovrstne konfekcije. Na propustnice VS, poseben popust!

Ohranimo tudi za bodočnost

(Nadaljevanje z 9. strani)

Ko to pozdravljamo, pa želimo, da bi vsaj postopoma našli sredstva tudi za prenovitev ostalih stavb na trgu, in zlasti še tlaka, ki je ob deževnem vremenu že skoraj neprehoden. Pročelje Pretorske palače pričinja kazati rebra. Po njem se naseljuje vejnata krišna. Po oknih in karnisah stolnice ležijo debeli kupi golobjih iztrebkov, ki bi mogli odlično služiti mestni vrtnarji. Mestni stolp je treba tako preurediti in obnoviti, da ne bo več nevaren za okolico in razgledne obiske. Skrbnejše roke pa potrebujejo tudi pročelje hiše občinskega ljudskega odbora. Mimo vsega tega pa je treba najti tudi prikladen način za boljše osvetlitev vsega Titovega trga.

Povsem razumljivo je, da vsega tega ni mogoče napraviti naenkrat, postopoma pa bi le bilo. Vsako leto bi morali določiti kredit za vsaj eno prenovitev. Titov trg je naš dragocen turistični kapital, katerega je treba čuvati in očuvati za sedanost in bodočnost.

RAZPIS

Komisija za razpis mestnih direktorjev gospodarskih organizacij pri Občinskem ljudskem odboru Koper

razpisuje
**MESTO POSLOVODJE
GOSTIŠČA »ZADRUŽNI DOM«
ŠKOFIJE**

Kandidat mora biti visokokvalificiran gostinski delavec s 3-letno prakso ali kvalificiran gostinski delavec s 5-letno prakso na vodilnih položajih v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in navedbo doseganih zaposlitev pošljite v 10 dneh od dneva objave na naslov: Občinski ljudski odbor Koper.

Nabratbo

LEPA ZMAGA

II. Bistrica : Jesenice 85:66

Igralci Ilirske Bistrice so v nedeljo navdušili domače občinstvo v srečanju z Jesenicami, ki sodijo med najmočnejša moštva druge republiške lige. Zmagali so s 85:66, čeprav so mnogi pričakovali, da bo šla zelo trda. Največ košev sta dosegla Grlj (28) in Stemberger (27). Pri gostih pa je bil najboljši strelec Sodja s 24 koši.

Slabše pa se je godilo v tem kolu Kopru in Postojni, ki sta ostala praznih rok. Koprčani so izgubili na Vrhniki s 43:62. Najbrž bo kriza v koprskem moštvu trajala še nekaj časa, ker so vključili v moštvo nekaj mladih igralcev, ki še nimajo dovolj izkušenj. Na tekmi na Vrhniki sta dala za Koper največ košev Pohlen in Skrinjar (po devet), medtem ko je bil pri domačinih najuspešnejši Zupan z 29 koši.

Najuspešnejši Koper

V nedeljo so privrkat v koprskem okraju organizirali ekipno invalidsko tekmovanje za prehodni pokal. Nastopilo je 53 tekmovalcev v šestih občinskih ekipah. Prvo mesto je zasedel Koper s 44 točkami. Izola je osvojila 38 točk, Sežana 32, Piran 14, Postojna 12 in Ilirska Bistrica 10. Pohvaliti je treba zlasti invalide Pirana in Ilirske Bistrice, ki so tokrat prišli v precej večjem številu kot običajno.

V posameznih panogah so zmagali: v streljanju Sežana pred Piranom in Izolo, v balinčanju Koper pred Sežano in Postojno, v kegljanju Koper pred Izolo in Sežano in v šahu Izola pred Koprom. Tekmovanje je odlično organizirala izolska organizacija ZVVI. Odslej bodo tekmovali vsako leto. Ekipa si bo priborila pokal v trajno last, če ga bo osvojila trikrat zapovrstjo ali petkrat v presledkih.

Uspeh Pirančanov

V okviru koprške okrajne lige so Pirančani v nedeljo visoko premagali Koper s 75:44. Visok poraz prvega na lestvici je treba pripisati dejstvu, da je bila tekma v telovadnici, ki je gostje niso bili vajeni. Res pa je tudi, da so domačini dali eno svojih najboljših tekme.

Barba Vane pravi...

Veste, sem mislil, da samo name tako nesrečno vpliva to deževno vreme in me dela betežnega, pa vidim, da imam še veliko sotrpinov okoli sebe. Takšni so me povabili v vasico Drskovče na Pivki, naj pridem in pogledam in mi bo takoj laže, če me daje revmatizem in podobne nadloge. Povabilu sem se rad odzval, še rajše pa dajem nekaj pripomb na podlagi dobljenih vtisov.

Tako mi je prav posebno všeč, da nekateri vaščani s takim velikim smislom za komunalno dejavnost brezplačno tlakujejo edino pot, ki pelje v vas proti gornjemu koncu. Tako hčdarji, ki popravljajo okna na Kovačevih hiši, ves omet in ostanke malte mečejo kar lepo na pot, ki je že taka, da bi se še pešec le s težavo prebil no njej še podnevi, da o temnih nočeh niti ne govorim.

Po drugi strani pa komunala v vasi bolj slabo deluje. Pravijo, da v toplih dneh občutljivemu nosu v vasi sploh ni shajati, ker bi njega in njegovga lastnika odnesli dišeči gnojnični duhovi daleč čez vaške meje. Še domačini, ki so vsega navajeni, hitraje stopijo v poletni vročini, kadar gredo za popravki na »olje po »Meštovi« ulici.

Posebno zanimiva pa je »Kmetova« ulica v vasi. Tamkaj je posebno v mraku mnogokrat videti skozi »Okno štirih deklet« bosumne postave. Včasih se kaj pripeti tudi vrsti čakajočih motornih koles. Sladka ljubezen je kriva, da sladkor pokvari mešanico v vozilih, ki jih potem lastniki ne morejo spraviti z mesta in je treba dolgo časa, da sploh

Trgovsko podjetje »TOBAK« v Kopru sprejme v uk za galanterijsko stroko

VAJENCA ALI VAJENKO

Učno delovno mesto je v poslovalnici podjetja v Portorožu.

Prošnje dostaviti upravi podjetja v Kopru.

Splošna bolnišnica Koper — uprava oddelkov Izola bo prodala na javni dražbi dne 19. oktobra 1960

razno rabljeno stavbeno pohištvo in dve starinski omari. Dražba v ulici Giordano Bruno v Izoli, pričetek ob 15. uri za družbeni, ob 16. uri za zasebni sektor.

Informacije v upravi oddelkov v Izoli.

O B Č I N A K O P E R

bo dala v

javno prodajo

osebni avtomobil znamke »Skoda«, evid. št. S-3857.

Javna prodaja bo dne 17. oktobra 1960 ob 9. uri na sedežu Občinskega ljudskega odbora Koper, Titov trg št. 1.

Avtomobil bo dan na ogled dne 17. oktobra 1960 od 7. do 9. ure.

Pravico do nakupa imajo gospodarske organizacije, zavodi in zasebniki.

Trgovsko podjetje z industrijskim blagom na veliko »SLAVICA« KOPER sprejme takoj

šoferja - mehanika kategorije D, eventualno C

Interesenti naj se javijo ali pošljejo svoje ponudbe upravi podjetja do 22. oktobra 1960. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naših hčerk ZLATKE in MAGDE se najpristraneje zahvaljujemo kolektivu postojnske Pošte za pomoč, vestransko razumevanje in tolažbo v hudih urah in globoki žalosti, nadalje organizacijskemu sekretarju občinskega komiteja ZKS Zdravku Smrekarju za tople poslovilne besede ob odprtem grobu, organizaciji ZK II. četrti in osemletni šoli v Postojni.

Prisrčna zahvala vsem darovalcem cvetja ter vsem onim, ki so nas ob težki izgubi tolažili in delili z nami nepozabno težak usodni udarec.

Vsem skupaj še enkrat najpristranejša zahvala.

Postojna, 7. oktobra 1960 Zalujoča družina Markovič

časa svoje največje slave — vsekakor veliko prej, kot so ga partizani obesili za noge sredi Milana. Kje je to mesto, ta spomenik z zgodovinskim ozadjem, bodo prizadeti sami najboljše vedeli — in upam — tudi ukrepali.

In prav na koncu — še pritožba čez nesrečne koprške plesarske obrtnike, ki te dni v Semedeli pleskajo v bloku 18 z oljnato barvo kopalnice in druge pritlikline. Baje so zaradi upravičene pritožbe stranke, kateri so za mešanje kita in barv uporabili njeno posodo in ji onečedeli brez potrebe prostore bolj kot je bilo treba, na te pritožbe zelo divje reagirali in iz golega protesta, ker si je ta stranka drznila kritizirati njihove postopke, zapustili sredi na pol opravljenega dela njeno stanovanje z grožnjo, da se nikoli več ne vrnejo, čeprav je dela naročil hišni svet. Vidite, kam lahko pripelje tako imenovana konjunktura — saj se sicer menda tudi obrtniki ne bi kregali z belim kruhom...

Lep pozdrav!
Vaš Vane

kontrast: spredaj spomenik padlim borcem NOB, zadaj na hišni fasadi pa velikanski napis — fašistični izrek, ki ga je baje iznašel sam veliki Dux Mussolini za

Kino

KOPER: 14. 10. ameriška barvna risanka TOM in JERRY, 15. in 16. 10. ameriški film PESEK IWO JIMA, 17. in 18. 10. ameriški barvni film BENNY GOODMAN, 19. in 20. 10. francoski barvni film KOCKAR. **IZOLA**: 13. in 14. 10. francoski barvni film TABAREN, 15. in 16. 10. angleški barvni film VETER NE ZNA BRATI, 17. in 18. 10. francoski barvni film KOCKAR, 19. in 20. 10. italijanski barvni film SKANDAL NA PLAZI.

SEŽANA: 13. in 14. 10. ameriški barvni film DEZELE IN OBICAJI, 15. in 16. 10. ameriški film AFRISKI LEV, 18. in 19. 10. češki film PETO KOLO, 20. in 21. 10. angleški film OLIVER TWIST.

PIRAN: 14. in 15. 10. japonski film CLOVEK Z RIKŠO, 16. 10. italijanski film POSLEDNJA KOČIJA, 17. 10. ameriški barvni film DEZELE IN OBICAJI, 18. 10. francoski barvni film LEPTICA IN CIGAN.

PORTOROŽ: 14. in 15. 10. ameriški barvni film PREKINJENA MELODIJA, 16. 10. ameriški barvni film DEZELE IN OBICAJI, 17. 10. italijanski film POSLEDNJA KOČIJA, 18. 10. sovjetski barvni film KOČUBELJ.

ŠMARJE: 14. 10. ameriški barvni film VETER NE ZNA BRATI, 15. 10. ameriški barvni film BENNY GOODMAN, 16. 10. francoski barvni film KOCKAR, 19. 10. ameriški film PESEK IWO JIMA.

ŠKOFIJE: 15. 10. francoski barvni film KOCKAR, 16. 10. ameriški barvni film BENNY GOODMAN, 20. 10. ameriški film PESEK IWO JIMA.

POSTOJNA: 13. in 14. 10. francoski film NATALIJA, 15. in 16. 10. jugoslovanski cinemascop NEVIHTA, 18. in 19. 10. sovjetski film DOM, V KATEREM ŽIVIMO, 20. in 21. 10. jugoslovanski film VOJNA.

PRESTRANEK: 16. 10. ameriški barvni film PRIŠEL IZ LARAMIJA. **PIVKA**: 15. in 16. 10. angleški film VREZI NJENO IME S PONOSOM, 19. in 20. 10. ameriški barvni film PUSČAVA ZIVI.

RAZPIS

Sprejememo prirezovalca, rezkarja (tudi priučnega).

Sprejememo dva čevljarstva pomočnika za ago.

Samsko stanovanje na razpologo. Zavod za zaposlovanje invalidov in drugih oseb, Izola.

BERITE IN ŠIRITE

»SLOVENSKI JADRAN«

POZOR! POZOR!
**PODJETJA
ORGANIZACIJE
USTANOVE**

ČZP »Primorski tisk« Koper

Založba „LIPA“

s poslovalnicami
v Kopru, Izoli, Portorožu in
Sežani bo imela te dni iz uvoza
nekaj prvovrstnih

**pisalnih
in računskih
strojev**

sloveče italijanske tovarne
OLIVETTI

★

To so najnovejši tip pisarniškega stroja OLIVETTI DIASPRON 82 s tabulatorjem in valji različnih dolžin: 30, 35, 46, 60 in 70 cm

★

Računski stroji OLIVETTI
več vrst

★

Pohitite z naročili! Sprejema jih in daje vse informacije uprava podjetja Primorski tisk na Muzejskem trgu v Kopru, telefon 172

★

Ne pozabite:

OLIVETTI pisalni in računski stroji pri LIPI v Kopru!

★

Se enkrat:
**NE ZAMUDITE IZREDNE
PRILOŽNOSTI!**

KOPRSKA OKRAJNA NOGOMETNA LIGA

REPUBLIŠKO MLADINSKO PRVENSTVO JADRNIC SNIPE

Tomos B je premagal Izolo Prvaka Korošec in Vižintin

V prvem kolu nogometnega prvenstva koprškega okraja so dosegli naslednje izide: Tomos A—Postojna 4:1, Tomos B—Izola 3:1 in Ilirska Bistrica—Tabor 3:1. Tekmo Pivka—Sidro so odložili zaradi razmočenega igrišča.

Glavno presenečenje je vsekakor poraz bivšega člana slovenske conse lige proti rezervnim igralcem Tomosa. Res je sicer Izola nastopila v oslABLJENI postavi in v drugem polčasu z igralcem manj, vendar je to le delno opravičilo za poraz.

Zmaga domačinov je bila po-

vsem zaslužena. Goste so prekašali tehnično, predvsem pa kondicijsko. Imeli smo občutek, da so se posamezni igralci Izole slabše pripravili na prvenstveno sezono, saj jim je v borbah za žogo večkrat pošla sapa. Izolčani pa so napravili še eno veliko napako: podcenjevali so svojega nasprotnika v prebricanju, da jim zmaga proti rezervnim igralcem Tomosa ne more uiti. Taka stvar pa se v nogometu zelo rada masčuje. Če Izola ne bo temeljito uredila svojih vrst, potem se lahko že vnaprej odreče vsakemu upanju, da bi se ponovno uvrstila v republiško ligo.

Drugo presenečenje tega kola je poraz okrajnega prvaka v Ilirski Bistrici. Domačini so odločili tekmo že v prvem polčasu, ko so bili v precejšnji premoči in si priborili tudi prednost dveh golov. Z dobro taktično igro jim je uspelo v drugem polčasu razbiti vse protinapade gostov ter obdržati razliko iz prvega polčasa. Najboljši igralec na igrišču je bil Vrh, ki je dosegel vse tri zadetke za domače moštvo.

Tekma v Kopru med Tomosom in Postojno je imela vse druga-

čen potek, kakor bi sklepali po rezultatu. V prvem polčasu je bila Postojna boljše moštvo, zlasti prvih 20 minut, ko je tudi dosegla vodstvo. V drugem polčasu pa je gostom zmanjkalo kondicije in Koprčani so zlahka dosegli izdatno zmago. Po nedeljskih tekmah sodeč sta se obe moštvi Tomosa daleč najboljše kondicije pripravili za prvenstveno sezono in tudi prepričljivo osvojili 4 točke.

V nedeljo so odigrali prvo kolo tudi v goriški okrajni ligi. Nova Gorica B je premagala Tolmin s 6:0, Primorje Vipavo z 2:1, Adria Rudarja s 7:1 in Branik Anhovo s 6:2. Presenečajo visoke zmage v treh srečanjih, kjer so pričakovali izenačene borbe.

V nedeljo je bilo v koprskem zalivu republiško mladinsko prvenstvo v jadrnjaku za jadrnice iz Kopra, Izole in Valdoltre. Prvo mesto sta prepričljivo osvojila člana koprškega Jadrna Korošec in Vižintin na jadrnici Delfin. Zbrala sta 4672 točk. Drugo mesto sta osvojila prav tako Koprčana Fafangel ml. in Furlanič na jadrnici Črt. Osvojila sta 4299 točk. Tretja sta bila člana Jadrna Tič in Kumar na jadrnici Čiči, četrta pa prav tako člana Jadrna Jurca in Gorjup na jadrnici Galeb. Peto mesto sta zasedla Zorzut in Beseg iz Valdoltre, medtem ko so naslednja mesta zasedli Izolčani.

Zmaga Korošca in Vižintina je povsem zaslužena. Pokazala sta največjo sigurnost v manevriranju in bila v vseh treh regatah med voditelji. V prvi regati sta osvojila prvo mesto, v naslednjih dveh pa sta bila druga. Lep uspeh je dosegel tudi Zorzut, ki je tekmoval na razmeroma slabi jadrnici. Največje presenečenje pa je vsekakor predzadnje mesto republi-

škega prvaka Majeriča. Le-ta se je že v prvih dveh regatah slabše uvrstil, v zadnji pa je odstopil. Res je sicer imel v drugi regati nerazčisten incident s sotekmovaleci, toda namesto da bi vložil protest, je tekmovalje samovoljno zapustil. Prav bi bilo, če bi njegovo društvo Burja zadelo nekoliko temeljiteje pretrpelo, saj nedeljska regata ni bila prvi primer Majeričeve nediscipline. Skoda bi bilo, če se pri tem nadarjenem tekmovalcu take stvari ponavljajo, ker ga v tem primeru ne bo nihče več vabil na tekmovalja.

V kratkem se nam obeta še en prvenstvo koprskemu zalivu. 23. oktobra bo namreč v Kopru zaključena jadrnalna prireditel, imenovana likerska regata. Tako jo imenujejo zaradi tradicionalnega običaja, da vsakemu tekmovalcu izroče steklenico likerja. Na tej regati pričakujemo nastop vseh jadrnic koprskih obalnih klubov, zelo verjetno pa bodo prišli tudi jadranci s Trzaska.

ZAKAJ JE ATLETIKA ZAPOSTAVLJENA?

V programih naših športnih društev in organizacij TVD Partizan je atletika še vedno ena najbolj zapostavljenih športnih panog. Zares — domala je sploh ni ali pa jo gojijo posamezniki divje in nesistematično, kar je prej škodljivo kot koristno.

O problemu lahke atletike ter atletike na sploh je pred dnevi razpravljal tudi upravni odbor Okrajne zveze za telesno vzgojo v Kopru, kjer so si bili vsi člani edini v tem, da je treba nujno najti izhod iz sedanjega stanja, ki je ogrozilo uspešno delovanje vseh športnih organizacij v našem okraju. Atletika, imenovana tudi kraljica športa, je namreč osnovno področje športnega udejstvovanja, saj je znano, da se prav v pripravah na to športno disciplino izlušči iz vrst mladih tekmovalcev skoro vse naraščaj, ki lahko uspešno zastopa ostala športna področja.

V prvi vrsti je treba vsekakor grajati nezainteresiranost za atletiko v naših občinskih središčih, kjer v teh prizadevanjih vodilni kader ne zna združiti mladine v razne skupne akcije, da bi prišli do osnovnih športnih naprav za vadbo lahke atletike, kakor so na primer tekmovalne steze, urejena skakališča, razna oprema itd. Tudi občinski ljudski odbori skoraj brez izjeme ne kažejo nobene interesa za razvoj športnih dejavnosti na svojih področjih in jim je bore malo mar, če to ali ono športno društvo celo razpade. So tudi primeri, da že urejeni športni objekti za atletiko zaradi malomarnega odnosa članov raznih športnih organizacij propadajo, čeprav bi jih z malo dobre volje in z minimalnimi sredstvi lahko zopet spravili v red.

Nič boljše ni stanje na koprskem stadionu, ki bi moral biti ne le urejen in vsestransko pripravljen za večja atletska srečanja, ampak bi kot objekt v okrajnem središču moral služiti vsem občinskim športnim organizacijam za vzor in primer lepo urejenega stadiona. Okrajna zveza za telesno vzgojo je zaradi izredno kritičnega stanja lahke atletike in sploh atletike sprejela sklep, da bo storila vse potrebno za čimprejšnjo ureditev koprškega stadiona, da bo ta zares postal center za prirejanje atletskega tekmovanja in prireditel. Okrajna zveza se nadalje zavzema, da bi morale postati razne množične športne prireditel, kakor na primer krosi, stalna praksa ne le v okrajnem, ampak tudi v občinskih središčih. Znano je namreč, da so prav krosi marsikje osnovni prijem za izbor talentiranih atletičarjev, ki jih nedvomno tudi pri nas ne manjka.

Ali se bo nazadnje le zjasnilo nebo tudi za kraljico športa? Vprašanje spriči sedanjega stanja je precej kočljivo; nanj niso mogli odgovoriti, ali vsaj v celoti odgovoriti tudi na vedani seji okrajnega odbora Partizana, ki se ga je od 27 vabljenih članov udeležilo le pet zastopnikov. Zares — po tej poti bomo lahko reševali vse prej kakor pa tako vada odgovor nešteto mladih ljudi, ki imajo samo to skromno željo, da bi jim omogočili vstop v atletska arena. (bb)

ODBOJKA

Tekmovanja v okrajni ligi končana

V zadnjem kolu okrajne odbojkarke lige so se pomerile ekipe Gozdarskega šolskega centra Postojna s TVD Hrpelje in TVD Prestranek s TVD Postojna v gornji skupini. V spodnji skupini pa so se pomerile ekipe TVD Sežana : TVD Koper, TVD Izola : TVD TOMOS Koper ter TVD Pivka proti TVD Jelšane. Rezultati: GSC Postojna : TVD Hrpelje 3:0, TVD Prestranek : TVD Postojna 0:3. Zmagovalec gornje skupine je tako ekipa TVD Postojna, ki ni izgubila nobene tekme in tako osvojila 6 točk. Sledijo GSC Postojna s 4 točkami, TVD Prestranek z 2 točkama in TVD Hrpelje brez točk. Ekipa TVD Postojna se je tako kvalificirala za turnir kandidatov za vstop v I. republiško ligo.

Rezultati spodnje skupine: TVD Sežana : TVD Koper 3:2, TVD Izola : TVD TOMOS Koper 3:1, TVD Pivka : TVD Jelšane 1:3.

Table with 5 columns: Team, 1st set, 2nd set, 3rd set, 4th set. Rows include Izola, Sežana, TOMOS, Jelšane, Koper, Pivka.

Zmagovalec spodnje skupine je favorit TVD Partizan Izola, ki se skupaj s Postojno kvalificiral na turnir za vstop v I. republiško ligo. Po srečanju med ekipama TVD Postojna in TVD Izola bomo videli, kdo je močnejši nasprotnik. To srečanje bo dalo okrajnega prvaka. db

ODBOJKA

Okrajna prvaka Izola in Sežana

V tekmovanju za pokal koprškega okraja so zmagali člani iz Izole in članice iz Sežane

Okrajnega pokalnega prvenstva v odbojki se je udeležilo 7 moških in 3 ženske ekipe. Prvenstvo je bilo v Izoli, v nedeljo 9. 10. 1960, na treh igriščih istočasno.

Moške ekipe so bile razdeljene v dve skupini. Zreb je določil v prvo skupino ekipe: Izola, Prestranek, TVD KOPER in TOMOS Koper, v drugo skupini pa so bile ekipe: Sežana, Jelšane in Dekani. V ženski skupini so tekmoval Sežana, Koper in Izola.

Rezultati: I. skupina Izola : Prestranek 3:0 (16:14, 15:12, 15:13), Koper : TOMOS 3:1 (14:4, 13:15, 15:12, 15:10) Izola : TOMOS 3:1 (15:7, 17:19, 15:5, 15:12), Prestranek : Koper 3:2 (15:11, 15:7, 11:15, 13:15, 15:12), Prestranek : TOMOS 3:0 (15:5, 17:15, 15:11), Izola : Koper 3:0 (15:10, 15:8, 15:6).

Vrstni red v skupini: Izola 6 točk, Prestranek 4 točke, Koper 2 točki, TOMOS brez točk.

Največje presenečenje v skupini je pripravila ekipa iz Prestranka; premagala je Koper in TOMOS, ki sta veljala poleg Izole za favorita. Ekipa Prestranka je res vse presenetila z lepo in učinkovito igro.

II. skupina: Jelšane : Dekani 3:2 (13:15, 9:15, 15:6, 15:13, 15:11) Sežana : Dekani 3:1 (15:12, 15:9, 9:15, 15:2) Jelšane : Sežana 3:2 (15:17, 4:15, 15:12, 15:6, 15:6).

KOŠARKA

NA DOBRI POTI

Ceprav se prvo moštvo košarkarjev koprškega Partizana z zadnjimi upi bori za obstanek v II. republiški ligi, nenehni porazi niso zapustili nezazelenih posledic na vzgojo košarkarskega naraščaja. Nasprotno, po zadnjem kongresu članstva, ki redno obiskuje košarkarsko vadbo, se da sklepati, da se košarkarskemu športu obeta v Postojni še lep razvoj, v kolikor bodo nadaljevali z započetim delom. Tako obiskuje treninge redno okrog 65 košarkarjev in to 13 članov, 9 članic, 18 pionirjev in 25 pionirjev. Poleg tega je v Postojni trenutno šest košarkarskih sodnikov, njihovo število pa se bo verjetno že na prvih prihodnjih izpitih še povečalo. (ma)

Tako je v II. skupini osvojila prvo mesto ekipa iz Jelšan pred Sežano in Dekani. Jelšane so si prvenstvo s težavo priborile, saj so v obeh srečanjih vodili nasprotniki že z 2:0 v setih.

Finalne: Izola : Jelšane 3:0 (15:4, 15:10 in 15:1)

ODBOJKA

GŠC : POSTOJNA 3:1

Moštvi Partizana in Gozdarskega šolskega centra iz Postojne sta prejšnjo sredo odigrali prijateljsko tekmo v odbojki. Zmagala je ekipa Gozdarskega šolskega centra s 3:1 (15:6, 7:15, 15:6 in 15:7). (ma)

MALI ROKOMET

Presenečenje v Kranju

Zenska rokometna ekipa koprškega Partizana je dosegla v nedeljo zelo pomembno in povsem nepričakovano zmago. Premagala je namreč drugoplasirano ekipo na lestevici Kranjskega mladost z 11:0. Vsa ekipa je tokrat zaigrala v velikem stilu. S hitrimi in preprostimi akcijami so preprečile nasprotnicam konsolidirati obrambo, hkrati pa so vse brez izjeme mnogo streljale na vrata. Koprčanke so bile vsi igrice v premoči in vodile dve minuti pred koncem z 11:6. V prebricanju, da jim zmaga ne more uiti, so potem popustile, tako da so Kranjčanke dosegle v dveh minutah štiri gole. Pohvaliti je treba celotno ekipo, zlasti pa vratarko Jesenkovo.

V nedeljo dopoldne pa čaka Koprčanke najhujša preizkušnja, saj se bodo pomerile doma z najmočnejšo slovensko ekipo — ptujsko Dravo. Ze nedoločeno bil z tem odličnimi igralkami bi bil za Koprčanke uspeh.

Popravek

V našem poročilu o delavskih športnih igrah postojnske občine, ki smo ga objavili v 40. številki, smo napačno obvestili bralce o razvrstitvi balinarskih ekip v finalnem delu tekmovanja. Prvo mesto je zasedlo moštvo Podjetja za vzdrževanje prog (Postojna) in ne Obrtnik, kot je bilo objavljeno.

GOSTOVANJE POSTOJNSKIH KOŠARKARJEV V ZAGORJU

Postojnčani še enkrat praznih rok

Proletarec : Postojna 59:45

Partizan iz Postojne je v boju za točke v II. republiški košarkarski ligi gostoval v soboto v Zagorju ob Savi. Tam se je v večerni tekmi pod reflektorji pred 200 gledalci srečal

domačim Proletarcem. Kakor je bilo pričakovati, je zmaga pripadla domačinom z izidom 59:45 (32:17). Srečanje sta objektivno vodila sodnika Remic iz Trbovelj in Cizelj iz Ljubljane.

V prvem delu igre sta prišli do izravnane hitrosti in borbenosti prve domače petorke, v kateri se je po nekajtedenskem vzdrževanju kazni tokrat pojavil tudi najboljši igralec Proleterja

V 2. polčasu se je podoba na igrišču precej spremenila, ko je Partizanova petorka zaigrala s poletom in uspešno kot le redkokdaj. Nekajkrat ji je uspelo z razlike znižati celo na osem košev razlike, vendar je po zaslugi slabih menjav v zadnjih minutah spet dopustila, da Proleta-

rec zmaga s 14 koši naskoka. Kljub temu so gostje odločili drugi del igre v svojo korist z rezultatom 28:27.

Pri domačih se je z dobro igro in solidnimi realizatorskimi sposobnostmi proslavil predvsem Anžur (18 košev), pri Partizanu pa sta najbolj igrala Jordan in Miklavčič. Naše za Postojno so dosegli Vižin 4, Pella-schier 14, Jošt 1, Bajc 2, Jordan 8, Miklavčič 10 in Bazjako 6.

S porazom v Zagorju so se izgledi Partizana, da bi še prihodnje leto igral v II. ligi, močno poslabšali in je praktično skoraj neverjetno, da bi utegnili na prihodnjih dveh tekmah proti Vrhniku in Iliriji nadoknaditi vse zamujeno na preteklih tekmah. (ma)

NAMIZNI TENIS

Uspešen začetek v novi sezoni

Namiznoteniška ekipa Izole je začela novo sezono dobro pripravljena in zato tudi uspešno. Minulo soboto je premagala namiznoteniško ekipo Kopra z rezultatom 5:4. Ze iz rezultata je razvidno, da je bila borba trda

in dramatična. V moštvo Izole sta se posebno odlikovala Torkar in Komac. Priznanje pa zasluži tudi Kranjc, ki je s svojo smiselno in preudarno igro premagal Hiršmana. V ekipi Koprčanov sta se najbolje odrezala Stropnik in Zelezinger.

Ko že govorimo o tem tekmovanju in o uspehu »pinkopkarjev« iz Izole, naj še povemo, da nimajo svojih lastnih prostorov, v katerih bi lahko trenirali. Vse treninge imajo na prostem. Ob slabem vremenu pa se zatečejo v prostor, ki je podoben mišji luknji. Zeleti je, da bi tudi NTK Partizan Izola dobil primerne prostore za treninge, saj je zanimanje za ta šport zelo veliko, posebno med mladinci in pionirji.

JADRALNE PRIREDITVE

Brodarska zveza Slovenije sporoča: Dne 15. in 16. oktobra bo v Piranu prvenstvo slovenske flote »Star«. Organizacijo prvenstva bo vodil JK Pirat iz Pirana in sekretariat slovenske flote Star.

23. oktobra bo v Kopru III. »Likerska regata«. S to prirediteljo, ki jo bo organizacijsko vodil JK »Jadro« Koper, bo zaključena jadrnalna sezona v letošnjem letu.

23. oktobra bo društvo Ljudske tehnike v tovarni Mehanotehnika prireditel ekipno prvenstvo modelov motornih čolnov z elektromotorji. Organizator prireja to prireditel v počastitev »Meseca tehnike«.

KAJ JE S ŠPORTNIM IGRISČEM V HRPELJAH

Samo s skupnimi močmi

Ze lansko leto so v Hrpeljah pripravili teren za športno igrišče, ki ga doslej ni. Prvotno zamisel, da bi zgradili igrišče na prostoru med železniško postajo in slavnosti cesto, so opustili, čeprav so ta prostor že očistili grmičevja in je bilo vse pripravljeno za buldožerska dela. Izkazalo pa se je, da je teren ob borovem nasadu za hišami ob glavni cesti v Hrpeljah primernejši zaradi bližine šole in tovarniškega objekta. Sola nima telovadnice in naj bi jo v poletnem času nadomestilo odprt športno igrišče TVD Partizana.

Občinski ljudski odbor je podprl to akcijo z denarnim prispevkom okrog pol milijona dinarjev in s tem pokazal razumevanje za razvoj športa v občini. Manj razumevanja pa kažejo organizacije, zlasti mladinska, Društvo prijateljev mladine, člani Socialisti-

čne zveze in drugi, ki naj bi s prostovoljnimi delom priskočili na pomoč, da bi Hrpelje končno imele športno igrišče po zgledu drugih občin v okraju in drugod. Kljub intenzivnim pozivom društva Partizan s plakati, po zvočnikih in z osebno propagando se je v preteklih dveh tednih na delovnem mestu zbralo prav nezadostno število prostovoljcev, večinoma ljudskoškolskih otrok, od katerih pri težaškem opravilu ni mogoče pričakovati prida učinka. Podjetja in zadruga so pripravljene pomagati s prevoznimi sredstvi za dovoz in razvoj materiala, ni pa ljudi, ki bi pri tem sodelovali. Spriči takega odnosa bivalistva do športa v tej občini bo ostalo vprašanje športnega igrišča še nadalje odprt problem, razen če bo TVD Partizan uspel zbrati toliko sredstev, da bo igrišče zgradil z najeto delovno silo.

Nenavadni požari

Za marsikakšen požar bodo postali vzroki, ki so ga izzvali, za vedno skrivnostni. Povzročil ga lahko zaobljen kos stekla, v katerega se upre sonce in postane steklo tako nekakšna leča. Nekaj podobnega se je nedavno primerilo v Haagu. Do tal je pogorelo veliko skladišče raznega blaga. Z nadvse natančno in skrbno analizo so ugotovili, da je požar zanetil steklenica, ki je podobno kot leča skoncetrirala sončne žarke in zažgala najprej pred-

mete okoli sebe, potem se je pa požar razširil po vsej zgradbi.

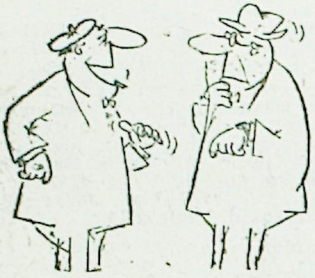
Se bolj nenavaden primer pa se je pripetil na Danskem. Ne-ka družina iz Kopenhagena je spokojno odpotovala na dopust v Italijo. Čez tri dni pa je izbruhnil v hiši požar. Najprej so seveda pomislili na napako v električni napeljavi, potem so pa ugotovili, da je hišo zanetil napaka na okenskem steklu. Tega dne je bil namreč jasen in zelo vroč dan. Napaka na oknu je zbrala sončne žarke v gorišče, najprej se je vnel polivinilast prt na mizi, potem miza in nato vsa hiša.

OGROMNA GOBA

V bližini »Sport hotela« na Pokljuki je našel direktor hotela ogromnega jurčka, tehtal je štiri kilograme in 800 gramov, premer njegove kape pa je znašal nekaj več kot 60 centimetrov.

APARAT PROTI NAHODU

Neki deček iz Kölna je iznašel posebno masko, ki si jo nadene nahodni bolnik na usta in nos. Iz aparata prihaja po potrebi vroč zrak, ki ima od 38 do 52 stopinj. Po treh urah je nahod ozdravljen. Aparat so z uspehom že preizkusili.

SPORTNIK OD NOG DO GLAVE

— Oh, kakšna sreča za vsestranskega sportnika kot sem jaz, da se je spet začelo jesensko nogometno prvenstvo. Spet bom lahko sodeloval v sportni stavi...

Vsakdanji prizor, kakršnega je še videti na samotnih skalnatih kotovih proti Čepnem pri Košanah na Pivklu, ki pa sicer vedno bolj izginja in se umika kmetijski mehanizaciji. Konj na sliki verjetno ne bi sam zmogel hudih vzpetin, zato mu je gospodar v zapregi pridružil volička — mirno in preudarno ravnotežje nemirni poskočnosti iskrega konjčka.

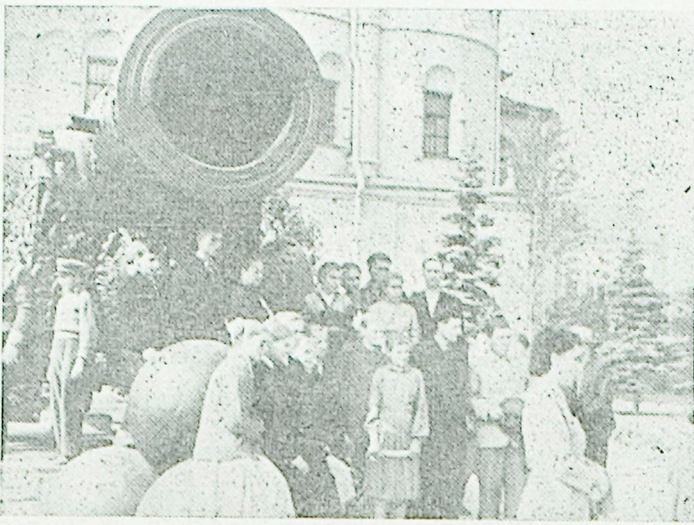
Praznili so državne blagajne

Čitkaški bankir John Nuveen je imel pred nedavnim predavanjem, v katerem je govoril največ o dogodkih na Kubi. Pri tem je razkril tudi nekatere zaupne podatke o tem, kako so se obogatili razni južnoameriški diktatorji. Dejal je: »Zdi se, da je najbolj donosen business postati diktator v kakšni južnoameriški državi. Navadni častnik s skromno mesečno plačo napravi državni udar, se polasti oblasti in v nekaj mesecih je multimilijonar.«

Nuveen je govoril o velikanskih vsotah denarja, ki so ga pokradli južnoameriški diktatorji iz državne blagajne. Med vsemi državnimi poglavarji v Južni Ameriki pa je bil prav gotovo najbolj »uspešen« Juan Peron, ki je pred pobegom temeljito oropal državno blagajno in tako cenijo njegovo premoženje na približno 700 milijonov dolarjev. Naj za primerjavo povemo, da bi si lahko kupil za ta denar približno 100.000 Cadillacov.

Bivši kubanski diktator Fulgencio Batista si je nakopičil v času svojega vladanja okoli 300 milijonov dolarjev. Ko je Fidel Castro vrgel Batisto z oblasti, je našel državno blagajno v takšnem stanju, da je lahko povsem upravičeno izjavil: »Batista ni pustil v državni blagajni niti počenega groša!«

Nuveen je kritiziral ameriško vlado in na koncu dejal: »Z našo pomočjo so ti diktatorji še bolj zatirali ljudstvo. Denar, ki je bil namenjen socialnemu in gospodarskemu dvigu, je obtičal v žepih teh »dobrotnikov.«

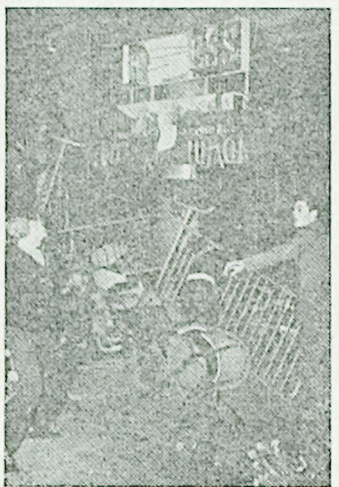
Med največjimi zanimivostmi Moskve je prav gotovo Kremelj, ki je bil za Stalina samovlade hermetično zaprt za ves zunanji svet, zdaj pa si ga lahko ogledajo tudi navadni ljudje. Posebno zanimanje pa tudi v Kremlju vzbuja tako imenovani »Carski top«, ki ima še danes največji premer cevi — 890 mm. Koliko je to, naj pove primerjava s tako imenovano »Debelo Berto« — največjim nemškimi topom v prvi svetovni vojni — ki je bila tedaj strah in trepet Francozov, proti katerim so jo Nemci uporabili. Ta je merila 420 mm. Seveda pa je »Carski top« le okras Kremlja in ga praktično ni mogoče uporabiti.

Rak nastane le v nekaj minutah

Trije znanstveniki Columbijske univerze so objavili zanimiv rezultat svojih najnovejših raziskovanj, ki so pokazala, da se more normalna živa celica spremeniti v celico raka v borih treh ali štirih minutah.

Priljubljeni stadij je dolg. Traja tako dolgo, kakor življenje celice. Ko se ta celica izčrpa in ko nastopi čas, da se z delitvijo spremeni v dve novi celici, pride do usodnega procesa. Namesto, da bi na-

stale iz nje dve zdravi in normalni celici, se razdeli na dve celici raka. Ta proces traja le nekaj minut.

AMERICANKE BODO NOSILE FERDZE

Kairski časopis »Al Gumhurija« poroča, da bo izdalo notranje ministrstvo Saudove Arabije odlok, s katerim bo prepovedalo tudi tujkam hoditi na ulico brez ferdže. Če bo ta uredba obveljala, bo najbolj prizadela številne Američanke, žene ameriških strokovnjakov in nameščencev petrolejskih družb v Riadu in drugih mestih Saudske Arabije.

PES Z UMETNIM SRCEM

Trem ameriškim učenjakom je uspelo, da so nekemu psu odstranili njegovo pravo srce in ga nadomestili z mehaničnim srcem. Pes je tako živel še devet ur. Po tem je eden izmed znanstvenikov izjavil, da je smrt zakrivila poškodba na pljučih, ki je nastala med odstranjevanjem pasjega srca, vendar se je kljub tej nezgodi znanost obogatila za dragoceno izkušnjo na področju razvoja tehnike umetnega srca, ki naj bi v nekaterih primerih nadomestilo pravo srce.

Gornja slika kaže enega izmed kaj navadnih prizorov iz teh dni v Parizu v Franciji. Ekstremni desnčarji so uprizorili demonstracijo proti »premalu reakcionarni politiki De Gaullea v Alžirju«. Napadli so uredništvo pariškega lista »L'Express«, okrog katerega se zbirajo napredni intelektualci, ki so podpisali znamenito resolucijo proti vojni v Alžiriji. Policija je seveda demonstrante mirno gledala, dokler niso opravili svojega razbijskega dela in šele nato dokaj blago razgnala razgrajne. Za kulturno visoko razvito deželo, kot je Francija, takšni prizori prav gotovo niso nobena čast in prav to kaže, kam pelje kolonialistične dežele njihova nazadnjaška imperialistična politika.

EN ČLOVEK SEKSTET

V Pragi je bil pred kratkim časom zanimiv koncert jazz glasbe. Skladbo, ki je bila napisana za sekstet, je na šestih instrumentih zaigral en sam človek. Pred koncertom je posnel posamezne dele za pet instrumentov na filmski trak (klavir, pozavno, dva klarineta in kontrabas). Na koncertu je projiciral glasbo in slike na filmsko platno, sam pa je igral na drugi klavir. Doslej je tako muziciral samo popularni kitarist Les Paul, vendar samo tercete za kitaro.

SPOMENIK NEZNANEMU NOGOMETNEMU NAVIJAČU

V mestu Hörne v Zahodni Nemčiji so postavili prvi spomenik Neznanemu nogometnemu navijaču. Ta spomenik je nastal povsem po naključju. Neka kiparka je napravila kip, ki predstavlja tri dijake, ki vpijejo »gooooo!« Kip je bil namenjen za okras na šolskem dvorišču. Ko je bil dokončan, pa je bil mestnim očetom tako všeč, da so ga odkupili in postavili na mestni trg.

V Beogradu snemajo koprodukcijijski film »Mongoli«, v katerem igra filmski igralci Giorgina Moll in Anita Ekberg. Slika ju kaže pri kopanju na Savi. Ko je Ekbergova pred nedavnim med snemanjem filma obiskala Italijo, je novinarjem v Rimu dajala zelo tendenciozne in neresnične izjave o »barbarski in nekulturni Jugoslaviji, kjer mora reva trpeti vse mogoče neprijetnosti zaradi te nekulturnosti«. Tendenciozne in lažne izjave imajo seveda svoj pomen in tudi služijo reklamni, saj so jih novinarji radi pograbili — le da lažniva Ančka pozablja na osnovna pravila človeške vladnosti in bi jo bilo treba na to opozoriti, o čemer bi morali malo razmisliti tudi naši filmski koproducenti v Beogradu.

— Dal bom svoji hčerki petdeset milijonov frankov dote! In vi — kaj boste vi prinesli v zameno?

— Dal vam bom potrdilo za te milijone!

VASILIJ DRAMATSKI

V zanki

12

Njegova glavna posebnost — na hrbtu pod levo lopatco ima veliko materno znamenje s sledovi poskusov, da bi ga odstranili. Ima dve življenjepisni verziji. Po prvi naj bi stalno živel v Latviji, bil v partizanskem odredu, deloval v Latgaliji, pobegnul iz Latvije v Litvo, ko so partizanski odred uničile kazenske ekspedicije. Rusko govori še kar dobro. Po drugi verziji pa naj bi...

— Samo trenutek, — je dejal tovariš Peter vznemirjeno, — v naših vrstah je takšen človek.

— On je ovaduh.

Tovariš Peter je osupnil in se privzdignil.

— Ni mogoče.

— Povsem mogoče in povsem točno. K vam so ga poslali iz Berlina. Kaj se ujema: njegova telesna posebnost ali njegova verzija?

— Oboje.

— Materino znamenje? —

— Tega še nismo opazili.

— O tem se bo treba prepričati, da bi si bili o njem povsem na jasnem.

— Vse ostalo se ujema. Neverjetno! — Tovariš Peter si je z drhtečo roko prižgal cigareto.

Rekel sem, da v gestapu ne delajo bedaki in da se je treba s tem sprijazniti. Potem sem vprašal, če ve ovaduh mnogo o organizaciji.

— On pozna svojo trojko, — je odvrnil tovariš Peter, — pozna mene in tovariša Jana. Razume se, da sva z njim govorila takoj ko je prišel.

Povedal sem jima, da je Moskva ukazala, naj skrbno analiramo, kako je izdajalec našel pot v organizacijo.

Tovariš Peter in tovariš Jan sta se spogledala.

— Analizirati ne bo težko, — je rekel kimajoč z glavo tovariš Jan. — V organizacijo ga je privedel Elgisonis. On ga je priporočil in jamčil zanj.

— To pomeni, da je on ovaduh številka dve, — sem rekel.

— Pred kakimi desetimi dnevi je bil ubit v precej zamotanih okoliščinah, — je dejal tovariš Peter.

— Je trojka, v kateri dela ovaduh, važna?

— Pri nas so vse trojke važne.

— Kje je on sedaj?

— Sinoči bi morala njegova trojka dvigniti v zrak mlin, ki so ga napravili Nemci. Mine niso eksplozije rale. Danes ob dvanajstih ima moj kurir z njim sestanek.

— Kje?

— Na enem izmed naših stanovanj.

— Ga je mogoče tam zadržati, pregledati in če mogoče, likvidirati?

— Mogoče. To je osamljena hiša v predmestju. Gospodar je zdravnik — naš človek. Njemu je moč zaupati. Naj pridem tja tudi jaz?

— Nikakor ne, tovariš Peter. Tam bova le midva s kurirjem. Ali mora biti zdravnik na vsak način tamkaj? Tedaj naj bo nekje v bližini. Recite mu, da sem novi kurir.

— Razumem...

X

K zdravniku so me pripeljali z rešilnim avtomobilom. Zdravnik je bil mlajši človek, skorajda moj sovrstnik, le da je bil malce višji in močnejši od mene. Rusko je govoril tako slabo, da sva takoj prešla na nemški jezik.

Povedal sem mu, kaj se mora zvečer zgoditi na njegovem domu. Pobelnel je.

— Zdaj pr haja že drugič na javko v mojo hišo.

— Drugič in zadnjikrat, če bo sploh prišel.

— Mar mislite, da kaj slutiti? — se je vznemiril.

— Ne, toda ponoči ni izpolnil svoje borbene naloge. Nemara bo zaradi tega stopl iz igre.

— Ko bi le prišel... — je stisnil zdravnik skozi zobe. — Zadušim ga s svojimi rokami.